

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства
Зелене майбутнє Дніпропетровщини в наші руки!

Наша адреса: м.Дніпропетровськ
 вул. Набережна Перемоги, 38
 Тел: (056) 726 -21-75,
 факс 726-71-75
 dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
 Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
 (газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури,
 дипломні курсові роботи.

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
 щоденники, блокноти,
 розрахункові книжки
 з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
 www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН
 2013 рік № 9 (267)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
 ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

СВЯТКОВА ІМПРЕЗА «БОРИСТЕНУ»

Цього року конкурс творчої молоді Марусі та Івана Гнип (Каліфорнія, США) на сторінках журналу «Бористен» відзначив своє перше п'ятиріччя. А святкова імпреза віншування його переможців відбулася наприкінці вересня у Дніпропетровському транспортно-економічному коледжі.
 Виступ хореографічного дуету "ЕКСПРЕСІЯ" (керівник Глорія), який здобув відзнаку лауреата у номінації «Танцювальне мистецтво» став справжньою прикрасою художньої феєрії, котру влаштували на високій сцені поважного учбового закладу номінанти творчого змагання. Варто також підкреслити, що талановиті молоді танцівниці Глорія (на світлині зліва) та Олена з 2012 року членкині "Всеукраїнської асоціації діячів естрадного мистецтва України". Обласну організацію цієї знаної в країні творчої спілки очолює популярний виконавець та композитор маєстро Владзімеж Забара. Саме у великій мірі стараннями цієї обдарованої й творчої жертвовної людини свято віншування переможців мистецького конкурсу за рівнем художньої майстерності могло позмагатися із деякими столітніми концертними програмами. Докладніше про святкову імпрезу «Бористену» читайте на кольоровій вклейці цього номеру.

ЗМІСТ

ВІРШ	2 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
ОЛЕКСАНДР ДЕМЧИК, «НОВІ МОЖЛИВОСТІ ОСВІТИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ».....	1
ПРОФТЕХОСВІТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ НА ФЕСТИВАЛІ «ПЕТРИКІВСЬКИЙ ДИВОЦВІТ»...3	

В. ВАСИЛИНЕНКО, «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ТУРИСТИЧНОГО СЕРВІСУ».....	3
ІНФ. ДОН ОДА, «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ «ЛІТЕРАТУРНА НАДІЯ ДНІПРА-2013».....	4
ЖУРНАЛ «БОРИСТЕН» СПРИЯЄ ПОГЛИБЛЕННЮ УКРАЇНСЬКО-БРАЗИЛЬСЬКОЇ СПІВПРАЦІ.....	5
ІНФ. ДОН ОДА, «ДИРЕКТОР ДОН ОДА О ДЕМЧИК ЗУСТРІВСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОБЛ. МОЛОДІЖНОЇ РАДИ	5
АЛЛА КАМАРДИНА, «ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЕКТОМ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ».....	6
В. СІВЕЦЬ, ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО, «ВІДБУВСЯ XVI ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЧЕМПІОНАТ ВАЛЬНИКІВ ЛІСУ», ВІТАННЯ З ДНЕМ ПРАЦІВНИКА ЛІСУ.8	
СПІВПРАЦЯ НГУ І КОМПАНІЇ ДТЕК НАБИРАЄ ОБЕРТІВ.....	8
ІНФ. ДНУ, «ЙТИ ШЛЯХОМ МИХАЙЛА ЯНГЕЛЯ».....	9
ГАЛИНА УГРИНА, «АНСАМБЛЬ «РОСИНКА» У МІСТІ РІДНОМУ.....	10
ІНФ. ДНУ, «МЕДАЛЬ КОПЕРНИКА».....	11
В. АМУТНИХ, «ЩО ЦЕ БУЛО?».....	12
ТАРОМСЬКЕ: ПЕРЕГУК СТОЛІТЬ».....	15
ІНФ. ДНУ, «У 95 - ПРЕСТИЖНИЙ І СУЧАСНИЙ.....	16
ДАРИНА БУТКО, «І ОЛОВА ДОДА ДМИТРО КОЛЕСНИКОВ: ВАМ ПОТАЛАНИЛО ВСТУПИТИ ДО ОДНОГО З НАЙКРАЩИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ»	17
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТА, «УНІВЕРСИТЕТСЬКА БЛАГОДІЙНА ВИСТАВКА - ПРОДАЖ КВІТІВ ПРОЙШЛА НА «УРА!».....	18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «НАВЕРНЕННЯ ЗАКХЕЯ».....	19
НАТАЛІЯ ВАСИЛЕНКО, «ІВАН ТРУБА».....	20
НАТАЛІЯ ВАСИЛЕНКО, АНДРІАН КАЩЕНКО.....	21
ЖОВТЕНЬ, НАРОДНІ ПРИКМЕТИ.....	22
«РОЗПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ Є. ЧОЛІЯ».....	23
ІНФ. ДНУ, «НЕПОВТОРНЕ ШОУ СПОРТУ ТА ГРАЦІ».....	24
І. ЛЯХЕВИЧ, «ПОЛЬСЬКИЙ ПРОФЕСОР СТЕФАН ФОРЛІЧ СТАВ ПОЧЕСНИМ ДОКТОРОМ НАУК НГУ».....	25
В. СОСЮРА, «ОСІНЬ».....	25
«74 РОКИ ТОМУ У ВОРКУТИНСЬКОМУ ТАБОРІ ЗАГИНУВ УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК ВІКТОР ЮРКЕВИЧ».....	26
ЖОВТЕНЬ.....	27
ГНАТ БЕРДО, «ГЕРОЙ».....	28
М. КОРГУН, «МОЇ СПОГАДИ».....	29
ЕЛІНА ЗАРЖИЦЬКА, «ТИМУР ЛИТОВЧЕНКО: «ІСТИНА ПОСЕРЕДИНИ: АВТОРИТЕТИВ ТРЕБА ПОВАЖАТИ - АЛЕ ВОДНОЧАС ТОРУВАТИ СВІЙ ШЛЯХ, РОЗВИВАТИ ВЛАСНИЙ НАПРЯМ У МИСТЕЦТВІ».....	30
ЛАРИСА ОХОТНИК, «...НАШ КОРИНЬ У ЗЕМНУ ВРОСТАЄ ВІСЬ».....	33
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, ФІДЕЛЬ СУХОНИС, «УКРАЇНСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ОСТРІВ АФРОДИТИ».....	34
СЛАВНИЙ РАІСІ ХЕЙЛИК У ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ.....	35
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ, РЕКЛАМА	3-4 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА	

Нові можливості освіти Дніпропетровщини

Олександр ДЕМЧИК, директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації.

День знань є початком нового навчального року як для школярів, так і для управлінців – менеджерів від освіти. Але для того, щоб усі ланки освіти діяли бездоганно, кожен освітянин має усвідомлювати, у якому напрямку здійснюється розвиток освітньої галузі. На серпневій конференції працівників освіти, яка відбулася напередодні нового 2013/14 навчального року, керівництвом області були визначені пріоритети й поставлені конкретні завдання, відповідно до яких маємо працювати надалі.

Зазначу, що 2013 рік – визначний рік для освітньої системи Держави. Декілька місяців тому наш Президент Віктор Федорович Янукович затвердив національну стратегію розвитку освіти до 2021 року.

Особливістю цього навчального року є друга хвиля реформування початкової освіти. Це введення уроків інформатики у 2-му класі, вивчення другої іноземної мови у 5-му класі та запровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальний процес.

Завдяки Міністерству освіти і науки це реформування проходить успішно. Цього року область отримала 100% підручників для 2-5 класів та майже 2 тис комп'ютерів минулого року. Також діти області стали учасниками багатьох національних проєктів.

Зупинюся на пріоритетах, які ставлять перед нами наш губернатор Дмитро Валерійович Колесніков та Міністерство освіти і науки. Ми впроваджуємо їх за кожним напрямком освіти.

По-перше, дошкільна освіта.

Дошкільний вік – це базовий етап фізичного, психічного, соціального становлення особистості дитини. І наше завдання – поєднати сімейне та суспільне виховання.

У Нових соціальних ініціативах Президента: діти – майбутнє України окреслені першочергові завдання на 2013 – 2014 роки, а саме: охоплення 85% дітей дитячими закладами шляхом розширення мережі дошкільних навчальних закладів.

На сьогодні відновлено, закінчено реконструкцію та створено 8 дошкільних закладів та навчально-виховних комплексів, відкрито 16 груп. До кінця вересня буде створено 1327 нових місць для дітей. За планом 2013 року, відкриття та створення – 32 дошкільних закладів та НВК та 50 додаткових груп.

Відкриття супроводжується проєктом «Електронний дитячий садок», за яким сьогодні кожен садок області має власний сайт, а більше ніж 60

тис дітей вже зареєстровано через Інтернет. У 2013 році зарахування до дошкільних закладів вперше проводиться виключно в електронному вигляді.

Важливо, що саме в цьому році суспільство сфокусувало увагу на звичайному вихователі дитячого садочка. Вперше пройшов Всеукраїнський конкурс «Вихователь року». І вихователі нашого регіону потрапив у 10 кращих. І ми сподіваємось, що 27 вересня серед переможців буде і наш представник.

В області реалізуємо проєкт «Всебічно розвинений дошкільник». У дитячих садках області з'явиться не менше 50% загально розвиваючих предметів для дошкільнят – комп'ютерна грамота, іноземна мова, хореографія та шахи.

В обласному етапі Всеукраїнського фестивалю дитячої творчості «Сузір'я талановитих дошкільнят» взяли участь 128 представників з 30 міст і районів Дніпропетровщини, 16 дошкільнят стали фіналістами.

Завдячуючи Міністерству освіти і науки 10 дошкільних закладів області візьмуть участь у пілотному проєкті «Навчання через дію» – впровадження в навчально-виховний процес дошкільця основ конструювання та робототехніки.

За проєктом «Здорове покоління» протягом 2013/14 навчального року кожен дитячий садок повинен мати спортивний куточок, або майданчик із 100% запровадженням здоров'язберігаючих технологій.

По-друге, середня освіта. Учень має бути креативним і здоровим.

Для цього Національним планом дій, передбачено створення мережі

освітніх округів, що надважливо для якісної підготовки учня особливо в сільській місцевості.

В тому числі, другий рік поспіль впроваджується державний стандарт початкової школи. Дніпропетровщина впоралась із поставленим завданням, і минулого року ввела вивчення іноземної мови з першого класу.

У цьому навчальному році, у другокласників з'явився предмет «Сходинки до інформатики». Отримавши 135 навчально-комп'ютерних комплексів минулого року, ми, в свою чергу, підготували 75 регіональних педагогів-тренерів з ІКТ. Починаючи з 1 вересня 2012 року ці педагоги проводять навчання вчителів початкових класів. Усі 100% вчителів, які будуть впроваджувати стандарт у 2-х класах пройшли підвищення кваліфікації.

100% навчальних закладів області забезпечено педагогічними кадрами для викладання 2-ої іноземної мови і інформатики у п'ятикласників. Важливо, що для впровадження нового стандарту наша область отримала більше 700 тис підручників для 2, 5, 11 класів, які 100% забезпечили потребу учнів.

До речі, у відповідності до нового стандарту, оцінювання дитячих успіхів з предметів художньо-естетичного циклу та фізичної культури стало суто вербальним. На Дніпропетровщині вивчати російську мову у статусі другої іноземної бажання виявили 42,6% учнів. Відповідно до показника по Україні, це 23%.

Одним з основних завдань, на якому неодноразово наголошував голова облдержадміністрації Д.В.Колесніков, є зменшення розбіжностей між якістю сільської і міської освіти. Для цього, в рамках проекту «Освітній округ», було поставлено завдання - 100% охоплення округами сільських регіонів області. На початок 2013 року в області залишались 3 сільських регіони, що не мали округів. Вже на сьогоднішній день, усі сільські райони регіону охоплені освітніми округами, а в цілому їх кількість по області збільшилась з 63 до 75.

А для підтримки цього процесу, на базі двох пілотних районів – Широківського та Солонянського, ми ввели проект «Мережений освітній округ». Створено електронну систему, що об'єднує освітні ресурси області. Таким чином доступ до інформації отримують вчителі, методисти, учні та їхні батьки.

Освіта має бути орієнтована на ринок праці, а учень вже у старших класах розуміти яку професію він обере. Для цього – запустили пілоти з інтеграції освітніх округів з профтехнавчальними закладами та коледжами в Верхньодніпровському, Новомосковському та Павлоградському районах. З 1 вересня створюється округ з технологічного напрямку, профпідготовку старшокласників з професії кухар, швачка, слюсар буде здійснювати училище, проведення практичних занять з хімії, біології буде проходити в лабораторіях агроуніверситету тощо.

З вересня, за дорученням голови облдержадміністрації, розпочнуться

екскурсії для школярів на підприємства області.

Мабуть, основною подією цього навчального року є те, що за ініціативи Дмитра Валерійовича Колеснікова й підтримки депутатського корпусу обласної ради було виділено 8 млн грн на комплектацію медкабінетів 874 шкіл сучасним обладнанням. Таким чином, перебування дитини у школі стає безпечнішим. Адже, у разі виникнення критичної ситуації, учневі буде надано першу медичну допомогу швидко та якісно.

Середня освіта нашої області орієнтована також і на дітей з особливими потребами. У 2013 році в загальноосвітніх школах області навчалось понад 4,5 тис таких учнів. З них 750 учнів отримували освіту за індивідуальною формою. Для того, щоб такі діти могли без перешкод пересуватися у межах навчальних закладів, за три останні роки у школах регіону облаштовано 830 пандусів.

Від минулого року ми реалізуємо унікальний інтерактивний проект «Обласна електронна школа». Це додатковий освітній ресурс, який містить 518 електронних уроків, підготовлених кращими педагогами області.

Зазначу, що інклюзивна освіта на Дніпропетровщині передбачена і у вишах. Зараз у області навчається близько тисячі студентів-інвалідів. Для них ми запровадили сучасний комплекс освіти й соціальної адаптації молодих людей з особливими потребами. Зокрема, на базі Національної металургійної академії України функціонує Регіональний центр освіти інвалідів.

Наступне – відзначаючи стратегічну важливість позашкільної освіти для розвитку українського суспільства, 2013 рік наш Президент Віктор Федорович Янукович проголосив роком дитячої творчості.

Яке завдання позашкільної освіти? Саме позашкільна освіта, саме творчий педагог підтримає та зрозуміє найкреативніші ідеї учня та допоможе талановитій дитині розкрити свої здібності повною мірою. Ми знаємо, що надихає сучасного школяра не стільки сам процес того, чим він займається, скільки кінцевий результат. Дозвілля школяра має вказувати йому шляхи до самореалізації, бути цікавим та інформативним.

У рамках ініціатив нашого Президента «Діти – майбутнє України», ми реалізуємо проекти, спрямовані на 100% збереження мережі позашкільних закладів та відкриття нових секцій гуртків за найбільш цікавими дітям напрямками. Зараз понад 80 тис дітей відвідують обласні заклади позашкільної освіти.

У минулому навчальному році восьмеро учнів стали стипендіатами Президента завдяки перемозі в конкурсі Малої академії наук. 44 учня стали переможцями змагань міжнародного рівня, і 8 – європейських конкурсів. Позашкільники Дніпропетровщини візьмуть участь в українопольському проекті «Шкільна академія підприємства».

На регіональному рівні, у рамках проекту «Наші таланти, тобі Україно!», вже проведено близько 1 тис та буде проведено понад 1,5 тис різноманітних конкурсів, змагань і фестивалів. У вересні Дніпропетровщина приймає Всеукраїнський конкурс екологічних колективів «Земля – наш спільний дім».

Ми реалізуємо проект «Обдаровані діти Дніпропетровщини», який відкриває перед учнями можливість спробувати себе у творчій та науководослідницькій діяльності. За проектом виплачено 310 губернаторських стипендій для манівців та 29 премій лауреатам обласного конкурсу «Обдаровані діти – надія України».

Укріплюємо позиції військово-патріотичного виховання. Для цього реалізуємо проект «Люблю тебе, моя Вітчизно». До військово-патріотичної гри «Зірниця» залучено більше 5 тис учнів.

У кожній школі області пройшов Єдиний урок, присвячений Тарасу Григоровичу Шевченку та урок мужності, присвячений 70-річчю визволення південно-східної частини України. У кожному місті та районі пройдуть уроки, присвячені визволенню конкретних територій.

У 3D форматі створюються експозиції більше 150 шкільних музеїв і до Дня битви за Дніпро буде визначено найкращий з них.

Професійно-технічна освіта – завжди дасть змогу заробити. Технічні професії сьогодні є не лише затребуваними, а й високооплачуваними.

З гордістю можемо повідомити, що в 2012/13 навчальному році професійно-технічні заклади Дніпропетровщини здобули 14 золотих, 9 срібних та 2 бронзові медалі на міжнародних та Всеукраїнських виставках. А фахівці училищ стали співрозробниками 6 стандартів професійно-технічної освіти нового покоління.

Вимога сучасності – це навчально-практичні центри новітніх технологій. Сьогодні на Дніпропетровщині їх 19. Фірми-соціальні партнери забезпечують центри сучасними матеріалами та обладнанням. Учні навчаються новим технологіям, майстри – проходять підвищення кваліфікації. У минулому навчальному році в центрах було проведено 30 майстер-класів.

До кінця цього року таких центрів буде відкрито ще 3, за напрямками: будівництво та легка промисловість.

У квітні, за дорученням голови облдержадміністрації, ми вивчили досвід реформування системи профтехосвіти Фінляндії та Естонії. Зараз подаємо заявку на проект спільно з Естонським фондом «Іннова» для впровадження естонського досвіду роботи наглядових рад в профтехучилищах. Наше завдання – охопити чверть училищ зазначеною практикою.

Завдання вищої освіти – відкрити нові можливості студентам та випускникам Дніпропетровщини.

Бажання отримати вищу освіту має йти від бажання опанувати професію, а не від банальної забаганки мати «якийсь» диплом. Учні випускних класів мають самостійно обира-

ти для себе в якому виші та за якою спеціальністю вони хочуть навчатися далі.

Для цього у 2013 році на Дніпропетровщині 44 навчальні заклади презентували свою діяльність на регіональній виставці «Освіта. Кар'єра. Суспільство-2013». Тут понад 6 тис майбутніх студентів отримали інформацію щодо умов вступу до вишів та запитаних на ринку праці професій.

Уже традиційним для області став «Ярмарок вакансій», у якому протягом трьох років взяли участь більше 30 тис учнів та студентів, 64 навчальні заклади та понад 40 представників роботодавців. Цього року у 14 вишах області було утворено структурні підрозділи, що відповідають за працевлаштування випускників.

Також у 2013 році вища освіта області отримала свою електронну візитну картку. Проект «Study in Dnipropetrovsk Region» («Навчайтеся в Дніпропетровському регіоні») це промушн-портал вишів регіону для іноземних студентів та абітурієнтів інших регіонів. Увесь світ сьогодні бореться за абітурієнта. Незабаром портал буде доступний своїм користувачам чотирма мовами: українською, російською, англійською та французькою.

І, нарешті, хочу зупинитися на досягненнях освіти області у галузі інформаційно-комп'ютерних технологій – електронних освітніх проектах.

Однією з найкращих розробок серед електронних освітніх проектів Дніпропетровщини сьогодні можна вважати «Профільну школу онлайн». Найближчим часом в області розпочне свою роботу електронний ресурс, який дозволить учням загальноосвітніх шкіл отримувати профільну освіту у дистанційному режимі. Це дозволить педагогам розробити індивідуальний графік навчання для окремого школяра. При цьому вчитель не має потреби особисто відвідувати учня.

Окрім того, на Дніпропетровщині професійну атестацію педагогів можна буде проводити за допомогою Електронного модулю «Педагогічної атестації». Така розробка якісно підвищує процес організації та проведення атестації учителів. Проект має 100% впровадження в загальноосвітніх навчальних закладах області.

Варіант дистанційних занять передбачений також і для позашкільного навчання. Проект «Віртуальна майстерня Петриківського розпису» навчатиме дітей та молодь основам та базовим навичкам малювання Петриківського орнаменту.

Такими є основні досягнення освітньої галузі нашого регіону.

Ми відкриваємо нові можливості освіти Дніпропетровщини крок за кроком і впроваджуємо нові системи та методики. Для нас важливим є кожен проект. Адже сучасна освіта – це безліч деталей, які, ніби пазл, ми складаємо в Єдиний освітній простір.

Профтехосвіта Дніпропетровщини на фестивалі «Петриківський дивоцвіт»

З метою пропаганди українського мистецтва на світовій арені, розвитку народних ремесел, створення сприятливих умов для розвитку «зеленого» туризму на Придніпров'ї профтехосвіта Дніпропетровщини сьомий рік поспіль приймає активну участь у проведенні обласного фестивалю-ярмарку народної творчості «Петриківський дивоцвіт», який вийшов за межі регіонального фестивалю.

Петриківка стала брендом регіону, бо це та універсальна мова, яка зрозуміла без перекладу в будь-якому куточку світу. Цього року презентації Петриківського розпису пройшли в Бельгії, Франції, Чехії, Польщі та презентували її на міжнародній виставці ЮНЕСКО в Парижі.

На фестивалі автор вже відомого логотипу Петриківки Людмила Миколаївна Горбуля, «Заслужений майстер народної творчості України», майстер виробничого навчання професійно-технічного училища №79 з професії «Художник з розмальовування по дереву» із своїми учнями провела майстер-класи. Крім Петриківського розпису представники професійно-технічних навчальних закладів провели майстер-класи з вишивки, виготовлення ляльок-мотанок, різьблення по дереву, плетіння з соломи а також надали можливість бажаючим скуштувати кулінарну творчість виготовлену за традиційними народними рецептами.

Перше місце у фестивалі зайняв Апостолівський район, в складі якого презентували свої роботи учні та майстри Апостолівського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів.

З метою популяризації унікального народного мистецтва та навчання основам Петриківського розпису, його поширення через інтернет систему дистанційної позашкільної освіти в області запроваджується електронний проект «Віртуальна майстерня Петриківського розпису».

Профтехосвіта Дніпропетровщини приймає активну участь у створенні позитивного іміджу регіону.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор НМЦ ПТО.

Дніпропетровський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів туристичного сервісу відкриває центр нових технологій

Дніпропетровський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів туристичного сервісу (ДЦППРКТС) переживає своє третє становлення. 65 років назад він створений був як заклад сфери побуту.

10 років тому реорганізований у лицей професій сфери послуг.

З 2006 року цей заклад зорієнтований на нові професії затребувані сучасним ринком праці (фахівці туризму, ресторанного сервісу).

Для того, щоб випускники за своїм фаховим рівнем відповідали вимогам сучасного туризму та ресторанного господарства в закладі вже функціонує три центри нових виробничих технологій.

А на початку нового навчального року в закладі відкривається ще один центр – центр нових технологій ресторанного обслуговування «Солоха».

Особливістю цього центру є навчання учнів новим технологіям з обслуговування клієнтів, а саме: клієнт замовляє не назву блюда, а його смакові якості.

Учасниками відкриття є не тільки керівники органу управління профтехосвітою, а й представники сучасних ресторанів регіону, професійних об'єднань сфери послуг.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО.

Всеукраїнський конкурс творчої молоді «Літературна надія Дніпра - 2013»

Літературний конкурс «Літературна надія Дніпра» проводиться до Дня української писемності і мови міським сайтом Gorod.dp.ua і Дніпропетровською центральною міською бібліотекою за підтримки управління культури та мистецтва Дніпропетровської міської ради.

Умови проведення Всеукраїнського літературного конкурсу «Літературна надія Дніпра – 2013»

Мета конкурсу: пропагувати читання новітньої української літератури, познакомити читача із творчістю молодих українських поетів і прозаїків, а також дати шанс новітній українській літературі гідно представити себе в інформаційно-культурному просторі Дніпропетровської області і всієї України.

Для оцінки надісланих на конкурс творів створено журі, до складу якого увійшли представники Центральної міської бібліотеки, сайту Gorod.dp.ua, письменники і мовознавці Дніпропетровської та інших областей України:

Вік учасників – від 18 до 40 років.

Мова конкурсу – українська.

Прийом робіт – 15 вересня – 15 жовтня 2013 року.

У конкурсі мають право брати участь автори, які своїм життєвим шляхом або творчістю пов'язані із Дніпропетровськом.

Конкурс проводиться за трьома номінаціями:

поезія – 5-7 віршів, загальний обсяг не більше 150 рядків;

проза – кілька мініатюр, оповідання, фрагмент повісті чи роману, загальний обсяг не більше 15 тис. зн. з пробілами;

твори для дітей – 5-7 віршів, загальний обсяг не більше 150 рядків, або кілька мініатюр, оповідання, фрагмент повісті чи роману, загальний обсяг не більше 15 тис. зн. з пробілами.

Формат усіх текстових документів – *.doc.

Інші текстові формати не розглядаються.

Автор має право надіслати твори за однією, двома або трьома номінаціями конкурсу.

Для авторів, які ніколи не були у Дніпропетровську (не мешкали, не навчалися, не пов'язані культурними та науковими зв'язками), наявність в одному з творів, поданих у номінації, топонімів Дніпропетровщини, місце дії або тематична пов'язаність з м. Дніпропетровськом є обов'язковою умовою участі у конкурсі.

Разом із творами автор обов'язково надає свою фотокартку у форматі *.jpg (гарної якості, публікується на сайті);

заповнює анкету відповідного зразка –

Журі не розглядає твори, які носять антиукраїнський характер; пропагують насильство, расизм; містять ненормативну лексику, порнографічні сцени; написані суржилом.

Також не розглядаються твори, які брали участь у попередніх конкурсних відборах «Літературної надії Дніпра».

Конкурсний відбір проводиться у два етапи:

відбірковий тур – жовтень-листопад 2013 року;

фінал – листопад-грудень 2013 року.

Автори мають додатково надати нові твори довірливої тематики у тій номінації, в якій будуть визначені як фіналісти, щоб якнайкраще показати свою письменницьку майстерність.

Переможці будуть визначені за сумою оцінок двох турів.

Прийняті на конкурс твори будуть розміщені на сайті gorod.dp.ua і в залах Центральної міської бібліотеки та інших бібліотек Дніпропетровська.

Заявки і твори надсилати на електронну скриньку з позначкою «На конкурс «Літературна надія Дніпра»: youngtmuse@i.ua.

СКЛАД ЖУРІ:

Наталія ДЕВ'ЯТКО (Дніпропетровськ) – голова журі, письменниця, член Національної спілки журналістів України і Національної спілки письменників України, керівник обласного літературного об'єднання ім. П.Кононенка (Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М.Светлова).

Майя БОЙКО (Дніпропетровськ) – заступник начальника управління культури та мистецтва м. Дніпропетровська.

Володимир ВАКУЛЕНКО (м. Комарно Городоцького р-ну Львівської обл.) – український літературний діяч, контролер, письменник, поет, перекладач. Лауреат міжнародної літературної премії імені Олеса Ульяненка за роман «Кладовище сердець». Координатор Міжнародної премії ім. Олеса Ульяненка (з 2013 року).

Валерій ВОРОНІН (Севастополь) – поет, прозаїк. Член Національної спілки письменників України. Лауреат літературної премії імені Л. Толстого. Визнаний у 2013 році Академією літератури Криму кращим прозаїком Криму. Головний редактор інтернет-журналу «Графская пристань». Член редколегії республіканського літературно-художнього часопису «Крим».

Валентина ГАЛАЦЬКА (Дніпропетровськ) – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури Дніпропетровського Національного Університету ім. Олеса Гончара.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА (Дніпропетровськ) – письменниця, член Наці-

ональної спілки журналістів України, керівник Секції дитячої та юнацької літератури «Джерело» при ДОО НСПУ (Дніпропетровська обласна бібліотека для дітей), лауреат конкурсу «Коронація слова».

Ольга КАЙ (Дніпропетровськ) – письменниця. Член обласного літературного об'єднання ім. П.Кононенка. Переможець обласних, всеукраїнських та міжнародних літературних конкурсів, серед яких: «Современная нереалистическая проза», «Золотий лелека», «Написано пером» та ін., переможець конкурсу «Літературна надія Дніпра – 2011».

Жанна КРИЖАНОВСЬКА (Дніпропетровськ) – завідувач лабораторії українознавства і народознавства Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Людмила КОРІНЬКО (Дніпропетровськ) – завідувача профільною бібліотекою-філіалом № 17 – Центром української культури та мови.

Юлія КУПІЧ (Дніпродзержинськ) – поет, член молодіжного літературно-мистецького клубу «Vivart», фіналіст і переможець обласних і всеукраїнських конкурсів, переможець конкурсу «Літературна надія Дніпра – 2011».

Ігор ЛАТИШЕВ (Дніпропетровськ) – директор та головний редактор регіональної ІА «Міський сайт», Gorod.dp.ua.

Ганна МАЛІГОН (Київ) – поетеса, прозаїк. Член Національної спілки письменників України. Редактор наукового видання. Лауреат обласних, всеукраїнських та міжнародних літературних конкурсів: «Молоде вино»; «Гранослов»; «Культурванш»; «Смолоскип», «Благовіст», «Ватерлінія», Міжнародної україно-німецької премії імені Олеса Гончара.

Свєнтія ПІРОГ (Київ) – автор книг для дітей, сценарист, арт-директор проекту «Всі Мрії», організатор всеукраїнських рекордних мистецьких проєктів з популяризації читання «Срібна Книга», «Казковий гопак», «Додай читання».

Ольга РЄПІНА (Дніпропетровськ) – прозаїк, психолог, науковець, штатний психолог обласного реабілітаційного дитячого центру. Член секції літератури для дітей та юнацтва «Джерело» при ДОО НСПУ.

Фідель СУХОНОС (Дніпропетровськ) – прозаїк, публіцист. Член Національної спілки журналістів України і Національної спілки письменників України. Засновник та постійний редактор Всеукраїнського літературно-мистецького, художнього та публіцистичного щомісячника «Бористен».

Світлана ТАЛАН (Севєродонецьк) – письменниця. Лауреат Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова» та володар відзнаки фонду О. Пінчук АНТИ-СНІД «За найкращий роман на гостросоціально-ну тематику».

Ольга ТИМОФІЄВА (Ужгород) – поет. Член Національної спілки журналістів України, Закарпатської обласної спілки письменників. Методист кабінету

дошкільної і початкової освіти Закарпатського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, відмінник народної освіти України.

Григорій ФАЛЬКОВИЧ (Київ) – поет. Член Українського центру Міжнародного ПЕН-Клубу. Член Національної спілки письменників України. Лауреат міжнародної премії імені Володимира Винниченка «В галузі української літератури, мистецтва та за благодійницьку діяльність» та літературних: імені Павла Тичини, «Планета поета» імені Л.Вишеславського, Шолом-Алейхема, Лесі Українки.

ДОВІДКА:

Конкурс «Літературна надія Дніпра» започатковано Дніпропетровською Центральною міською бібліотекою та ІА

«Міський сайт» Gorod.dp.ua у 2011 році як літературний конкурс для молодих авторів, які пишуть українською мовою. Проводиться конкурс раз на два роки.

Метою «Літературної надії Дніпра» було пропагування читання новітньої української літератури. Конкурс давав можливість читачам познайомитись із творчістю молодих українських поетів і прозаїків, а молодим письменникам проявити себе.

За підсумками першого конкурсу за підтримки голови Дніпропетровської обласної ради Є.Г. Удода було видано колективний збірник «Світанкова палітра», проілюстрований молодими художниками з Дніпропетровського театраль-но-художнього коледжу. У переможців вийшли авторські книги: збірник віршів «Опромінення» Юлії Купіч та збірник по-

вістей та оповідань «Портрет з минулого» Ольги Кай.

Надалі твори багатьох фіналістів конкурсу протягом двох років також увійшли до різноманітних творчих проєктів, зокрема, до всеукраїнської поетичної антології «Римовані міста» та аудіокнижки «Письменники Дніпропетровщини – шкільним бібліотекам», яка нині є у кожній школі Дніпропетровської області та в режимі відкритого доступу у мережі Інтернет.

Зважаючи на те, що перший конкурс пройшов успішно й мав великий розголос і за межами Дніпропетровської області, було вирішено розширити авторську географію. Так з 2013-го року «Літературна надія Дніпра» стає всеукраїнським творчим змаганням. Всеукраїнський конкурс творчої молоді «Літературна надія Дніпра - 2013».

Журнал «Бористен» сприяє поглибленню українсько-бразилійської співпраці

З перших днів існування нашого видання часопис «Бористен» сприяв зміцненню і налагодженню міжнародних контактів нашої держави із далеким та близьким зарубіжжям. Найчастіше це відбувалося завдяки співпраці із західною українською діаспорою. Свого часу наші співвітчизники із Бразилії, зокрема, голова українсько-бразилійської репрезентації пан Віторіо Соротюк та відома поетеса Віра Вовк, з Ріуде-Жанейро, так само допомогли «протоптати» стежку для редакції в країну футболу і карнавалів. Такі контакти спонукали бористенівців виступити з ініціативою щодо відкриття почесного консульства Бразилії в Дніпропетровську. Активність

редакції знайшла підтримку відповідних чинників в Наддніпрянщині. І ось нещодавно в посольстві Бразилії в Україні у Києві відбулася зустріч посла пана Антоніо Фернандо Круз-де-Мелло з редактором щомісячника «Бористен» Фіделем Сухоносом. У ході якої було обговорено конкретні кроки щодо втілення у життя ініціативи бористенівців. Так, зокрема, прийнято рішення, що наприкінці жовтня цього року бразилійський посол відвідає Дніпропетровськ та зустрінеться з усіма зацікавленими чинниками у справі відкриття почесного консульства Бразилії в Січеславі.

<http://www.borysten.com.ua/images/content/po.JPG>

ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ І НАУКИ Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр ДЕМЧИК зустрівся з представниками обласної Молодіжної ради

Засідання оновленого складу Молодіжної ради у цьому році відбулося вперше. Керівники структурних секторів Ради відвідували проведено за рік роботу та представили нові проєкти за своїми напрямками.

На першому своєму засіданні Молодіжна рада презентувала перелік заходів на наступний рік та затвердила план роботи. Також, більшістю голосів було прийнято рішення про відміну посади співголови Молодіжної ради. Як зазначив голова ДОМР Сергій Кривогуз, таке рішення спростить роботу механізму Ради та уникнути плутанини в організаційних питаннях.

Також у планах Дніпропетровської обласної молодіжної ради стоїть проведення довгострокових заходів на обласному рівні. Першою «ластівкою» серед цих проєктів стане скайп-конференція представників студентського самоврядування вишів області. Така система роботи дозволить обговорювати та вирішувати актуальні питання молодіжної політики в інтерактивному режимі, не вимагаючи проведення виїзних засідань.

Інф. ДОН ОДА.

На фото: Світлина на згадку по завершенню зустрічі в посольстві Бразилії в Києві. Зліва направо: Олег ВАСИЛЕНКО - координатор робочої групи з відкриття почесного консульства Бразилії в Дніпропетровську, посол Бразилії в Україні - пан Антоніо ФЕРНАНДО, редактор щомісячника «Бористен» - Фідель СУХОНИС та перший секретар бразилійського посольства - Луїс ФЕРНАНДО.

Формування читацької та літературознавчої компетенції молодших школярів за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»

Сталий розвиток, розбудова економіки знань, формування суспільства знань та зміцнення інтелектуального потенціалу нації є одним із найважливіших пріоритетів будь-якої цивілізованої країни у XXI ст. Запорукою цього є виховання гармонійної, самостійної, ініціативної, креативної особистості, здатної ефективно функціонувати у сучасних умовах, які постійно змінюються, адекватно реагувати на нові виклики, оперувати й управляти інформацією, критично й конструктивно мислити, активно діяти, навчатися упродовж життя та компетентно застосовувати здобуті знання. В Україні процес реформування змісту початкової освіти сьогодні спрямований на створення умов для особистісного зростання і творчого самовираження кожного громадянина нашої держави, а також формування національної системи роботи з обдарованою молоддю, т.зв. «цілеспрямованого вирощування інтелектуального потенціалу нації» [2]. Одним зі шляхів оновлення змісту освіти та узгодження його із сучасними потребами і європейськими освітніми тенденціями є впровадження інноваційних технологій. Провідна роль в інноваційній початковій освіті України належить науково-педагогічному проекту «Інтелект України» (далі – НПП ІУ), який спрямований на формування науково обґрунтованої та експериментально перевіреної системи пошуку, відбору та освіти академічно обдарованих дітей та створення системи підготовки педагогічних кадрів для роботи з обдарованою молоддю (сайт ІУ). Перелік базових навчальних закладів для експериментального впровадження науково-педагогічного проекту «Інтелект України» визначено наказами Міністерства освіти і науки України. НВК № 66 є однією з провідних шкіл у Дніпропетровській області, що активно застосовують освітні інновації у навчальному процесі.

Метою статті є аналіз освітньої практики щодо розвитку читацьких навичок та формування літературознавчої компетенції учнів 1 класу НВК № 66 за НПП ІУ (методичні прийоми, завдання та динаміка розвитку основних параметрів).

Слід наголосити, що сутність ІУ полягає не у насиченні дитини поглибленими знаннями, а у набутті нею, перш за все, необхідних навичок

роботи з інформацією, аналізу, гнучкого творчого мислення, самоконтролю та самооцінки, швидких реакцій, раціональної організації навчальної праці; розвитку пізнавальних процесів – сприйняття, пам'яті, мислення, уваги й уваги; розвитку якостей особистості школяра – цілеспрямованості, працелюбності, організованості, охайності, наполегливості, волі тощо [2]. І у цьому провідна роль належить читанню як умінню та як навчальному предмету, адже стрімке зростання обсягу інформації, розвиток сучасних технологій потребують набагато вищого рівня сформованості умінь читати, збільшення темпу читання, швидкості і якості розуміння прочитаного.

Навчальний предмет «Читання», що є складовою освітньої галузі «Мови і літератури», відповідно до Державного стандарту, покликаний сформувати читацьку компетентність учнів, яка є базовою складовою комунікативної і пізнавальної компетентності, ознайомити учнів з дитячою літературою як мистецтвом слова, підготувати їх до систематичного вивчення літератури в основній школі [1]. У процесі навчання відбувається становлення читача, що здатний до самостійної читацької, творчої діяльності, здійснюється його мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток, виховується потреба у систематичному читанні. Предмет «Читання» є одним із основних у НПП ІУ, і ставить за мету виробити в учнів не тільки уміння читати, а й внутрішнє бажання читати, що є усвідомленням необхідності спілкування з книгою, бачити у цьому життєву потребу. Крім читацької компетенції, ІУ має сформувати базовий рівень літературознавчої компетенції, яка полягає у засвоєнні основних літературознавчих понять та здійсненні аналізу літературно-художнього твору.

Рівень розвитку читацької компетенції у першокласників розглянуто у динаміці (початок навчального року, середина, кінець) за такими параметрами:

- 1) технічна складова:
 - темп читання (кількість слів за хвилину);
 - спосіб читання (склад, склад+слово, цілі слова);
 - виразність;

2) когнітивна складова:

- лексика (правильність);
- розуміння прочитаного;
- виконання творчих завдань за прочитаним текстом.

Темп (швидкість) є однією з якостей читання, яка забезпечує усвідомлення тексту, і свідоме, правильне, виразне читання з відповідною для кожного віку швидкістю має формуватися на кожному уроці. Адже швидке, свідоме читання є передумовою успішного навчання дитини з усіх інших предметів. Нормальною швидкістю читання вголос вважається та, що відповідає звичайній швидкості усного мовлення людини 100-120/150 слів за хвилину. Норма для першокласників на кінець навчального року – 30 слів за хвилину за традиційною програмою, і за НПП ІУ – 60 слів.

ІУ має на меті сформувати у молодших школярів навички швидкого читання:

- темп читання повинен співвідноситися з розумінням прочитаного. Розуміння – основний критерій темпу читання кожного учня, також враховується правильність (кількість помилок);
- у виробленні швидкого читання треба прагнути до темпу читання, який наближається до темпу розмовної мови людини і забезпечує свідоме сприйняття прочитаного (завдання на читання за диктором, за взірцем учителя);
- розвиток уваги та оперативної пам'яті за допомогою різноманітних зорових вправ (вправа «Фотоапарат»), підвищення швидкості запам'ятовування великих обсягів тексту;
- лише комплексне і систематичне використання вправ для формування виразності, свідомості, правильності та швидкості читання дають змогу сформувати повноцінну читацьку компетенцію у молодших школярів.

В ІУ маємо прийоми заохочення: читання в особах, вправа «Повітряні кульки», читання способом скоромовки «Череха – сорока» (одн і той же текст читається трьома способами: зі звичайною швидкістю, повільно, швидко), «змагання» на швидкість читання, пошук відповідей на запитання у тексті, завдання на

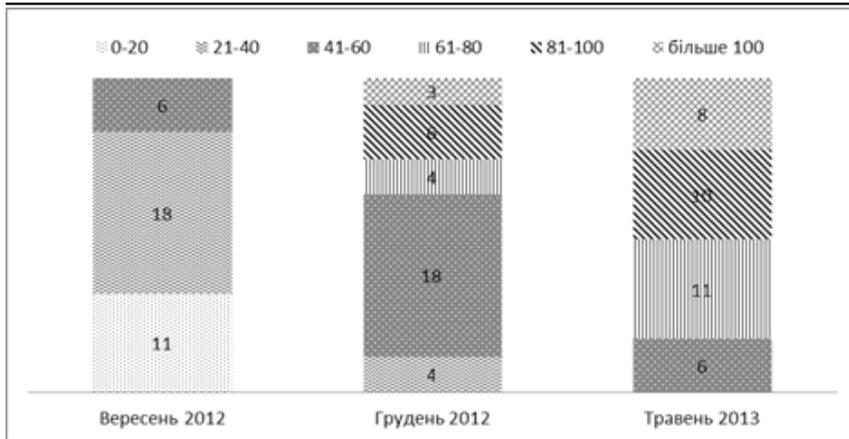

Рис.1. Динаміка розвитку читацької компетенції у 1 класі за НПП «Інтелект України» (кількість слів за хвилину).

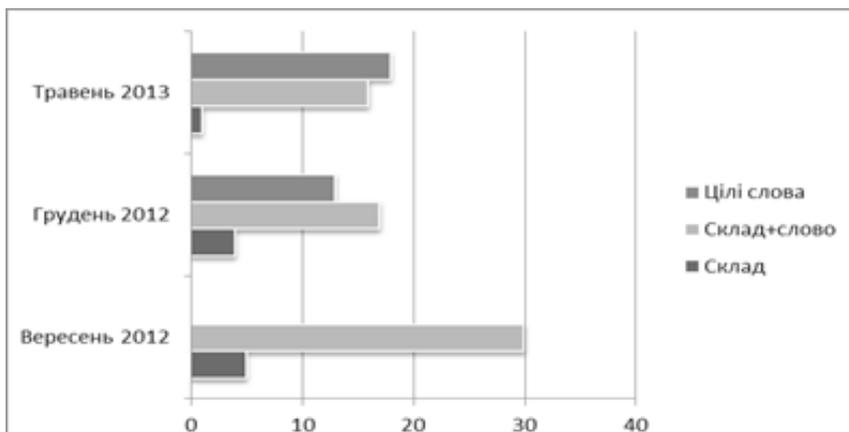

Рис. 2. Динаміка способу читання.

Рівень розвитку когнітивної складової читацької компетенції у першокласників на кінець навчального року представлено на графіку.

тлумачення слів з тексту, робота з прислів'ями (добір до характеристики героїв, до казки). Відео- та музичний супровід художнього твору (казки) дозволяє застосовувати творчі завдання, як-от: озвучення фрагменту за переглянутим мультфільмом, пошук у тексті певної фрази, що відповідає зображенню. Важливо, що об'єми прочитаного на уроці сягають 2-3 сторінок, у той час як за традиційною програмою – 1 сторінка.

Слід зауважити, що на кінець навчального року 100% першокласників читали більше норми, виразно, розуміли прочитане та здатні були відтворити прочитане або виконати

певні завдання за текстом. Більшість учнів на кінець навчального року читали більше 80 слів за хвилину, а 8 – більше 100 слів. Динаміка розвитку читацької компетенції першокласників протягом навчального року представлена на рис.1, способу читання – на рис.2 (кількість учнів – 35).

Розвиток літературознавчої компетенції полягає насамперед в ознайомленні першокласників з термінологічним апаратом, оволодінні основними літературними термінами: казка, види казок (народна-літературна; побутова, чарівна, казка про тварин), рима (приклади рим), сюжет казки, персонажі казки, основна думка, за-

головок твору. За традиційною програмою така термінологія на теоретичному рівні вводиться у 3-4 класах.

Літературознавча компетенція формується за допомогою таких завдань: вивчення термінів прийомом скоромовки і повторення їх з уроку в урок (не менше 6 уроків на 1 термін), визначення жанру твору, визначення автора твору, визначення персонажів твору, переказ сюжету казок, відтворення сюжету казки за планом, визначення послідовності подій у казці, вивчення елементів біографії письменників, вправи на відповідність між термінами і їх визначеннями, тлумачення термінів.

Першокласники навчаються елементарним основам аналізу літературно-художнього твору: визначають основну думку казки, підбирають заголовки до казки та її уривків, характеризують персонажів казки (за малюнком та текстом), аналізують мову твору (мова персонажів, епітети, застарілі слова, фразеологізми, синоніми-антоніми), відтворюють сюжет, виконують творчі завдання (Постав питання до твору (письмово), знайди і підкресли в тексті, доведи, що твір «Білосніжка» – це казка). Важливо, що ІУ передбачає інтеграцію «Читання» з іншими предметами («Українська мова», «Людина і світ», «Мистецтво»). Крім того, на уроках читання увага приділяється збагаченню словникового запасу, формуванню уміння працювати зі словниками (тлумачний, етимологічний, словник антонімів-синонімів, словник іншомовних слів, словник застарілих слів, фразеологічний словник).

Отже, читання за методикою НПП «Інтелект України» розвиває навички самостійної читацької діяльності, дозволяє досягти високого рівня швидкості й правильності читання, розуміння та усвідомлення прочитаного, а також сформувати базовий рівень літературознавчої компетенції у молодших школярів.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України 04/10 № 925 «Концепція розвитку науково-педагогічного проекту «Інтелект України». – Режим доступу: <http://intellect-ukraine.org/>, <http://nvk66.klasna.com/uk/site/normativno-pravova-baza.html>.

Алла КАМАРДИНА,
вчитель початкових класів
НВК № 66, НПП
«Інтелект України».

ВІДБУВСЯ ХVІ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЧЕМПІОНАТ ВАЛЬНИКІВ ЛІСУ

10 вересня в Тетерівському лісгоспі (Київська область) відбувся ХVІ Всеукраїнський чемпіонат вальників лісу. За звання кращого вальника лісу змагалися вітчизняні лісоруби. До Київщини з'їхалися майже чотири десятки лісорубів з усієї України. А саме - кращі з кращих свого регіону, переможці обласних змагань.

Проведення цих змагань – це своєрідна атестація практичних навиків вальників лісу, де оцінюється якість їх праці та професіоналізм. Чемпіонат проходив

в п'ять етапів: звалювання дерев, точне розкрязування, комбіноване розкрязування, обрізка сучків та монтаж пильного ланцюга. Першим з перших став представник Харківського обласного управління лісового і мисливського господарства Домашкін Сергій, друге місце посів Сидоренко Олександр (Сумське ОУЛМГ), а третє – Кухта Володимир (Львівське ОУЛМГ). Серед юніорів, а це учасники віком до 24 років, переможцем став представник АТ «МоторСіч» Домашкін Ілля.

«На такому рівні, як ми проводимо чемпіонат в 2013 році - це, звичайно, вперше. Лісівники України виконують поставлені Президентом і Урядом завдання щодо популяризації та підтримки вітчизняного товаровиробника, саме тому вальники працюють вітчизняною пилою, виробництва компанії «МоторСіч». Я хотів би сказати, що таке виробництво - це гордість нашої країни. Адже, в світі лише 5 країн, які виробляють бензопили для валки лісу» - зазначив голова Держлісагентства України Віктор Сивець.

Завдяки ініціативі почесного президента компанії «МоторСіч» В'ячеслава Богуслава на проведення змагань було виділено 1 млн грн. та 50 бензомоторних пил для проведення регіональних конкурсів.

Переможці фінальної частини отримали цінні грошові призи по 80, 50, 30 тисяч гривень за I, II, III місце відповідно. Юніори отримали по 10 тис. грн., інші учасники по 5000 грн.

Прес-служба Держлісагентства України.

Шановні працівники лісового господарства України, колеги!

Від щирого серця вітаю Вас з нашим професійним святом –
Днем працівника лісу!

Я глибоко переконаний, що це свято не лише для багатотисячного колективу лісівників України, а й для кожного, хто з любов'ю і повагою ставиться до лісу.

Лісова галузь України – це фахівці високої кваліфікації, віддані своїй справі люди, які сумлінно виконують свій обов'язок.

Руками лісівників щороку створюються сотні тисяч гектарів нових насаджень, тим самим підвищується екологічний, ресурсний, економічний та соціальний потенціал «зеленого багатства» України.

Щодня кожен з Вас цілеспрямовано працює над виконанням планів лісгосподарських заходів по догляду за лісами, охороні їх від пожеж, незаконних рубок, браконьєрського полювання тощо.

Адже, наше спільне завдання і обов'язок – це не тільки зберегти наше надбання, наше лісове багатство для нащадків, а й примножувати його.

Прийміть, дорогі колеги, слова щирої вдячності за самовіддану працю.

Від душі бажаю Вам доброго здоров'я, благополуччя, успіхів, наснаги, Божої Благодаті Вам та Вашим рідним.

**З повагою, Голова
Держлісагентства
Віктор СІВЕЦЬ.**

Співпраця НГУ і компанії «ДТЕК» на- бирає обертів

На початку вересня в Національному гірничому університеті відбулася зустріч представників Факультету будівництва (ФБ НГУ) і представника ДТЕК («Донбаська паливно-енергетична компанія») Михайла Гордієнка зі студентами першого курсу.

Декан факультету ФБ НГУ Ігор Усик і його заступники познайомили першокурсників з завідувачами кафедр і кураторами груп. Також представники адміністрації ФБ НГУ привітали студентів із вступом в НГУ, ознайомили їх з порядками і нормами університету, побажали успіхів у навчанні.

Також першокурсників привітав представник найбільшої приватної вертикально-інтегрованої енергетичної компанії України «ДТЕК» Михайло Гордієнко. Він розповів, що компанія потребує висококваліфікованих молодих фахівців, а також про можливості кар'єрного росту в «ДТЕК». Він побажав першокурсни-

кам успішно закінчити Національний гірничий університет за обраними спеціальностями і стати першокласними інженерами.

Михайло Едуардович від імені генерального директора ПАТ «ДТЕК» Сергія Вороніна вручив кафедрі маркшейдерії новий тахеометр Leica і комплект обладнання для виконання маркшейдерських робіт.

Кафедра маркшейдерії протягом декількох років успішно співпрацює з компанією «ДТЕК» у вирішенні виробничих питань вугільних підприємств. Тож для удосконалення інструментальної бази кафедри маркшейдерії, що використовується в дослідженнях і навчанні молодих фахівців, був подарований цей прилад.

Йти шляхом Михайла Янгеля

З нагоди 95-річчя з дня заснування Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки академіку М.К. Янгелю на навчальному корпусі фізико-технічного факультету ДНУ.

Михайло Кузьмич Янгель був легендарною особистістю, видатним ученим-механіком, конструктором у галузі ракетно-космічної техніки, Лауреатом Ленінської і Державної премій, двічі Героєм Соціалістичної Праці, Генеральним конструктором КБ «Південне». «Сьогодні ми вшановуємо не тільки засновника ракетно-космічної галузі України, а й засновника підготовки висококваліфікованих кадрів для її розвитку, - наголосив ректор ДНУ, професор Микола Вікторович Поляков під час урочистостей. - Ми віддаємо належне мудрості і далекоглядності Михайла Кузьмича, який був ініціатором відкриття у 1951 році в класичному університеті унікального фізико-технічного факультету. Посидання фундаментальної підготовки та спеціальних знань з фахових дисциплін, які наші студенти отримують в лабораторіях і на виробництві, дають можливість готувати унікальних спеціалістів. Саме на це спрямовував зусилля Михайло Кузьмич Янгель. Нам пощастило, що такі видатні особистості були у витоків нашого фізико-технічного факультету».

У церемонії відкриття меморіальної дошки взяли участь високоповажні гості: випускник фізико-технічного факультету, Президент України 1994-2004 р., нині президент Фонду підтримки обдарованої молоді «Україна», Почесний доктор ДНУ Леонід Кучма, заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Віктор Сергєєв, перший заступник Генерального конструктора – Генерального директора ДКБ «Південне» імені М.К. Янгеля Олександр Мащенко, представники ДП «ВО «ПМЗ ім. О. Макарова», автор меморіальної дошки М.К. Янгелю відомий скульптор Володимир Небоженко.

Зокрема, Леонід Кучма наголосив, що відкриття меморіальної дошки Михайлу Янгелю – знакова подія не лише для фізико-технічного факультету та Дніпропетровського національного університету, а й усієї Дніпропетровщини. «Те, що під керівництвом М.К. Янгеля був створений ракетний щит Радянського Союзу – спеціальні ракетні війська, сьогодні вже не є ні для кого секретом. Це давало політичному керівництву СРСР можливість почуватися впевнено, знати, що є сили стримування, які не дозволять розгорнути ракетно-ядерну війну зі США. 51 ракета «Сатана» досі стоїть на озброєнні Російської федерації і складає основну міць Росії, - зауважив Леонід Данилович. - Особисто хочу підкреслити, що Михайло Кузьмич був людиною з великої літери, вважаю, що завдяки йому я залишився живий: за сприяння і турботи Михайла Янгеля у 1964 році до Євпаторії приїхав лікар з самої Москви рятувати мене від перитоніту. Михайло Кузьмич призначив мене технічним керівником

досліджень на полігоні «Байконур», коли мені було 28 років, що свідчить про його довіру до молоді. Тому, звертаючись до старшого покоління, яке часто присвячує себе повністю своїй справі, нагадую, що не треба забувати про молодь. Адже, якщо ми втрачимо підростаюче покоління і вчасно не передамо йому всі здобутки, які маємо, то буде трагедія для країни в цілому. Ми прекрасно розуміємо, що майбутнє не за металургією, хімією й хлібом, хоч і ці речі важливі, а за наукою й високими технологіями. Тож давайте віддамо належне Михайлу Янгелю і будемо намагатися йти його шляхом».

У рамках заходу за традицією Л.Д. Кучма вручив іменні стипендії Фонду підтримки обдарованої молоді «Україна» семи кращим студентам фізико-технічного факультету. Цього року стипендіатами стали: Михайло Андріївський, Катерина Данилова, Олексій Колісник, Валерій Коцюбинський, Інна Орлянська, Євген Падалка і Майя Тиха. Стипендіати відзначають, що завдяки діяльності Фонду відчувають підтримку для досягнення кращих результатів у навчальній, науковій та громадській діяльності і бажають Леоніду Даниловичу Кучмі та його Фонду подальшої благодійної діяльності з пошуку і підтримки молодих талантів, а також майбутніх президентів-фізтехівців.

Катерина Данилова побажала Alma mater у ювілейний рік досягати усіх поставлених цілей. Катя - студентка четвертого курсу фізтеху, здобуває фах інженера-технолога, у майбутньому планує розвивати свою галузь і здобути ще одну вищу освіту. «Мені дуже подобаються точні дисципліни, тому я, власне, на фізтесі, де мені дуже цікаво. Ми розвиваємося, конструємо нові моделі, розробляємо нові технології. За час навчання у мене було кілька наукових робіт з моєї основної спеціальності – конструювання, а також з додаткових економічних дисциплін», - поділилася своїми

досягненнями Катерина. Студент п'ятого курсу Олексій Колісник відзначив: «Стипендію отримав за відмінне навчання, участь у наукових конференціях та громадській діяльності. Для мене фізтех став рідним домом за роки навчання, не хочеться з ним прощатися. Бажаю таких самих відчуттів кожному студенту, який вступатиме до ДНУ. А університету - залишатися освітянським лідером на Дніпропетровщині та ще підвищувати свій рейтинг в Україні».

«Михайло Янгель досягнув вершин у справі, якій присвятив своє життя, створив техніку, аналогів якій досі немає у світі, заслужив визнання й повагу держави і всіх, хто з ним працював, - долучився до усіх шанобливих і теплих слів на адресу Михайла Янгеля перший заступник Генерального конструктора – Генерального директора ДКБ «Південне» імені М.К. Янгеля Олександр Миколайович Мащенко. - Він створив самобутню проектно-конструкторську школу ракетобудування, яка мала свій почерк і стиль, і обрала свій напрямок, який визначив розвиток ракетобудування у другій половині ХХ століття. Немає такого конструкторського бюро у світі, як КБ «Південне», за кількістю комплексів, які стояли на бойовому чергуванні. Янгель, передусім, це не ракета, а комплекс: усі його зусилля були спрямовані на досягнення найвищих характеристик ракетного комплексу. Янгель – це супергарантоване виконання всіх замовників. Від проектів Янгеля, як від каменя, кинутого у воду, завжди розходилися кола наукової, виробничої, соціальної активності: нові інститути, виробництва, підготовки кадрів, нові наукові програми. У цьому плані відкриття меморіальної дошки говорить про те, що нам постійно потрібно звіряти свою роботу і своє життя з життям людини такого масштабу».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

• Дивосил

Галина УГРИНА, (м. Івано – Франківськ). Спеціально для «Бористену»

Ансамбль «Росинка» у місті рідному...

У тиші передрання так правдиво і сильно взяв першу ноту соловей, що не повірилося: гілка могутнього дерева на моїй вуличці стала сценою для птаха! Проте ця нота упевнила: сила горлянки і непогрішна чистота тону візьмуть мене, як єдиного ранкового слухача, за всі нерви, як за віжки, і поведуть дорогами музики з повною відсутністю моєї волі... тільки дякувати Господові залишається за таку безпорадність, за таку Його красу!

Це вже було по приїзді з України, з Івано-Франківська, наймузичнішого міста, джерела мого натхнення від натхнення людей дивовижних за талантом пошуку істини у дарах Божих: Музиці. Слові. Пластиці. Образи. Втіленні.

Завжди неймовірно щастить на карбовано пам'ятні зустрічі, вистачило везіння і цього разу! Тільки чи вистачить моці передати так достойно картинку моїх вражень, як заслуговують того учасниці вокального ансамблю «Росинка», красуні, професійні співачки, вірні сцені і колективу, викладачки Прикарпатського Національного університету імені Василя Стефаника?!

Впевнено можу стверджувати: немає в Україні іншого жіночого творчого колективу, який би впродовж 46 років залишався керований однією людиною, і при цьому учасники змінювалися тільки за крайньої потреби. Теперішній склад разом – 30 років! Й надалі керівником є пані Христина Михайлюк. Але все – за порядком...

Червень в Івано-Франківську не йшов у відпустку: відбувалася низка культурних заходів, побувати на всіх – практично не вистачало сил

і часу, тому мені доводилося відбирати майданчики та митців, про яких збережу у далекій чужині найгарячіші спогади та про яких не можна не повідати чиказькому українському світові! Наш улюблений гість Володимир Пушкар у себе вдома – щирий господар – запросив на концерт своїх давніх подруг з вокального ансамблю «Росинка» на черговій зустрічі у кафе на Сотці. Захоплено розповідав про колектив, його дивовижні таланти, славну (не написану поки що!!!) історію виникнення і становлення, працю поруч з Володимиром Івасюком, Софією Ротару, Василем Зінкевичем, Назарієм Яремчуком, поетами і композиторами того часу. Він висловлював щирий жаль, говорячи про «росинок», як про неформат нашої навіженої від комерції доби! Адже ніхто, крім них, не співає без фонограми, включаючи і виступи на стадіонах!!! Ви можете таке уявити, мій поважний читачу, аби щось подібне робив будь-хто інший з України?! Любов'ю і болем мого візаві неможливо було не перейнятися: я відвідала концерт в Івано-Франківській філармонії 9 червня і буду пам'ятати його дуже довго!

Людей було багато. Працювали й знімальна група місцевого телебачення, і любителі з фотокамерами.

Коли озирнулася по залі, побачила дуже багато знайомих з моєї юності облич.

Зм'якло світло, і з-за освітленої сцени поплив глибокий жіночий голос по залі:

– А пісня – це душа.

– З усіх потреб – потреба.

– Лиш пісня в серці ширить межі неба.

– Чим глибша пісня, тим ясніша душа...

Бурхливі оплески зустріли вокальний колектив «Росинка», який підготував свій ювілейний концерт і у супроводі струнного ансамблю обласної філармонії «Quattro corde» розпочав його піснею Володимира Івасюка «Пісня буде поміж нас».

«Заслужені артистки України Ольга Молодій, Ірина Жеребецька, Марія Ортинська, Ольга Черсак, концертмейстер ансамблю Любов Гундер і незмінний керівник «Росинки» Христина Михайлюк!» – виголосила ведуча. Ми справді заворожено слухали казковий унісон, подібного якому ви не знайдете більше в Україні!

Що тут почалося! Зал плескав, не вгамовуючись! На сцену вийшов з величезним букетом чоловік пані Христини Михайлюк і припав на одне коліно, даруючи їй свою любов і шану у символічний спосіб!

«Не заважай тому, хто співає, бо в цю мить він спілкується з Богом...» – каже народна мудрість.

«Аве Марія» Джуліо Каччіні у пригаслому освітленні у залі відкидає на дві тисячі років назад; тільки ангельський хорал радіє разом з нашими серцями новині, що приніс архангел Гавриїл Пречистій Діві.

«Росинка» співала у супроводі «Quattro corde», лауреата міжнародних конкурсів, струнного ансамблю обласної філармонії під керівництвом Анжели Приходько, власного концертмейстера Любові Гундер та акапела. Стрункі постаті гарних жінок у строгих концертних сукнях чи народних строях, або й вільних естрадних, створювали плинну атмосферу голосових течій, що збігалися у глибоке повноводне річище пісні В. Крищенко та О. Злотника «Усе на світі – від любові», змолитися у романсі «Не співайте мені сеї пісні» на слова Лесі Українки, тужили з «Чарівною скрипкою» Ю. Рибчинського та І. Поклада.

У колективі дбають про наступність поколінь. Соломійка Терлецька – талановита дівчинка-франківчанка – виконала пісню «Каприз», яку учасниці «Росинки» колись співали після репетиції, для себе, і «Дубе мій, дубочку». Ведучі концерту (незмінні також впродовж часу існування ансамблю!), заслужений працівник культури України Лілія Борисевич і заслужений працівник освіти Микола Соя вручили юній співачці з явю великим майбутнім велику ляльку-мотанку як оберіг її таланту.

Теперішній склад існує 30 років. Було трохи моторошно, коли на сцену почали підніматися колишні

учасниці ансамблю, які з різних причин уже не співають. Їх було багато... Спільне виконання уже цілого хору здбило волосся у мене особисто! Яке життя скороминуще! Як треба встигнути віддати йому все, чим нас обдаровано згідно з Написаним... «Росинці» це вдається вповні! 46-й рік співати для людей те, що розмулює душу, видирає з пазурів нікчемної меркантильності інтересів серця наші, розжарює рутину захололих вогнищ кохання. Яка відповідальність за рівень текстів, впливовість музичного матеріалу несуть ці жінки, справжні мироносиці від мистецтва!

Режисер ювілейного концерту і, насправді, охоронець спокою та рівноваги співачок на час виступу, пані Надія Кукуруза разом, звісна річ, з учасницями колективу підбрала твори кришталевої вивіреності, філігранної поетичності, щирої високості!

Світлу пам'ять березуть у серцях самі артистки і прихильники «Росинки» про тих, що творили історію ансамблю, а нині – у Вічності. Їх уже так багато: співаків і музикантів, редакторів, композиторів і поетів... Хай їхнім душам буде небесно, а нам, сущим, глибока про них пам'ять!

Було дуже приємно бачити оголошених і присутніх на святі авторів пісні «Запізніла любов» Григорія Котика і Ярослава Ткачівського. Василь Стецик був нагороджений оплесками як автор пісні «Вже минули дні». Вітання народного улюбленця Степана Пушика, автора пісні і назви ансамблю, був емоційним і очікуваним. Володимир Пушкар розбавив високу мистецьку атмосферу своїм неперевершеним м'яким гумором, високою повагою до іменинниць, любов'ю до слухачів.

Оскільки всі учасниці «Росинки» є викладачами Прикарпатського Національного університету імені Василя Стефаника, їх привітав з успіхом і ювілеєм ректор Ігор Ципенда. Ведучі оголосили спонсорів, які долучилися до організації вечора.

Багату репертуар накопичено за роки праці. Є пісні італійською, російською, білоруською, румунською мовами. Скажу одразу, хотілося би мати у домашній фонотеці всі твори цього чудового колективу, та не знаю, чи вдасться це кому б то не було: немає ще на сьогодні ні повної офіційної історії «Росинки», ні зібрання виконаних у всі часи і з різним аранжуванням творів, ні виданих спогадів авторів пісень, співаків, учасників збірних концертів – «солянок». Насамперед, і це моє переконання, немає фінансування на гастролі, теле- і радіозаписи виступів ансамблю. Шана тим людям і низенький уклін, хто своїм коштом довершує творіння рук, голосу і дарує світові, проте, невже ж – нічого нового під Місяцем? Невже немає коштів у місцевої влади чи можливостей не підвищувати зібрані податки по вертикалі, а залишити на вдоволення культурного голоду на місцях?! Тут існують свої «вертикалі»: молоді таланти фонтанують ідеями та спонсори бояться втратити на них; визнані майстри, корифеї потребують підтримки матеріальної – меценати воліють придбати заморське, не довіряючи вітчизняному... А все тому, що насправді світова криза є тільки кризою душі, яка не зростає на готовності віддати як не десятину, то хоча б частку придбаного на зрешення мистецького ґрунту.

Концерт дуже мене вразив професійною досконалістю, живим виконанням, різноманітним репертуаром, зв'язком зі сучасністю. Було світло і приємно, що не все так погано у нашому Домі, що душевність і духовність українська – не декларація, а здебільшого, істина: полова згине, а зерна проростуть!

Коротка зустріч проминула, залишилася у пам'яті уже... тільки струни журливих та чистих пісень, виконаних акапела, на диску, що постійно звучить у моему авто, нагадує зустріч зі самородком – ансамблем «Росинка» з Івано-Франківська.

МЕДАЛЬ КОПЕРНИКА ДО ЮВІЛЕЮ ДНУ

Сенат Пулутської гуманітарної академії імені Александра Гейштора вручив Дніпропетровському національному університету імені Олеся Гончара пам'ятну медаль Миколая Коперника на честь 95-річного ювілею.

З почесною місією на ювілей ДНУ з Польщі прибув проректор Пулутської гуманітарної академії доктор Кріштоф Островські. Він вручив ректору ДНУ ім. О. Гончара Миколі Полякову Золоту медаль Миколая Коперника.

Класичний український університет і гуманітарну польську академію пов'язує плідна співпраця, що розпочалася у 2008 році в рамках реалізації європейського проекту з підтримки студентської мобільності «Еразмус Мундус». У 2010 році, після успішного навчання студентів і стажування викладачів, було підписано міжуніверситетську угоду про співпрацю, яка реалізується в багатьох напрямках. Зокрема, під час зустрічі з керівництвом ДНУ пан Островські висловив пропозицію розробити спільну академічну програму з подвійного керівництва аспірантами і докторантами, що буде фінансуватися ЄС. «В Дніпропетровському національному університеті вже є позитивний досвід подвійного керівництва аспірантами і докторантами спільно з професорами Франції, Німеччини та інших європейських країн, – зазначив ректор ДНУ Микола Поляков. – У наших науковців є багато спільних сфер наукових інтересів, яскравим підтвердженням чому є Перша українсько-польська студентська археологічна експедиція, в якій брали участь студенти і аспіранти Дніпропетровського і Вроцлавського університетів». В продовження теми доктор Островські розповів про наукові відкриття визнані в Європі археологічної школи Пулутської академії: «Багато науковців шукали місце поховання видатного вченого Миколая Коперника, і саме археологам нашої академії у 2005 році вдалося відшукати і науково обґрунтувати знахідку цього місця. На честь цього наукового відкриття і була викарбована Золота медаль Миколая Коперника, яку я маю за честь передати в дарунок Дніпропетровському університету».

**Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ імені О. Гончара.**

• Дедьот ц «Бористені»

Віталій Володимирович Амутних народився 1960 року в місті Североморську Мурманської області (Росія), в родині морського офіцера. Автор книг: «Матаралуна» (Літфонд, 1992, РФ), «Дни на излете безумия» (ТЕРРА, 1994, РФ). «...СКОЕ ЦАРСТВО» (ТЕРРА-КНИЖНЫЙ КЛУБ, 2002, РФ), «Русалия» (ТЕРРА, 2010, РФ).

Член СП Росії з 1994 року.

Я переконана, що український читач належно оцінить оповідання, яке пропонує його увазі «Бористен».

Обдарований російський письменник Віталій Амутних отримав серйозну гуманітарну освіту (Дніпропетровське театральне училище, ВГК, Літінститут імені Горького...). Його проза стала помітним явищем російської літератури.

А Дніпропетровськ спонукає Віталія звернутися до української мови. Ви маєте можливість переконатися в тому, що для талановитої людини нема неможливого. Головне, поважати народ, який наснажує кожного, чия доля пов'язана з Україною, своїм генієм.

...Принц Габсбурзький, відомий в Україні як поет Іван Вишиваний, любив Україну так, ніби народився українцем. «Феномен Вишиваного» продовжує проявлятися в представниках різних націй, яких Україна вражає багатством мови і загадковістю великого дива, яким так захоплювався Микола Гоголь – української пісні.

«Що це було» – перший твір Віталія Амутних, який з'являється друком українською мовою. Втім автор почувається в цій мовній стихії абсолютно комфортно – а це є свідченням того, що в процес творення вкладені колосальні зусилля.

Ви прочитаєте «Що це було» «на одному диханні». Вас захоплять стиль, сюжет, мова, гумор, і – головне – те, що робить текст – твором – присутність у кожному слові талановитого автора.

Віталію Амутних це здивує нас усіх. На нього чекає майбутнє в українській літературі.

Надія ТУБАЛЬЦЕВА, письменниця.

Віталій АМУТНИХ

ЩО ЦЕ БУЛО?

Оповідання

Краплі води падали з неба, – величезні, важкі, – удар кожної з них завдавав йому нестерпного болю. ...Страждаючи від жакливих мук, Воно опускалося все нижче і, здавалося, дуже скоро стусани разлюченого конвою дощових скалок вколотять його в землю. Однак, зібравши рештки згасаючих сил, Воно раптом метнулося до якогось об'єкта, верхня частина якого була утворена невеликими, але численними пластинами, і пірнуло під них. Зла вода дісталася й сюди, втім її свавілля тут було обмеженим.

...Павло Кузьмич повертався добре знайомою дорогою з роботи. Гроза, що бешкетувала цілий день, відступила, залишивши по собі чахленький дощик і – подекуди – повалені дерева... Працював Павло Кузьмич трактористом рільничої бригади. Правда, не в рідному селі – в сусідньому, найближчому – в півгодині ходу. Через дощ роботи цього дня було небагато, лише в гаражі – тож, можна було зробити профілактику, Кузьмич за це й взявся – завдяки зливі зробив те, до чого серед літа руки не доходили... Вірно кажуть: худа без добра не буває.

Дощ вже майже закінчився, – крокував Павло розмитим півтцем у своїх випробуваних часом гумових чоботях рівно, не поспішаючи. Час був не пізній, та ще й літо, і коли б не затягло небо всуціль чорними хмарами, – день був би в розпалі. Павло Кузьмич на ходу дістав із кишені годинника, подивився, і сказав собі: «Вісімнадцять двадцять чотири». Вже кілька років він називав час точно – з тих самих пір, як придбав електронний годинник з рідкокристалічним табло. А подивився Кузьмич на годинник тому, що того дня мали показувати по телевізору один старий фільм, який він дуже любив і не хотів до початку спізнитися.

Було Кузьмичу сорок років, і вже, мабуть, років п'ять тому почали його звати по батькові. Він не ображався: певно, поважали... Зросту Кузьмич був середнього, статури – не богатирської, але

жилавий і за характером напоористий: долав те, за що силачі не бралися...

...Вже підходив Кузьмич до своєї білої хати-мазанки – крайньої на околиці – думаючи, про те, що час уже годувати кудлатого пса Жука – іншого господарства у нього не було. Коли кроків двісті до дому залишалося, побачив, що стара груша перед будинком, яку, за словами діда Остапа, його бойовий друг посадив, якимось дивно світиться... Дід, поки живий був, велів їй берегти як зеницю ока, не пиляти, поки сама не впаде. Це була пам'ять про гвардії старшину Макара Плотвічина, з яким дід ішов дорогами війни, а восени сорок п'ятого, коли вони разом із Берліна поверталися, – гостюючи в Остапа, посадив бойовий друг грушу. Коли ж Макар їхав до себе на Курщину, в поїзді на нього напала бандити: пограбували фронтовика і вбили... Дід дорожив тією грушею.

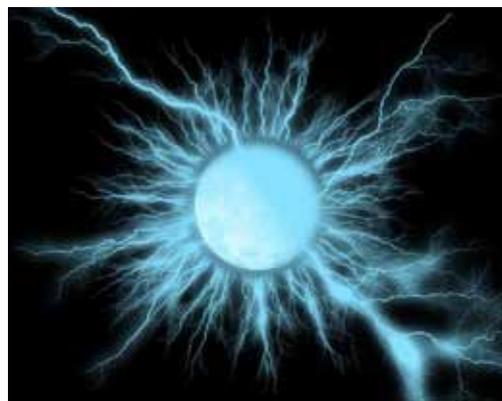
І ось бачить Павло Кузьмич, що дерево стоїть у якомусь с'яйві, ніби його машина яскравими фарами освітлює на тлі чорнощитих хмар, що мало на дах не полягали...

Кузьмич додав кроку, цікавість його розбірала: що ж так може світитися... Підходить ближче...

Бачить: під широкими гілками груші, у самого стовбура, на рівні його грудей просто висить у повітрі, легенько погойдуючись, ще й світиться золотисто-червона куля завбільшки з людську голову. Спершу Павло Кузьмич оторопів, хоча ніхто б не сказав, що він – із боязкого десятка. А злякався трохи тому, що, поперше, нічого подібного за сорок років життя не бачив, по-друге, куля ця летюча так сяjala, мабуть же через те, що в середині неї був вогонь, а з вогнем, як відомо, жарти погані. Кузьмич так очманів від цього видовища, що й не помітив, як вголос проказав:

- Нічого собі!

- Ох!.. - відповів полум'яний клубок.

Павло Кузьмич на якийсь час занімів. Якби він не «зашився» півроку тому, то вирішив би, що це – марення, ознака білої гарячки... Взагалі до того, як пішла від нього Арина, він не пив ніколи надміру, а, коли трапилося так, що залишився сам: здичавів, навіть оскотинився дещо... Але тривало це не так довго, як з іншими... Ну, і вирішив Кузьмич, що, як кажуть: не тоді пора, коли «кирпата» турне з двору... «Зав'язав» з пиятикою, та ще й «зашився» для вірності. Вже півроку не було тверезішого за нього у всьому селі. І ось тобі ...

- Ти чого... оце... розмовляєш? – запитав Кузьмич незнайомим самому собі голосом, не розуміючи вже взагалі нічого.

- Дощ... Кляті краплі! Дуже боляче ранять, – була відповідь.

- Дощ? Та який же це дощ?! Так, мжичка, – вів далі божевільну бесіду з вогненним колобком Кузьмич. – Хоча, може, тобі здається по-іншому ...

Він озирнувся на свою мазанку.

- Я б, може, тебе до хати запросив, – запитав Павло Кузьмич, ошелешений власним безумством, яке невідомо звідки випірнуло. Вслухаючись у свої слова, припустив, – так ти ж, там мені все спалиш...

- Де це?... – Почув ледь вловимий стогін.

- Отам, – кивнув на будинок Кузьмич.

- Там нема води?

- Є – у відрі... І мінеральна є... А щоб отак, з неба, – ні.

Тут вогненна куля, переливаючись жовтим і червоним, стала бліднути і ... зовсім зникла.

Зникнення було ще дивнішим, ніж поява. Навколо в усі сторони простягався теплий синій сутінок, як і раніше моросив дощ, і нічого, рівно нічого не засвідчувало того, що тільки-но тут сталося. Кузьмич мимоволі прошепотів:

- Що це було?..

Відчуваючи, що думки ціпеніють у пошуках пояснення того, що трапилося, Кузьмич спробував догукатися до невідомої сили, яка його морочила:

«Ай-я-яй! – Що ж це зі мною, а? Що це?!» Але відповіді не було. Нічого дивного не було: синя сира тиша і мелодичний шелест листя на груші... Все.

Постоявши так якийсь час і розгублено покруктивши головою по сторонах, він мимоволі крякнув і увійшов через лиску-чу від дощу, блакитного кольору хвіртку у двір. Повільно піднявся широкими сходами ганку, викладеними кольоровою керамічною плиткою, відкрив двері, протиснувся в заставлені ящиками із за частинами і без того тісні темні сени. І тут побачив, що крізь щілини дверей світлиці просочується вже знайоме золотисте світло. Тепер він знав, що може чекати на нього по той бік дверей, і тому сильно не злякався, виявивши в кімнаті знайому помаранчеву кулю з тоненькою, злегка розмитою фіолетовою облямівкою.

...Куля, погойдуючись, дуже повільно рухалась кімнатно – по колу, опромінюючи скромну обстановку будинку своїм чарівним золотистим світлом.

- А ти як сюди потрапила?.. – промовив Кузьмич. – Вікно ж закрите...

- То й що?..

- Не, ти, того – можеш, посушитися... Я також зараз перевдягнусь, – сказав Павло, не надто сміливо проходячи до власної хати. Сів на диван, укривший яскравим килимом, який купила колись Арина, і почав стягувати з плечей промоклу червону футболку з написом «Matador» на грудях.

Оголилося тіло його, – сухошаве, але міцне, яке здавалося білим у порівнянні із начорно засмаглими руками і таким самим обличчям. Зняту футболку Павло Кузьмич розвісив на підлокітнику дивана, – мабуть, для того, щоб зайвий раз не вставати і не хвилювати того, хто був поруч...

Він посидів так, спостерігаючи за безшумним польотом дива, зібрався з духом і рішуче видав:

- Так хто ти є?

- А ти?

- Я? – розгубився Кузьмич. – ... Людина.

- А що таке «людина»?

- Ось – дивись: руки, ноги, голова.

Павлу Кузьмичу здалося, що він – не те, щоб почув, а скоріше відчув легкий сміх, а потім:

- Ти, – перш за все, душа. А те, в що вона упакована, не має ніякого значення.

Кузьмич ахнув та ще й голосно присвиснув. В животі похололо, очі полізли на лоба.

- А як оце ти розмовляєш?! У тебе ж рота немає!

- Рота?.. Що це таке?

Павло дивом зрозумів відповідь:

- А, рот – це такий отвір, через який ви отримуєте іззовні основну частку енергії...

Павло Кузьмич був приголомшений. Однак за останню чверть години він вже стільки разів зазнавав потрясіння, що помалу починав звикати.

Незваний гість поцікавився:

- Хіба для того, щоб спілкуватися і розуміти, потрібен рот?

Кузьмич вирячив очі:

- Приміром, я для того, щоб слово сказати, повинен спочатку рота відкрити...

- Можеш не трудитися – я і так зрозумію.

...Що ж це гадувало? Де ж він це вже чув? І пригадав Павло Кузьмич Лесю. Їм було по двадцять, коли вони одружилися, але прожили разом лише рік: коли їй прийшов час народити хлопчика, сталося якесь безумство – залишитися в живих з них міг лише хтось один... Лікарі все ніяк не могли вирішити, кому зберігти життя, ну, і вийшло, що заснули навіки обидва – і мати, і дитя... Це вона – його Леся казала інколи: «Ти слів не витрачай, краще обійми, я і так все зрозумію...» А бувало це частіше ночами, коли вони вже все за статутом, призначеним життям, встигали виконати, і лежали один біля одного, дивлячись у темряву. А найдивнішим було те, що саме в ці самі хвилини Павло відчував, ніби немає з ним поруч якоїсь іншої людини, а ця людина і є він сам. І Леся йому якось зізналась приблизно в тому ж.

Подумав про це Павло Кузьмич, і якось зовсім заспокоївся, і дивився тепер на вогняну кулю без жодного тремту, і не здавалася вона йому більше підозрілою.

- Гаразд ... може, й правда те, що ти кажеш, – погодився Кузьмич. – Тільки відкіль ти ... взялося?

- Взагалі-то ми живемо на Сонці. Але можемо рухатися, куди захочемо. І тут буваємо, головне, – щоб із Сонцем зв'язок не уривався. Коли його світло нас постійно підтримує, – ми невидимі. Але трапляється ось таке, як зі мною. Тепер потрібно чекати його променів. Не знаю, чи вдасться дочекатися ...

- А якщо не дочекаєшся?

- Тоді – все.

- Зрозуміло, – співчутливо проказав Павло Кузьмич. – Я колись книжку читав «Чи є життя на інших планетах». Так там написано було, що життя ніде, окрім як на планеті Земля, немає. Що вже казати про Сонце!..

Кузьмич розсміявся щедро і добродушно: «Там же, як у пічці! Хто виживе?»

Вогненна куля саме пролітала поруч із ним – Павло Кузьмич навіть відчув легкий рух теплого повітря на своїй щоці. Шар за вис зовсім поруч і тільки ледве похитувався. Ще недавно він був жовто-червоним, а зараз Кузьмич побачив, що серцевина прозорої сфери схожа на веселку: причому «веселка» оберталась по колу з такою несусвітньою швидкістю, що осердя сплавлялося в різнокольорові смуги.

Він почув:

- Певно, хтось зарозумілий написав ту книжку... Життя – це душа. А душі живуть скрізь. Від того, де вони живуть, і залежить, у що вони вдягнені. Твоє тіло складається переважно з води. Моє – з гарячого газу. Але в обох є кріхитна іскорка, один невагомий атом, в якому і приховане твоє «Я». А решта – це так...

костюм, як, он, сорочка твоя. Ти сам собою залишаєшся, хоч у ній, хоч без неї, правда ж?

Павло Кузьмич замислився. Він саме так і відчував завжди, що є в ньому якась справжня суть; не така, в яку вчили його вірити сусіди по життю. Ось і Арина, поки з ним жила, говорила: «Що мені твоя любов вутла, з неї шубу не пошиєш і на хліб не намажеш... А в сільпо третього дня килими привезли – ось із такими узорами, і коли любиш мене, так підемо і купимо два: один на софу покладемо, а другий я в скриню сховаю, щоб запас був».

Після смерті Лесі Павло сім років бобилем жив і зовсім не збирався нікого до себе в будинок вести. Тільки всі йому товкмачили: жити треба за нашими правилами, а закон цей говорить, що давно пора тобі знайти для дому господино; он, Арина, Дорошенка дочка, дивиться ж на тебе, як кіт на сало, ось і візьми, вона вже була одружена, тільки ж мужик хирлявий попався. Втік. Вона не дівчина, так і ти не парубок... Буде – два чоботи – пара. ...Послухався Павло порад родичів і сусідів, – взяв за себе Арину. Тільки з її приходом будинок на божевільно став походити. Норовливою була, і все здавалося Кузьмичу, що нічого-то вона не чує і не помічає, навіть його самого. А була їй потреба лише в тому, з чого можна було «шубу зшити», та стежила ще за тим, «щоб було що на хліб намазати». Так одинадцять років і минуло. Не змогла Арина народити йому дитину. І коли рік тому йшла від нього вже назавжди до директора радгоспу, в обличчя розсміялася: «Може, ти і любив мене, тільки я – не твоя Леся, царство їй небесне, і не треба було зі мною носитися, ніби я скляна... Я жити хочу так, щоб всі мені заздрили, а з тобою можна тільки зірками в небі милуватися, цим я в п'ятнадцять років страждала, і то тепер шкодую». І пішла. Все, що могла – із собою забрала, але ось один килим залишила, мабуть у директора радгоспу килимів хіба що у собачій будці не було.

Тоді Павло і запив: не те, щоб від горя, а скоріше від образи й усвідомлення того, що все в цьому житті людині призначено згорі, і нічого своєю волею їй змінити не дано.

Стільки років йому доводилося чужою правдою жити, а сьогодні ніби в кращі дні повернувся. Він подивився на світозарного гостя з ласкою, з якимось рідним, давно знайомим почуттям, а той знову пустився в дорогу по кімнаті, то піднімаючись до самої стелі, то знижуючись, але при цьому не торкаючись жодного предмета.

Убога обстановка його житла, визолочена нетутешнім світлом, здавалося навіть пригожою. І відчував Павло Кузьмич, що всередині нього прокидається таке ж яскраве, таке ж золотисте, як і все навколо, забуте почуття. І не було в нього слів, щоб це почуття якось назвати, хоча б для себе самого. Просто це було щось таке гарне, щось світле і добре, від чого ставало спокійно-спокійно. І, оскільки почуття це, множачись, вже наповнювало серце до країв, – Кузьмич не міг втриматися і сказав:

- Хотів би я тебе чимось пригостити ... Так у тебе ж рота нема. Ти, мабуть, і не їси?

- Чому ж? - Куля все так само повільно і безшумно пливла кімнатою. - Всі чимось підживлюють себе.

- Що ж ти їси?

- Сонячне світло...

Павло Кузьмич глянув у вікно, - сонце сьогодні не показувалося весь день, а тепер і зовсім чорнильні сутінки заволодили світом, - і стало чоловікові прикро і сумно, що не в його силах вирвати у цього мороку хоча б єдиний сонячний промінчик.

- Сонце - то вже завтра, - невесело, немов вибачаючись, сказав він.

І повільно додав:

- А якщо і завтра сонця не буде?..

Куля призупинилася; фіолетова облямівка навколо неї стала ширше:

- Погано...

Господар будинку щосили намагався придумати, чим можна було б втішити мандрівника.

- Ти можеш у мене пожити ... - все, на що чоловік спромігся.

- ...Спасибі... Ти дуже хороший. Ти мені сподобався. Але... Де у вас тут виробляють електрику?

- Електрика?! - зрадів Кузьмич. - Он же розетка. Там, де телевизор.

- А електростанція далеко?

- Електростанція? - Павло Кузьмич замислився. - Не знаю.

- Гаразд, якщо є дорога, - значить, кудись вона приведе.

Жовто-оранжевий клубок вогню опустився до білої пластмасової розетки, яка криво стирчала зі стіни, торкнувся її, і, ніби вода, протік в одне з крихітних чорних отворів.

Тієї ж миті будинок занурився у щільний морок. Це було схоже на те, що Павло сам пережив дев'ятнадцять років тому, коли худенький, зовсім ще молодий хірург, вийшовши з операційної райлікарні, повідомив: ні матір, ні сина врятувати не вдалося. ...Серце Кузьмича ніби привалило величезною брилою...

Він посидів у темряві якийсь час, мимоволі оглядаючи ледь помітні стіл, стільці, шафу в кутку... На сусідньому обійсті Кабаків загелготіли чимось потривожені гуси. Почулися затаєні кроки під вікном... Життя навчило Павла Кузьмича глибоко у смуток не занурюватися, тому він рішуче встав, ступив до вимикача і ввімкнув світло. Так, це дохле електричне світло в порівнянні з тим сьайвом, яке щойно наповнювало кімнату, виглядало дурною фальшивкою. Добре, світло він увімкнув..., а що далі? Тут він згадав, що збирався подивитися фільм, але, глянувши на циферблат великого будильника в залізному корпусі, який нагадував консервну банку, - збагнув, що встигає побачити хіба що фінальні титри. Саме в цей час хтось посунав на ганок, і почувся стукіт у двері:

- Кузьмич, а, Кузьмич, ти спиш?

Це була сусідка - Оксана Кабак.

Павло Кузьмич розчинив двері, і повнотіла сусідка, рішуче витісняючи його в прагненні скоріше пройти до кімнати, заторохтіла, невпинно закидаючи погляди кудись за його плече:

- У тебе гості? Я хотіла вареники зробити, подивилась - борошна нема. Знайдеться у тебе?.. Чи ти гостями заклопотаний?..

- Нема у мене борошна, - з досадою кинув. - І що це за вареники вночі?

- Чую, ти з кимось балакаєш, - не вгавала Оксана Кабак. - І світло горить. ...

- Борошна нема, - повторив Кузьмич.

- А, ну що ж, - не надто засмутилася сусідка. - Я думала, може, є...

Сусідка пошкандибала геть.

Павло Кузьмич повернувся до свого дивану, влігся і чомусь одразу ж заснув. Сні його були світлими і добрими.

...Наступного ранку так само йшов дощ, але хмари нібито піднялися вище і посвітлішали. Однак працювати можна було знову лише в гаражі. Щоб зовсім не промокнути, він накинув на голову поліетиленовий пакет (зонт був, але Павло брав його тільки в місто) і вийшов з дому. Йому пощастило - до гаража його підвіз на мотоциклі зять головного агронома радгоспу.

День пройшов в якомусь дивному очікуванні. Павло Кузьмич і сам не дуже-то вірив у реальність події, які відбувалися з ним учора, можливо, тому й не поділився інформацією з жодною людиною... Може, і не було у нього сумнівів у тому, що чарівна куля, яка прибула з самого Сонця, розмовляла з ним; може, вірив Кузьмич у повернення променистого прибульця, - і тому не довірив нікому свій секрет?

Робота в гаражі як завжди знайшлася: перш за все, добре, що випала можливість детально оглянути двигун трактора, перевірити: в яких штуцерів є витік масла і солярки, а, значить, - підтягнути дровові кільця і замінити зіпсовані прокладки. Але за що б того дня не брався Павло Кузьмич, - все прагнув зробити якомога швидше, ніби чув віддалений поклик якоїсь знаменної і бажаної події.

Після метушні з мотором, оберши руки бензином, він відправився в кривий дворик МТС, захищений давним-давно іржавим металобрухтом, щоб біля колонки обмити руки водою з пральним порошком. Але перше, що він зробив, вийшовши з-під критого шифером навісу, - глянув на небо. Синюваті хмари ще гуляли небосхилом, але не розсіпали краплі дощу. До того ж піднявся вітер. Небесні чудовиська розгублено метлялися небом, і все частіше сонячні стріли пронизували їхні кашлаті сирі туші.

Незбагненна тривога опанувала всім еством Кузьмича. Він навіть про миття рук забув, натомість кинувся до каптьорки, де з поспішністю взявся стягувати з себе промаслену робочу спецівку.

- Поспішаєш, як голий у лазню? - почув він за спиною чийсь веселий голос.

У відповідь Павло Кузьмич промурмотів щось незрозуміле, натягнув із поспішністю свою лямпу червону футболку з написом «Matador» і покинув машинно-тракторну станцію.

Він не зміг би пояснити, що спонукає його так поспішати додому (навіть звернув з півдня і пішов напростець через помидорне поле). Не було виразним і те почуття, що ворухилося в грудях і видувало сльози досади по втраті, яка проте ще не трапилася... І все-таки, якби з усіх відомих йому слів він спробував підшукати почуттю визначення, то, натурально, назвав би його любов'ю. Це

більш ніж несподіване одкровення часом ніби й кололо його мозок, подібно до того, як золоті сонячні спиці все наполегливіше простромлювали важкі хмари, але довіритися його революційності Кузьмич таки не міг. Він знав, що належить любити бабу, що можна любити батьків і навіть, якщо любити зовсім нема кого, - то дозволено відчувати якісь теплі почуття до собаки або навіть до kota. Але, щоб прикипіти серцем ось так ... не зрозуміло навіть до чого ... до якогось міхура зі світлом, нехай навіть здатного якимсь надприродним чином висловлювати свої думи, - це вже було занадто... Розум Павла Кузьмича відмовляв йому у допомозі, дивним чином самовладдя розуму поволі заміщав невігладливий голос серця. Серцю не потрібні були жодні резони, жодні підпірки у вигляді артільної думки... Не озирваючись ні на що, воно прагне спрямувати свій ритм за загадковим шляхом власної правди.

Візерунковими щаблями свого ганку Кузьмич майже летів. Зачепившись за кут проклятушого ящика, він таки подолав останню перешкоду - темні сні. Відчинив двері світлиці. ...Золота куля, ледь погойдуючись, висіла у повітрі посередині кімнати. Можливо, тому, що надворі було набагато світліше, ніж при першій зустрічі, - сьайво сонячного прибульця здалося Кузьмичу не надто яскравим...

- З тобою все гаразд?! - ковтаючи вогонь співчуття, видихнув Кузьмич.

- Тепер все добре. З'явиться сонце, - і я помчу додому.

Безцеремонна хвиля невблаганності відомих Кузьмичу земних законів обліла його таким природним для тутешніх місць жахом. Хоча ...а чого, власне, він чекав? На що розраховував? І без того було ясно, що сонячної душі не місце тут, і, рано чи пізно, вона, поза всяким сумнівом, залишить ці похмурі палестини і відлетить у свою світлосяйну країну.

- Вже скоро? - відчуваючи, що все в ньому перетворюється на камінь, з чималим трудом вимовив Павло Кузьмич.

- Хочеш зі мною?

- Куди? На Сонце?! - ледь не вмираючи від усвідомлення власного безсилля, простогнав Кузьмич, з відчаєм оглядаючи свої руки і груди. - Як же я можу летіти?!

- Та що ти мучишся! Кинь цей скафандр. Тут ти його отримав - тут і залиш. Там, де все - самісіньке світло, він точно не знадобиться...

- Я...

- Подивись у вікно: небо відкрилося!

Дійсно, веселий вихор ганяв по небосхилу останні клаптики розгромленої армії хмар, і багатокілірні потоки сонячного вогню безперешкодно падали на білі будиночки в смарагдовому оздобленні вишневих садів, на блакитну сталь далекого лиману, на гігантськіobelіски тополі і - точно в дзеркалі відбивалися в золоті соняшникові поля.

- Заради тебе я ще тут, - пробілося до глибин свідомості Павла Кузьмича. - Але вирішити ти повинен сам: ми йдемо

звідси разом або ж тебе залишають тут якись невиконані справи...

Однієї миті вистачило Кузьмичу, щоб оглянути все своє нехитре життя.

- Поїхали, – кивнув він русявою, вже сивою на скронях головою.

- Підійди ближче...

Павло Кузьмич покірливо підкорився. Щось на зразок слабкого вітру торкнулося його обличчя.

- ...Ще ближче.

І тут щось подібне до першого зітхання пронизало всесвіт нескінченним світлом ...

Вже наступного ж дня в обласній газеті з'явилася стаття, яка вкрай розбурхала уяву читачів.

«...17 і 18 липня після сильної грози ... ський район нашої області буквально атакували кульові блискавки. Їх бачили багато жителів району. Втім, враження очевидців не завжди збігаються. Одні стверджують, що розміром вогняні кулі були з апельсин, інші – з тарілку, треті – з горошину... Деякі запевняють, що бачили блискавку, котра була ніяк не менша копиці сіна. Немає однотайності і у визначенні кольора: зелений, червоний, жовто-червоний, фіолетовий, зелений, блакитний... Одні свідки заявляють, що кульова блискавка летіла із запаморочливою швидкістю, видаючи свистячий звук; інші ж наполягають на тому, що куля, що світиться, висіла у повітрі нерухомо і не подавала жодних звуків. Одна із зустрічей людини з блискавкою закінчилась трагічно...

У селі N близько 16 години вогняна куля проникла в будинок тамтешнього мешканця Павла Кузьмича Чорнобривця і вибухнула там. Вибух був такої сили, що його чули навіть у віддалених селах, а в N найсильніша повітряна хвиля вибила скло в усіх будинках. Із сусідніх будинків був скинутий і частиною побитий шифер. У самому ж будинку П.К. Чорнобривця вибух розколов піч, вирвав лутки дверей, вибив віконні плетіння, розвернув стіну фасаду і дах. Господар загинув. Під вікном будинку П.М. Чорнобривця виявлена ще одна жертва – Оксана Пилипівна Кабак, яка проживала у сусідній хаті.

Існує кілька теорій, що пояснюють природу загадкового явища. Є вчені, які стверджують, що кульова блискавка – це плазма, інші схиляються до думки, що це конденсатор електричної енергії, є і більш сміливі припущення: кульова блискавка складається з антиречовини. Але, як би там не було, трагічний випадок, що стався в селі N (на це редакція газети просить читачів звернути особливу увагу) переконує нас триматися від кульової блискавки подалі».

Така стаття з'явилась у «Вечірці». А що, треба ж було людям це явище якось пояснити.

• «Варто прочитати»

«Таромське: перегук століть»

Книга Михайла Лояна, Зої Шевцової «Таромське: перегук століть» викликала жваву зацікавленість краєзнавців та широкого загалу читачів. Вона складається із трьох розділів. У першому – «Таромські зошити», написаному Михайлом Лояном (1887–1974) – патріотом України, вчителем-краєзнавцем, просвітянином – йдеться про історію Таромського та інших навколишніх сіл, що колись були козацькими зимівниками. Автор ділиться спогадами про навчання у Феодосійському вчительському та Московському сільськогосподарському інститутах, про своє вчителювання, позаяк стояв біля витоків народної освіти на Придніпров'ї. М. Лоян розповідає про зустрічі з відомими людьми, зокрема з видатним істориком Дмитром Яворницьким. Географію життєвих маршрутів Михайла Лояна повторила через століття його онука Зоя Шевцова. Її подорожні нотатки подано у другому розділі. Із нотатків М. Лояна протяглася жива нитка з минулого у сьогодення. Спогади таромчан, розміщені у третьому розділі, відтворюють панораму життя сучасників-односельців, дають живий літопис подій. Через долі окремих родин проступають закономірності історичного розвитку цілих поколінь не тільки в Таромському, а навіть у масштабах України. Зібраний матеріал висвітлював постаті, закохані у рідний край. Свідченням того є цікаві історичні документи, старовинні фотографії. Представлено розроблений повний комплект символіки Таромського (герб, прапор).

Обкладинка книги «Таромське перегук століть».

Влас. інформ.

Автор Зоя ШЕВЦОВА (в центрі) разом з героями своїх публікацій.

Урочисте відкриття меморіальної дошки академіку М.К.Янгелю на навчальному корпусі фізико-технічного факультету ДНУ. Дошку відкривають Президент України 1994 – 2005рр. Леонід Кучма, ректор ДНУ Микола Поляков, заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Віктор Сергеев.

ДНУ: ПРЕСТИЖНИЙ В УКРАЇНІ, ВИЗНАНИЙ У СВІТІ

Калейдоскоп ювілейних заходів до 95-річчя Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Найуспішнішим студентам-фізтехівцям Президент України 1994 – 2005рр., випускник і Почесний доктор ДНУ Леонід Кучма вручує іменні стипендії Благодійного фонду «Україна».

Званням «Почесний доктор ДНУ» під час урочистостей були відзначені видатні особистості, зокрема, відомий польський політолог Ежи Вятр.

Студенти і викладачі знайомляться з експозицією портретної галереї героїв.

Герой України Володимир Команов та ректор ДНУ Микола Поляков відкривають портретну галерею Героїв України, Радянського Союзу та Соціалістичної Праці у першому корпусі університету.

Креативне студентство влаштувало святковий спортивно-розважальний флешмоб «Mega-Dance-Show-2013».

Відкриття гранітної стели біля головного корпусу Alma mater стало продовженням ювілейних урочистостей. Стелу відкривають проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Валентин Іваненко та декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Ірина Попова.

«Бористен» нагородив переможців П'ятого щорічного творчого конкурсу-огляду ім. родини Гнип

Справді феєричний танок Удовиця

Талановита Дар'я Дорошенко.

Організатори конкурсу, учасники та друзі журналу Бористен.

Надія Улачєсєвич подякувала організаторам від імені адміністрації і студентів

Науково-популярний щомісячник «Бористен» спільно з Асоціацією діячів естрадних мистецтв України підбив підсумки щорічного конкурсу-огляду творчої молоді ім. Івана та Марусі Гнип.

Цьогорічний п'ятий за рахунком огляд пройшов на базі Дніпропетровського транспортно-економічного коледжу, який гостинно відчинив свої двері юним талантам. Завдяки зусиллям та небайдужості директора коледжу Лева Миколайовича Таберка та його заступника, директора з навчальної роботи Віктора Власовича Ковтуна, свято вийшло душевним, цікавим та по-домашньому затишним. Ще одним дружнім партнером став Дніпропетровський центр вірменської культури «Оджах».

З вітальним словом до присутніх звернулись члени журі конкурсу - шеф-редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс та Президент Асоціації діячів естрадного мистецтва, співак і композитор Влодзімеж Забара.

Вони зазначили, що обирати переможців серед такої великої кількості талановитої молоді дуже складно. І цьогорічні лауреати зробили серйозну заяву на те, аби в майбутньому досягати успіхів на теренах вокального, танцювального та писемного мистецтва.

«Головними критеріями для визначення переможців є не лише високий професійний та художній рівень мистецьких робіт, художніх і журналістських творів, а також їх наповненість національним та патріотичним змістом, спрямованість на пропаганду української культури і самобутності» - підкреслив Фідель Сухоніс.

Привітав присутніх від імені адміністрації коледжу Віктор Власович Ковтун, який подякував організаторам за те, що вони відкривають талановиту молодь, дають маленький старт кожному, хто бачить себе у мистецтві і підкреслив, що ДТРЕК радо сприяє творчому розвитку свої студентів у будь-яких сферах.

Цей конкурс вийшов дівочим, адже серед лауреатів та дипломантів - лише чарівні та талановиті панянки. Так у номінації «Література» лауреатом стала Юлія Гогчян, за твори, що сприяють зміцненню україно-вірменської дружби.

Дипломантом у цій же категорії визнано Ліку Мушкудіані за журналістські нариси, що сприяють популяризації української культури серед молоді.

Україна-співуча країна. Це довели переможці у номінації «Вокальне мистецтво» лауреатом стала Дар'я Дорошенко, що успішно пропагує українську естрадну класику.

У танцювальній категорії панували шалені пристрасті. Диплом лауреата

отримала талановита дівчина з незвичним ім'ям Глорія і її танцювальний дует «Експресія» за майстерну інсценізацію архітектоніки танцю «Плескач».

Дипломантом визнано хореографічне тріо «Феєрія» (керівник Альона Фоменко) і їх гумористичне виконання хореографічної композиції «Удовиця».

Динамічний та яскравий концерт, який презентували глядачам після церемонії нагородження підтвердив, що в технічному навчальному закладі дбають і про духовне виховання. Ведучі свята - студенти Дніпропетровського транспортно-економічного коледжу запалювали публіку між виступами.

Організатор цього дійства - заступник директора з виховної роботи Надія Улачєсєвич і режисер, талановита співачка Інґа Лазєбна, яка феєрично виконала пісню «Україна - вишиванка» під овації глядачів.

Бурхливими оплесками зустріла публіка виступ члена журі Влодзімежа Забара, який виконав вже улюблену всіма пісню «Горицвіт».

До речі, усі учасники концерту співали виключно наживо, а от пан Забара взагалі зірвав довгі овації, адже його талановите виконання було прекрасно чути навіть без мікрофона!

Вітаємо переможців і закликаємо всіх і кожного брати участь у конкурсах, розвивати свій потенціал та досягати успіхів!

Прес-служба журналу «Бористен».

Директор коледжу Лев Миколайович Таберко, який завжди піклується про духовний розвиток студентів

Економіст за фахом, але журналіст у душі Ліка Мушкудіані

Ведучі концерту

Танцювальний дует Експресія виконує авторський танок Глорії Плескач

Українська класика у виконанні Інґи Лазєбної

Влодзімеж Забара і його потужний Горицвіт

Віктор Власович Ковтун

Фідель Сухоніс та Влодзімеж Забара

Юлія Гогчян прочитала зворушливий патріотичний вірш

Духовний та культурний осередки вірменської громади Дніпропетровська: церква святого просвітителя Грігора Лусаворича та культурний центр «Вардуї» при АКЦ «Оджах».

Протоієрей Тер Амазасп благословляє «Вардуї»

«Вардуї» запрошує

Гостинна українська земля приймає людей усіх національностей. У Дніпропетровську існує багато національних діаспор, одна з найдревніших - вірменська. Доля вірменського народу з давніх-давен пов'язана із Україною, тож для усіх вірмен, які проживають в нашій країні, вона стала другою Батьківщиною, традиції і культуру якої вони бережуть так само, як і свої.

28 вересня у Дніпропетровську вірменським культурним центром «Оджах» було відкрито безкоштовну недільну школу «Вардуї» для всіх бажаючих вивчати вірменську мову, історію, познайомитися з культурою цього народу. Перелік навчальних дисциплін та секцій, до яких зможуть записатися діти та дорослі будь-яких національностей, вражає: вірменська мова, література та історія, співи, малювання, танці, гра на національних музичних інструментах, театральне мистецтво, англійська мова, кулінарні курси, інформатика, спортивні секції. Планується відкрити у «Вардуї» кімнату, присвячену багатовіковій дружбі українського та вірменського народів, адже однією з головних цілей культурного осередку голова АКЦ «Оджах» Петрос Багдасарян вважає розвиток не тільки вірменської, а й української культури.

Школу було названо жіночим іменем «Вардуї» на честь бабусі президента Міжнародного фонду «Солідарність», мецената, який допоміг збудувати центр культури, Олександра Петровського. Вартуш Маркарова гідно прожила своє життя, виростила багато дітей.

У сонячне небо над церквою Грігора Лусаворича злетіли повітряні кулі шести кольорів. Блакитний та жовтий, червоний, синій та помаранчевий - кольори прапорів України та Вірменії. Усміхнені люди, що зібралися цього дня біля красивої будівлі із червоного туфу радісно дивилися у небо і слова благословіння протоієрея Тер Амазаспа. Вони всміхалися мрії вірменської громади, що збулася.

Юлія Гогчян (Семенова).

ФОТО: Юлії Гогчян, Міжнародної громадської організації «Інститут Україніки», Андрія Алавердяна

Гості та хазяєва свята. Зліва направо: голова жіночої ради «Оджах» Грета Аракелян, мама мецената Олександр Петровського Оксана Петровська, голова центру вірменської культури «Оджах» Петрос Багдасарян, фундатор Міжнародної громадської організації «Інститут Україніки», голова громадської ради при Дніпропетровській обласадміністрації Олексій Лазько, заслужений юрист України Петро Хомічев, помічник Петроса Багдасаряна і голова молодіжного союзу при «Оджах» Грація Затікян, заступник голови правління литовського культурно-ділового центру «Гінтарас» Галина Хмель-Дунай

Мама мецената Олександр Петровського Оксана Петровська урочисто відкриває культурний центр

Майбутні учні недільної школи при «Вардуї»

У 95 – престижний і сучасний

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара з нагоди 95-річчя відбулося урочисте засідання Вченої ради. Почесними докторами ДНУ стали: Віце-прем'єр-міністр України Олександр Вілкул, ректор Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка, академік Леонід Губернський, ректор Європейської вищої школи права та управління м. Варшава (Польща), професор Єжи Йозеф Вятр.

Привітати ювіляра до Палацу студентів приїхали високоповажні гості – представники обласної влади, освітянської галузі, видатні випускники ДНУ. А саме: випускники ДНУ – Президент України (1994–2005 рр.) Л.Д. Кучма, академік НАН України В.П. Шевченко, Герой України В.Г. Команов, голова Придніпровського наукового центру НАН України, академік А.Ф. Булат, Дніпропетровський міський голова І.І. Куліченко; друзі ДНУ – представники Південного машинобудівного заводу ім. О. Макарова та багато інших.

На адресу університету надійшли вітання від Віце-прем'єр-міністра України О.Ю. Вілкула; Першого заступника міністра освіти і науки України Є.М. Суліми; народного депутата В.М. Литвина; дружини О.Т. Гончара Валентини Гончар; голови Дніпропетровської облдержадміністрації Д.В. Колеснікова; голови Дніпропетровської обласної ради Є.Г. Удода; генерального директора ДП «ВО «ПМЗ ім. О. Макарова» В.А. Шоголя; Генерального Конструктора-Генерального Директора ДКБ «Південне» ім. М. Янгеля» О.В. Дегтярьова; Президента Євразійської асоціації університетів В.А. Садовниченко; віце-президента Російської Академії соціальних наук О.С. Капто та ректорів провідних університетів.

Першим на правах господаря свята з вітальними словами до гостей Урочистих зборів звернувся ректор Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Микола Вікторович Поляков. «95 років – це вельми солідний вік, гідний того, щоб з досвіду прожитого осмислити минуле, згадати попередників, оцінити, чи вдалося нам витримати головний життєвий іспит – на справжність, професійну й громадську зрілість, порядність. Незважаючи на численні реорганізації, труднощі в освітянській галузі, наш університет з кожним роком міцнів. І сьогодні Університет демонструє високий рівень своєї професійної діяльності, займає гідне місце в загальнонаціональному освітньому поступі, продукуючи нові наукові знання й технології, виховуючи інтелектуальну еліту держави і справляючи помітний вплив на формування суспільної свідомості наших громадян. У всіх вітчизняних рейтингах він стабільно входить до першої десятки провідних ВНЗ України. І в цьому, безперечно, заслуга всього багатотисячного колективу, частка самовідданої праці всіх поколінь науковців, педагогів, вихованців. Низький уклін усім працівникам університету, насамперед нашим ветеранам, які нерідко в непростих умовах робили й роблять все від них залежне, щоб підтримувати високий статус і авторитет Університету. Честь і шана нашому студентству, яке розуміє свою причетність до цієї високої місії», – наголосив ректор.

Привітав Alma mater зі святом і Леонід Данилович Кучма. «Я хочу побажати усім нам зустрітися вже на 100-річчю ювілею ДНУ, коли ми будемо навіть у більш піднесеному настрої від усвідомлення того, що Університет має гарні

перспективи для подальшого розвитку фундаментальної й прикладної науки, свого науково-технологічного потенціалу, що дасть можливість з упевненістю говорити про гарне майбутнє нашої країни», – сказав Леонід Кучма.

Далі, за традицією ректором Миколою Поляковим була проведена хвилююча церемонія вручення видатним особистостям звання «Почесного доктора Дніпропетровського національного університету». Так, рішенням Вченої ради університету «Почесного доктора ДНУ» присуджено Віце-прем'єр-міністру України Олександрові Юрійовичу Вілкулу, ректору Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка, академіку Леоніду Васильовичу Губернському, ректору Європейської вищої школи права та управління м. Варшава (Польща), політологу Єжи Йозефу Вятру та Митрополиту Дніпропетровському і Павлоградському Владиці Іриней. Під час урочистої церемонії відповідні дипломи, посвідчення, докторські мантиї та медалі «За заслуги перед Університетом і за особливий внесок у розвиток освіти, науки та міжнародної співпраці» та «За вірну службу ДНУ» отримали професор Єжи Йозеф Вятр і Владика Іриней.

Приймаючи нагороду, пан Вятр з задоволенням відзначив: «Для мене це велика честь бути причетним до вельмишановного академічного товариства вашого університету. Але не лише честь, а ще й задача – відтепер я маю широко сприяти процесу зближення та співробітництва польсько-українських наукових кіл та загального зміцнення відносин між нашими дружніми, сусідськими країнами». І як один із прикладів такого двостороннього процесу, пан Єжи назвав освітню програму, власне координатором якої він є. Проходить вона під егідою Євросоюзу і спрямована на створення міжнародних аспірантських курсів. Таким чином, в українських, і зокрема, дніпропетровських аспірантів відтепер є ще одна можливість отримати освіту за кордоном.

У своєму слові Митрополит Дніпропетровський і Павлоградський Владика Іриней також наголосив на великій честі бути причетним до життя такого знаного на весь світ університету, як ДНУ імені О.Гончара. «З цього університету ідуть у широкий світ та трудяться в своєму покликанні тисячі молодих людей. Саме тут, у вашому закладі, є всі можливості для розкриття покликання людини. Тож бажаю і надалі усім студентам і викладачам працювати натхненно і старанно, прагнути безмежної досконалості. І хай слід кожного з вас у будь-яких сферах життєдіяльності зливається в єдиний гімн Творцю!» – побажав Іриней.

Говорив про успіхи студентсько-викладацького колективу ДНУ і голова Придніпровського наукового центру НАН України, академік Анатолій Федорович Булат, який підкреслив: «Сьогодні тисячі молодих людей отримують освіту у багатьох ВНЗ нашої країни. Але випускники університету такого рівня, як Дніпропетровський класичний – завжди виняткові. Їх відрізняє особливий інтелектуальний шарм, з ними легко і комфортно працювати. Вважаю, що ДНУ варто і надалі ставити перед собою задачу якісної підготовки молоді, успішно складаючи конкуренцію не тільки навчальним закладам в Україні, але й за її межами. Тим паче, що все для цього в університеті є!»

Присутні на святі представники регіональної влади, в свою чергу, також відзначили високий професійний рівень

трудового колективу Дніпропетровського університету. Відтак, свої заслуги нагороди за високий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих наукових кадрів та плідну багаторічну діяльність отримали кращі працівники університету. Зокрема, володарями почесних грамот від імені Дніпропетровської обласної ради стали: проректор з науково-педагогічної роботи С.О. Чернецький, декан механіко-математичного факультету О.В. Хамініч, декан хімічного факультету В.Ф. Варгалиук, директор Наукової бібліотеки ДНУ С.В. Кубишкіна.

Крім того, нагрудним знаком «За розвиток регіону» від Голови Дніпропетровської обласної держадміністрації був відзначений декан історичного факультету ДНУ С.І. Світланко, почесними грамотами – директор Центру післядипломної освіти В.П. Ключев і декан фізико-технічного факультету О.М. Петренко, спеціальними подяками – проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва М.П. Д'яченко та директор Палацу студентів ДНУ В.В. Стукало.

Концерт творчих колективів ДНУ «Славімо тебе, Університете!», який продовжив святкову програму, став справжнім подарунком для всіх присутніх. Кадри історії і моменти сьогодення кожного з факультетів, які глядачі побачили на великому екрані, допомогли відчувати дух справжнього життя факультетських буденностей і свят. Також гостей заходу своїми яскравими номерами зі сцени привітали кращі колективи Палацу студентів ДНУ: народний ансамбль танцю «Веселка», зразковий театр танцю «Рассвет», народна студія сучасного вокалу «Мрія», театр танцю «La vie» тощо.

Вітаємо всіх працівників та студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара з ювілеєм рідної Alma mater! Бажаємо всім міцного здоров'я, великої творчої наснаги та неабияких успіхів у професійній діяльності!

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ імені О. Гончара.

НА ФОТО: Вітальне слово університету-ювіляру проголошує другий президент України, випускник ДНУ імені О. Гончара Леонід КУЧМА.

Голова Дніпропетровської облдержадміністрації Дмитро Колесніков: «Вам поталанило вступити до одного з найкращих університетів європейського рівня!»

Другого вересня в Національному гірничому університеті відбулося урочисте посвячення в першокурсники. На свято завітали почесні гості: голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Дмитро Колесніков, начальник відділу з маркшейдерського та геологічного забезпечення ПАТ ДТЕК «Павлоградвугілля» Михайло Гордієнко, начальник підземної дільниці з видобутку вугілля шахтоуправління «Тернівське», Герой України Сергій Лазуренко.

З вітальним словом до першокурсників звернувся ректор університету академік Національної академії наук України Геннадій Півняк.

Він зазначив, що сьогодні молоде покоління гірничого вступає на шлях свого перспективного майбутнього в одному з кращих європейських вузів. І саме гірничий допоможе кожному відкрити таланти, адже тут є не лише потужна наукова школа, але й практика на підприємствах, стажування за кордоном, ви-

вчення іноземних мов в лінгвістичних центрах гірничого, спортивна підготовка високого рівня, військова кафедра (єдина в області), а також можливість творчої діяльності у танцювальному клубі «Креатив», школі ораторського мистецтва та ще у багатьох інших секціях Культурно-освітнього центру.

Цього року гірничий університет посів друге місце серед вузів-лідерів Дніпропетровського регіону за кількістю поданих заяв. Результати приймальної кампанії показали, що в НГУ користувались попитом як класичні технічні спеціальності, так і юридичні й економічні напрямки підготовки. Університет виконав план державного замовлення. Близько 14300 абітурієнтів подали заяви до гірничого і сьогодні щасливі першокурсники стали частиною великої родини Національного гірничого університету.

Привітав першокурсників голова облдержадміністрації Дмитро Колесніков, який зазначив, що вступ до НГУ відкриває великі можливості для кожної молодої людини, університет продовжує багаторічні традиції виховання висококласних спеціалістів гірничої справи у регіоні. Тут використовуються передові методики і формати передачі знань.

«Завдяки зусиллям колективу Національного гірничого університету є взірцем менеджменту закладу вищої освіти. Тут створена прекрасна навчальна і наукова база і понад 19 тисяч студентів навчаються за п'ятдесятьма спеціальностями», - підкреслив очільник регіону.

Дмитро Колесніков особисто вручив цінні подарунки – ноутбуки - найліпшим першокурсникам 2013 року: представнику гірничої династії студенту Гірничого Інститут Федору Стрільцову, кращому першокурснику серед пільгової категорії Дмитру Солонці і кращому першокурснику з найвищим вступним балом (783) Павлу Волику.

Давній друг і партнер університету ПАТ ДТЕК «Павлоградвугілля», який розвиває український сектор гірничої промисловості разом з НГУ, подарував кафедрі маркшейдерії сучасний прилад для виконання складних маркшейдерських та геодезичних робіт, що дозволить підвищити кваліфікацію випускників кафедри. Зазначимо, що Національний гірничий університет і компанія ДТЕК співпрацюють з 2010 року. Тоді ж в рамках проекту «Взаємодія з вузами» у гірничому університеті розпочала навчання перша

група ДТЕК – спеціально відібрані кращі студенти, котрі, окрім обов'язкової програми, проходять додаткове виробниче навчання на підприємствах ДТЕК. Цього року вже 20 випускників цієї групи успішно працюють в компанії ДТЕК.

Урочиста мить посвячення запам'ятовується першокурсникам на все життя. Цього року з рук ректора НГУ Геннадія Півняка Ключ від знань отримав студент Інституту економіки Олексій Михайленко, символ студентства – Залікову книжку - студент Гірничого інституту Ярослав Шиман, а студентці Факультету будівництва Ользі Городецькій урочисто було вручено Студентський квиток НГУ.

Присягу студентів гірничого виголосили студентка Юридичного факультету Анастасія Постолюєвська, студент Механіко-машинобудівного факультету Олександр Железнов та студентка Геологорозвідувального факультету Наталія Крячек. Традиційно юне покоління гірничого отримує запалений вогонь

від випускників університету. Сьогодні це урочисте право було надане студенту Факультету інформаційних технологій Ігорю Сергееву.

Під час святкової лінійки першокурсники не лише дізнались про особливості наукових шкіл гірничого та давні традиції університету, але й побачили творчий бік НГУ. Чарівний вальс дебютантів станцювали Король і Королева цьогорічного випускного балу Юлія Куляба та Кирило Давиденко разом з феєричним колективом бального танцю «Креатив»; лауреати фестивалів «Студентська весна» Ганна Хмара, Жанетта Авакова та колектив «Мальви» вразили своєю вокальною майстерністю. Славиться гірничий і спортивними досягненнями. В цьому переконала присутніх збірна команда НГУ з карате і чарівні дівчата – команда чарліндингу університету.

Святковий ранок закінчився, і для першокурсників прийшов час вперше зайти до аудиторій університету. Довгі п'ять років вони відкриватимуть нові знання, будуватимуть своє професійне майбутнє і пізнаватимуть неповторне студентське життя. Зі святом і хай їм щастить!

Дарина БУТКО, ІАЦ НГУ.

Університетська благодійна виставка-продаж квітів пройшла на «ура»!

Чудовим осіннім святом для співробітників НГУ стало спілкування з квітковим світом на благодійній виставці-продажі «Зелені вихованці природи». Вона пройшла в останній день вересня і збрала багатьох прихильників, бо, завдяки турботам жіночої ради НГУ, стала вже традиційною. Під час обідньої перерви гості виставки милувалися невеликою, але вишуканою експозицією, що складалася з домашніх квітів, букетів і виробів на квіткову тематику.

Виставку відкрили дві красиві душею жінки – голова жінради університету Любов Блохіна і доцент кафедри філософії Тетяна Журавльова. Тетяна Володимирівна, зокрема, сказала, що квіти – це частинка природи, навколишнього світу, радість, привід посміхнутися, задуматися про прекрасне і, звичайно, це інструмент спілкування між людьми.

Від стенду до стенду можна було не лише милуватися представленою красою, а й купити рослини і вироби до подоби за символічну ціну. Інспектор ректорату Ірина Ступакова прийшла сюди із синочком Павликом і поділилася враженнями: «Виставка квітів – це наше добре спільне свято, яке дарує позитивні емоції і підіймає настрій». На довгу пам'ять Ірина Олександрівна і Павлик вибрали й купили картину, створену співробітницею ФЕУ Валерією Даниловою у техніці квілінг. Звичайно, якщо свято спільне, то й створювалося воно всією громадою, а точніше – руками багатьох талановитих і небайдужих жінок НГУ. Представниці багатьох відділів і служб принесли горщики з кімнатними рослинами. Найбільшу кількість вазонів подарували виставці співробітниця патентно-ліцензійного відділу Світлана Жара, науковий співробітник кафедри ЗКК Наталія Кабакова, Ірина Аліценко з

Культурно-освітнього центру, Юлія Рачковська з Редакційно-видавничого комплексу, старший лаборант кафедри основ конструювання механізмів і машин Вікторія Цокур, Надія Скосирська з бухгалтерії.

НА ФОТО: Прекрасний екземпляр кактуса з плодами представила Людмила Шумельчик, методист НГУ.

Лаборантка кафедри хімії Зінаїда Кравченко збагатила виставку осінніми букетами і живцями рослин, секретар деканату ГРФ Тамара Акатова – насінням квітів, інженер експлуатаційного відділу АГЧ Ірина Пиндик – іграшками ручної роботи, а Тетяна Журавльова прикрасила стенди власноруч вишитими серветками. Активну участь у проведенні заходу взяв і єдиний чоловік – науковий співробітник кафедри збагачення корисних копалин «крутий» садівник Валерій Шутов, який привіз на виставку чималенький ящик відбірного винограду і незвичайні – великого розміру - грецькі горіхи.

Але «родзинкою» програми стали, звичайно, флористичні роботи керівника канцелярії Любові Лупацій. Любов Павлівна закохана у квіти і все живе, а створення композицій з висушеного природного матеріалу – це її хобі. Останнім часом майстриня поєднує природні матеріали зі штучними декоративними елементами. І коли їй надійшла пропозиція взяти участь у благодійній виставці, то вона так поринула у світ прекрасного, що видала за два тижні «на-гора» 16 авторських робіт! До речі, на виставці вони створили справжній ажіотаж і всі були розпродані.

На запитання кореспондента, чи не шкода було розставатися з виробами, адже ціна стояла досить символічна, - Любов Павлівна відповіла:

- Звичайно, більшість елементів декору довелося придбати в спе-

ціальному магазині і все це коштує недешево. Але коли я дізналася про мету заходу, то вже не думала про гроші. Виручені від продажу моїх робіт і принесених квітів кошти представники жінради вручать стареньким людям, пенсіонерами НГУ, аби хоч якось прикрасити їх життя. І я радію, що моя скромна частка праці принесе комусь радість.

А ті, хто придбав роботи Любові Лупацій, звичайно, не пошкодують. У будь-яку пору року ці прекрасні витвори рук відкриватимуть для власника свої принади, даючи простір фантазії і зігріваючи своїми теплими соковитими кольорами під час зимової негоди.

Але головне те, що виставка квітів в НГУ традиційно є благодійною. Всі гроші будуть вручені персонально кожному малозабезпеченому пенсіонерів НГУ, який потребує допомоги. Голова жіночої ради НГУ Любов Блохіна зазначає, що у минулі роки кожен з них отримував від проведення виставки майже по 200 гривень. Це гарна матеріальна підтримка, особливо у нинішній сезон, коли за ці гроші можна купити необхідні овочі і зробити заготовки на зиму.

- Не забуваймо, що благодійність – це найбільший вияв гуманності, - говорить ще одна учасниця виставки, член жінради НГУ Наталія Кабакова. - Саме завдяки цій людській здатності – безкорисливо прийти на допомогу іншим - у світі не зникає добро. Я закликаю наступного року активніше взяти участь у виставці, адже майже у кожного є що принести сюди. Поспішайте робити добро! Нехай благодійність стане нормою нашого життя.

Валентина ШАБЕТЯ, ІАЦ НГУ.

• Християнська сторінка

ПРОВІДНИКИ РУБРИКИ:
 почесний доктор теології **Леонід ЯКОБЧУК**
 та журналіст **Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ**

Євангеліє від Луки (19, 1-10)

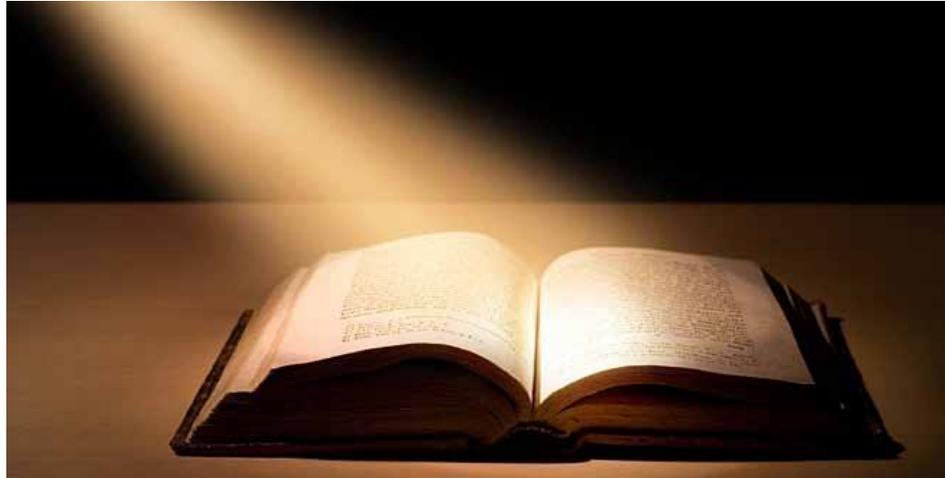
В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в п'ятьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Якось, дуже давно, корабель причалив до далекого берега, куди ще не ступала нога білої людини. І там моряки знайшли поселення дикунів, з якими вони були змушені прожити на острові тривалий час. Корабель треба було лагодити, і їм доводилось ділити своє життя з цими людьми, які не знали ні заліза, ні інструментів, поклонялися поганським богам і жили серед лісу. На кораблі був священник, який намагався дізнатися, що ж за віра у цих дикунів. Він з презирством ставився до них: дикі, неосвічені, темні люди. Але коли він трохи вивчив їхню мову, то помітив, що вони часто згадують якесь ім'я. Він запитав: «Хто це такий?» Тоді дикун здивовано подивився на нього і сказав: «Як? Хіба ти не знаєш? Це Той, Хто сотворив усе: і море, і небо, і землю». Тоді священник зрозумів, що марно сніважав цих людей, що і в їхньому серці, їхньому дикому серці жило поняття про Бога.

Сьогодні ми знаємо, що більша частина людей в усіх куточках світу так чи інакше знає про Бога і вірує в Бога, можливо, невиразно, можливо, ще більш неясно, ніж ті дикуни, але все ж вони знають, що є щось над ними, хтось керує світом. Іноді це називають долею, але однаково люди вірять, що у всесвіті є якийсь сенс. Так от, віра в Бога є загальною вірою усього людського роду.

А ми з вами відрізняємось від усього людського роду, тому що не просто маємо віру в Бога, а нам відкрився Бог Спаситель у Христі, Який прийшов у світ і взяв на Себе тягар наших провин, нашої недосконалості, наших гріхів. Це той нескінченний

НАВЕРНЕННЯ ЗАКХЕЯ

Бог, який став Спасителем для нас, з Яким ми можемо говорити, як говоримо з другом і з близькими, до Якого ми можемо звертатися, як звертаються до матері і до батька, який є розп'ятий за нас Христос Ісус Назарянин. Ось чому ми називаємось не просто віруючими, а християнами, тому що знаємо - спасіння в Христі.

Іноді ми забуваємо про це, і я сьогодні хочу вам про це нагадати. Подивіться на Господа, розп'ятого перед вами: Ось Його обійми звернені до вас. Його кров - це Його любов до кожної людини. «Я для того прийшов, — говорить Він, - щоб ні один не загинув, щоб кожен мав частя Життя вічного».

Як же побачити Господа? Сьогодні ви слухали про митника Закхея. Він жив у місті Єрихоні, коли Господь Ісус проповідував на землі. Дізнався він, що йде Ісус, і захотілося побачити Його. Але він був маленького зросту, а йому так хотілося побачити Христа Спасителя, що він не посоромився людей, поліз на дерево, і подивився, і побачив Його. І Господь відчув його прагнення, подивився на дерево, і бачить - там сидить чоловік, збирач податків. Господь сказав йому: «Закхей! Зійди швидше, бо сьогодні Мені треба бути у тебе вдома». І той, сам собі не вірячи з радості, спустився і прийняв того вечора Господа у своєму домі. Багато людей дивувалося: «Чому Він вибрав будинок цієї негідної людини?»

А вибрав Він тому, що той хотів Його побачити.

Кожен з нас, якщо він хоче бути не просто віруючим, неясно віруючим, а справжнім християнином, повинен любити Христа Спасителя, повинен завжди шукати Його всім своїм єством, усією своєю вірою, всією своєю любов'ю тягнутися до Нього. Слово Його — в Євангелії, дух Його — у Церкві, присутність - тут, сьогодні, в таїнствах. От Він сказав: «Я буду з вами», — і Він тут з нами, які б ми не були, слабкі, немічні, вбогі — Він з нами.

Так от, всі ми як Закхей: він був малого зросту, зросту фізичного, тілесного, а ми малі на зріст духовний: ліниві, кволі, до молитви змушуємо себе як з-під палиці, відкриваємо Слово Боже і дримаємо над його сторінками; ми малі на зріст — неглибоко живемо, неглибоко думаємо, неглибоко відчуваємо. Як можемо ми бачити Господа? Піднятися треба, ні на що і ні на кого не звертаючи уваги, як Закхей.

Підніміться, постарайтеся, щоб у вашому житті були високі хвилини, і тоді ви побачите світлий лик Христа Спасителя, Який тоді скаже: «Сьогодні Я прийду до тебе». І відчуєте тоді, що це означає, коли в серце приходять Ісус Христос. Тоді все вирішується, зникають усі питання, рушаються усі сумніви, відлітають усі печалі, тому що Господь з тобою — і Ти в Його руках. Він у серці твоєму і ти з Ним. Як це важливо для нас — прагнути побачити Господа! Хто хоче бути християнином справжнім, нехай стане схожим на цього Закхея, маленького, але який піднявся і побачив Господа.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

КАЛЕНДАР
історії ріднокраю

ПРОВІДНИК РУБРИКИ:
завідувач краєзнавчим відділом Дніпропетровської
обласної універсальної наукової
бібліотеки імені Первочителів слов'янських
Кирила і Мефодія - пані Ірина ГОЛУБ.

Іван Михайлович Труба – український громадський, політичний, культурний діяч, письменник, перекладач, книговидавець, педагог, доктор технічних наук, народився 9 вересня 1878 р. у м. Гомелі. Походив із давнього козацького роду. З часом батьки з сином і двома доньками переїхали до Сосниці Чернігівської губернії. Закінчив із відзнакою реальне училище у Ромнах, Петербурзький технологічний інститут. Мав хист до малювання й одночасно з іспитами до інституту склав іспити до Академії мистецтв, але перемогло бажання бути інженером-технологом. Був одним із фундаторів і активістів Української студентської громади. За участь у революційному студентському гуртку 1902 р. І. Трубу було заарештовано і заслано на три роки до Балаганська Іркутської губернії під гласний нагляд поліції. Відбував заслання разом із майбутнім наркомом освіти УРСР Миколою Скрипником. Наступне дворічне заслання за участь у революційному русі відбував у Архангельську.

Не маючи права селитися в університетських містах, до 1906 р. проживав у Полтаві, Харкові, Катеринославі, Черкасах. З 1907 р. поселився в Катеринославі. Екстерном із відзнакою закінчив Технологічний інститут. Працював викладачем математики, фізики та космографії у Першому Катеринославіському комерційному училищі, жіночій гімназії П. Юффе, комерційному училищі Г. Свіди, жіночій гімназії С. Юдкович, на залізничних технічних курсах, конструктором на Брянському заводі, інженером-технологом у відділі тяги Катерининської залізниці. Проводив активну громадську роботу в українському літературно-артистичному товаристві «Просвіта», входив до складу ради товариства, ревізійної та будівничої комісії, брав участь в організації та відкритті у 1913 р. бібліотеки-читальні ім. Т. Шевченка. За його архітектурним проектом було побудовано будинок Мануїлівської «Просвіти» (філії Катеринославіської), а сам І. Труба був призначений її почесним членом. На

Іван Труба

9 вересня – 135 років тому (1878 р.) народився Іван Михайлович Труба, письменник, перекладач, освітянин, громадський діяч Катеринославіщини початку ХХ ст.

сторінках українського часопису «Дніпрові хвилі» (друкованого органу катеринославіської «Просвіти»; 1910–1913) вміщував свої дописи.

Упродовж 1917–1918 рр. І. Труба очолював діяльність українців Катеринослави. Він став ініціатором перших політичних зборів у місті, організатором створення Українського Об'єднаного Комітету в Катеринославі. 11 березня на установчих зборах відродженої «Просвіти» обраний до її ради. Згодом очолював відділ народної освіти Катеринославіської губернської земської управи і видавництва газети «Народне життя». За його активної участі у місті відкрито сільськогосподарський технікум. У липні 1917 р. І. Труба був делегатом Всеукраїнського з'їзду залізничників у Харкові, від якого обраний до комісії Центральної Ради в справі вироблення статуту автономії України. В усіх організаціях, в яких довелося працювати І. Трубі, він відстоював триаду: автономія України, українізація школи, приналежність Катеринославіщини Україні. У 1917 р. видав у Катеринославі популярну брошуру «Хто пануватиме на Україні».

І. Труба входив до складу катеринославіської групи проводу Українських Поступовців (ТУПу), а з листопада 1918 р. призначений Головою Катеринославіської філії Українського Національного Союзу – органу Директорії. Боровся за встановлення української влади в місті. Вважав себе прихильником Української соціалістичної партії. Брав участь в українізації вояків 228-го запасного полку, розташованого в Катеринославі.

Він доклав чимало зусиль у створенні Українського учительського товариства. Генеральний секретаріат Центральної Ради призначив І. Трубу комісаром народної освіти Катеринославіської губернії, якому підлягала вся позашкільна та шкільна освіта. Цю посаду він обіймав з 9 серпня 1917 р. до початку 1919. У 1918 р. брав участь в організації Катеринославіського університету, шуквав фінансової допомоги для Весело-Тернівської української гімназії (тепер Кривий Піг).

Літературна творчість та книговидавництво – ще одна риса багатогранної діяльності І. Труби. Оповідання «Буде паном» вперше познайомили читачів «Киевской старины» (1904) з ім'ям Івана Труби. Згодом його твори з'явилися в журналі «Нова громада», часописі «Дніпрові хвилі», окремими виданнями виходили в Катеринославі протягом 1917–1918 рр. у серії «Дитяча бібліотека», а в 20-і роки у Відні (Австрія), де письменник жив у перші роки еміграції, вимушено залишивши батьківщину на початку 1919 р. Ним було засноване українське видавництво «Стежка додому» (Катеринославі-Відень, 1918–1922).

Серед літературної спадщини – казки для дітей «Як гриби збирались воявати з жуками», «Пан Коцький», переклади казок Г.Х. Андерсена «Ялинка», «Праведний суддя», «Царівна на горошині», Бр. Грімм «Дід з онуком», «Три пряшки-тіточки», В. Гауфа, Бехштейна, оповідання «Подорож на села», «Ходить сон коло вікон», «У просвіті», «Багата кутя», «Перед Різдомом» та інші. Першими слухачами творів були, звичайно, діти самого Івана Михайловича – Борис, Олеся, Тарас, названі на честь видатних українських письменників Б. Грінченка, Лесі Українки, Т. Шевченка.

Велика заслуга І. Труби у виданні шкільної хрестоматії «Початкова читанка. Стежка додому» (у 1917–1918 рр. окремими виданнями вийшли три частини), складеної і пристосованої для українських початкових шкіл Катеринославіського спілкування вчителів під його редакцією. До навчального посібника увійшли зразки українського фольклору, твори класиків української літератури – І. Котляревського, Т. Шевченка, Б. Грінченка, С. Воробкевича, І. Манжури, Панаса Мирного та інших, переклади творів Л. Толстого та зарубіжних авторів Г.Х. Андерсена, Бр. Грімм, підібрані за тематичним спрямуванням так, щоб виховувати у дітей почуття любові до рідного краю, його історії, культури, народних звичаїв, рідної мови, національної самосвідомості, милосердя, поваги до людської праці. Дванадцять власних оповідань І. Труба вмістив у 2-й частині читанки – «Засівальники», «Звіздоноси», «На страсті», «Ключана неділя» та інші, у яких ведеться розповідь про народні свята, обряди, звичаї.

До участі у видавничій діяльності І. Труба залучав багатьох педагогів, письменників, художників, громадських діячів міста, більшість із яких були його друзями. Серед них – директор краєзнавчого музею ім. О. Поля Д. Яворницький, щирий друг, хрещений батько сина І. Труби – Тараса, народженого у 1914 р. і названого на честь великого кобзаря з нагоди його 100-літнього ювілею. У будинку І. Труби, зведеному у 1908–1912 рр. по вул. Пороховій, 22 (нині – Кавалерійська, 22), свого часу бували відомі діячі української і російської культури та літератури: М. Кропивницький (хрещений батько доньки Олеси), І. Репін, Олена Пчілка, В. Винниченко, В. Короленко. Побудований за проектом самого господаря в оригінальному стилі українського модерну, будинок став об'єднуючим центром передових сил міста, які активізували свою діяльність в напрямку українського відродження в перші пореволюційні роки. Сюди часто заходив місцевий художник М. Погрібняк, який ілюстрував «Початкову читанку» та інші дитячі видання. Бу-

вали тут педагог Є. Вировий, родина історика В. Біднова, Дмитро та Наталя Дорошенки, сестра Лесі Українки Ольга та її чоловік Михайло Кривинюки, які з 1910 по 1921 рр. проживали у селищі Лоцманська Кам'янка поблизу Катеринослава.

Саме тут обговорювалися та вирішувалися плани видавництва перших шкільних підручників українською мовою і творів для дітей, які з 1917 р. почали видаватися в Катеринославі. Серед них «Кобзар» Т. Шевченка, «Збірник творів» І. Котляревського, драматична поема «Боярина» Лесі Українки, поема-казка «Трьомсин Богатир» І. Манжури, оповідання «Запорзький клад» В. Корнієнка, посібник «Дошкільне виховання» С. Русової, «Українська граматики для поза-шкільного навчання і недільних шкіл», складена вчителями, членами товариства Олександрівської «Просвіти» (нині – м. Запоріжжя). З 1917 по 1918 рр. тут знаходилося видавництво «Стежка додому», засноване І. Трубою. Як свідчать у своїх спогадах сини І. Труби Борис і Тарас, видавництво містилося у великому підвальному приміщенні під самим будинком, вхід до якого був з однієї з кімнат 1-го поверху.

У 1978 р. будинок І. Труби було безпідставно знесено не зважаючи на капітальний ремонт у 1968–1970 рр., якого домоглася донька І. Труби Олесь Іванівна Серафимова і яку підтримали письменники та журналісти О. Гончар, В. Заремба, І. Шаповал, Ф. Залата, М. Миколаєнко, І. Сокульський, Р. Іваничук, С. Завгородній та клопотання 7-ої міської лікарні залишити будинок для використання як лабораторного приміщення. На місці будинку заплановано було побудувати харчоблок для міської лікарні швидкої допомоги, але не одне десятиліття там був і є просто пустир.

Уцілілий один із двох будинків, побудованих І. Трубою на садибі в єдиному архітектурному стилі за цією ж адресою винятково для сімей учителів-просвітян. У декоративному оздобленні має елементи національного орнаменту. У 1910–1920-і рр. у будинку мешкали родини міської української інтелігенції, співробітників, а також друзі та знайомі І. Труби, зокрема, родини шкільних учителів Л.А. Горбенко, О.І. Серебрянської, Красильнікової та інших. На початку 1920-х рр. тут проживав український письменник Юрій Петрович Дольд-Михайлик (1903–1966), автор роману «І один у полі воїн» (1956), із дружиною Галиною Маркіянівною Ткаченко, племінницею українського письменника Бориса Грінченка.

Не стерпівши більшовицького гніту й свавілля, на початку 1919 р. І. Труба емігрував, назавжди залишивши Батьківщину та родину. Навесні 1919 р. перебував у Станіславі (тепер Івано-Франківськ). У перші роки еміграції проживав у Відні (Австрія), багато займався перекладацькою і видавничою діяльністю. Видав у перекладах українською мовою казки Андерсена, Бр. Грімм, Гауфа, Бехштейна у 5-ти томах. Як і багато інтелігентів-емігрантів, заробляв на прожиття випадковими заробітками, продовжував займатися книговидавництвом. У 1922 р. І. Труба, в пошуках нового притулку, переїхав до Чехії, у Прагу. Читав лекції з математики на інженерному факультеті Української господарської академії в Подєбрадах. До 1930 р. (до пенсії) працював відповідальним інженером-конструктором на «Шкодових» заводах у Пльзені. У 1933 р. захистив дисертацію, одержав ступінь доктора технічних наук. Не полишав і літературної роботи. Його вірші, поеми, оповідання високо цінував

Олександр Олесь, з яким І. Труба був у дружніх стосунках. У 1943 р. байки І. Труби О. Олесь збирався надрукувати в українському часописі «Дозвілля».

З часом Іванові Михайловичу вдалося встановити зв'язки з родиною. З великими труднощами його сини здобули вищу освіту, оскільки дітей емігрантів на батьківщині було позбавлено можливості навчатися. Дружина змушена була працювати на тяжких малокваліфікованих роботах. Відбулася перша зустріч з п'ятирічним онуком Ярославом, який разом із матір'ю, донькою І. Труби Олесею, у травні 1942 р. приїхав до дідуся в далеку Чехію з Дніпропетровська і пробув до кінця війни. З Вірою Петрівною, яка передчасно померла у серпні 1941 р., синами Борисом і Тарасом після недовгого прощання у 1919 р. – з надією скоро повернутися – він так ніколи і не побачився.

27 серпня 1950 р. на вул. Нейманова, 4 у Пльзені перестало битися серце І. Труби. Тіло його було кремовано, а прах розвіяний на галявині Центрального цвинтаря, у його верхній частині, де пролягає траса на Прагу.

Довгі роки ім'я І. Труби замовчувалося і було вилучено з нашої історії та культури. Та не руйнується людська пам'ять. Дніпропетровськ пам'ятає і пам'ятає подвижницькі діяння славного нащадка запорозького козацтва. Його старший син Борис із родиною переїхав до Єкатеринбургу, онук Ярослав і правнуки проживають у Дніпропетровську. В експозиції історичного музею ім. Д. Яворницького розміщені матеріали про І. Трубу, а у фондах зберігається архів родини, старанно збережений і переданий сином Тарасом, який останні роки проживав у м. Світловодську Кіровоградської області.

Наталія ВАСИЛЕНКО.

Видатний український письменник, майстер історичної прози, белетрист-романтик, книговидавець, просвітний і культурний діяч Адриан Феофанович Кашченко (псевдоніми – А. Торішній, А. Будій, Микола Дніпровий та інші) своїм життям і творчістю тісно пов'язаний із Катеринославщиною. Тут він народився, одержав освіту, працював службовцем-залізничником, написав низку прозових та драматичних творів, активно сприяв поширенню історичних знань серед народу, брав активну участь в громадському

Адріан Кашченко

19 вересня – 155 років тому (1858 р.) на хуторі Веселий Олександрівського повіту на Катеринославщині народився Адриан Феофанович Кашченко, письменник, просвітянин.

житті міста, був активістом українського літературно-артистичного товариства «Просвіта», займався книгодрукуванням, заснував власне видавництво, котре протягом 1917–1919 рр. видало близько 40 видань творів письменника.

Адриан Кашченко народився 19 вересня (н. ст.) 1858 р. на хуторі Веселому поблизу села Московки Лукашівської волості Олександрійського повіту Катеринославської губернії (тепер Вільнянський район Запорізької області) у сім'ї небагатого поміщика Феофана Гавриловича Кашченка. Адриану та його старшому брату Миколі судилося відіграти помітну роль в історії українського народу. Микола Кашченко став знаменитим ученим із двома докторськими дипломами, дійсним членом АН УРСР, засновником і директором Київського ботанічного саду. Адриан обрав собі нелегку працю літератора.

З 1867 р. навчався у катеринославській класичній гімназії. Провчившись три роки, Адриан вступив до юнкерського

училища, після закінчення якого прослужив кілька років офіцером, але на цьому його військова кар'єра закінчилася. Оселившись у Катеринославі, Кашченко вступив на службу в управління залізниці, де працював контролером у потягах. Після одруження купив будиночок на вулиці Польовій (проспект Кірова), з невеликої платні допомагав старим батькам та працював на ниві українського письменства.

Подорожі по місцях Запорозької Січі стали поштовхом до майбутньої творчої роботи письменника. Доля часто перекидала його на нові місця, працюючи на залізниці він об'їздив майже усю Російську імперію, але знову повернувся до Катеринослава.

Перше оповідання А. Кашченка, написане в жанрі анекдоту «Жар-птиця, або З паном не братайся, в прийми не бери і жінці правди не кажи» за підписом «А. Торішній», вишло окремим виданням у Катеринославі 1883 р. і стало першою українською книжкою на

Придніпров'ї. Згодом у газеті «Екатеринославский юбилейный листок» (1887) А. Кащенко надрукував легенду-переказ про могили-кургани Близнюки біля Ненасицького порога – «Предание о могилах „Близнецях“». Тоді ж він розпочав роботу над драмою «Зоря нового життя», яка була опублікована аж через 20 років – у 1907 р.

Поступово письменник розширює жанрові діапазони, пише вірші, історичні, соціально-психологічні, ліричні, сатиричні оповідання, драми, повісті, нариси, памфлети. Його твори друкувалися в журналах «Літературно-науковий вісник», «Рідний край», «Молода Україна», «Дніпрові хвилі», «Добра порада», декламаторі «Розвага», збірці «З неволі», виходили окремими виданнями у Києві, Полтаві, Катеринославі, Петербурзі, Лейпцігу. У своїх творах письменник порушував соціальні проблеми: доля українців-переселенців на чужині, майбутнє українського народу, місце інтелігенції у суспільстві, її участь у громадсько-політичному русі. У повістях «З Дніпра на Дунай», «Зруйноване гніздо» показав трагічну долю запорозьких козаків після ліквідації Січі. Виступав з популярно-пізнавальними історичними творами («Запорозька слава», «На руїнах Січі», «Під Корсунем», «Оповідання про славне Військо Запорозьке Низове»), історико-краснознавчими нарисами («Великий Луг запорозький»), історичними портретами національних героїв України («Над Кодацьким порогом» – про гетьмана І. Сулиму; «Гетьман Сагайдачний», «Кость

Гордієнко-Головко – останній лицар Запорозжя», п'єсою «За віру і честь (Зразки життя українських козаків XVII віку)». Йому належить переклад українською мовою «Казки про рибалку та рибку» О. Пушкіна.

У Катеринославі А. Кащенко брав активну участь в роботі місцевої «Просвіти», його обрали заступником голови товариства. Він виступав з літературними, історико-етнографічними рефератами, видав брошуру-довідник «Як і для чого ми урочаємо „Просвіти“» (1917), надрукував п'єсу «Напровесні», дослідження «Бусурманська неволя в українській народній поезії», коротку історію про Військо Запорозьке для народного читання «Оповідання про славне Військо Запорозьке Низове» (1916), оповідання про Самійла Кішку та Петра Сагайдачного, нарис про Великий Луг.

Нові плани та проекти з'явилися за нової влади молодого незалежного республіки, біля керма якої стояли кумири А. Кащенко – М. Грушевський та В. Винниченко. Письменник сумлінно працював, саме в цей час з'явилися твори, що становлять велику літературну та історичну цінність в контексті сучасної історіографії. В них постає та історія, яка ще й досі має безпосередній вплив на сучасність і досі сприймається пекучою раною на живому тілі українського народу. Руїнування Запорозької Січі, жорстокість царської політики, що привела до першого великого етноциду в Україні, колоніальний наступ на Гетьманщину, знищення національних інституцій, закріпачення населення, гос-

подарювання безвідповідальних заброд, всі ці нищівні удари по українській нації знайшли відображення в творах катеринославського письменника.

У 1917–1919 роках у Катеринославі діяло Українське видавництво, воно недовго стало видавництвом А. Кащенко. Саме тут письменник надрукував більшість своїх творів. Історичні повісті та оповідання принесли йому найбільшу популярність і любов читачів. Історичні повісті письменника – це серйозні історико-психологічні дослідження, але мали місце й популяризаторські повісті, які становили неабиякий інтерес для дітей та підлітків.

Перевантаження фізичне і розумове далися взнаки – інсульт, через який А. Кащенко змушений був полишити творчу працю. Восени 1918 р. Українське учительське товариство організувало святкування 60-річного ювілею і 35-ліття літературної діяльності А. Кащенко, до кінця днів опікувало тяжко хворого письменника. Помер він 29 березня 1921 р. Поховали письменника за козацьким звичаєм, труну, вкриту червоною китайкою, везли волами. Траурна процесія розтяглася на багато кілометрів, в останній шлях небіжчика вийшли проводжати тисячі робітників із заводів лівого та правого берегів міста, гімназистів та викладачів багатьох навчальних закладів Катеринослава. Похований А. Кащенко на Севастопольському цвинтарі, нині – Севастопольський парк (могила не збереглася).

Наталія ВАСИЛЕНКО.

ЖОВТЕНЬ (народні прикмети)

Чим сухіший і тепліший початок жовтня, тим пізніше настане зима.

Грім у жовтні - на безсніжну зиму.
Як восени випадає ранній сніг (десь перед Покровою), то цей сніг зразу ж згине і ще після цього не буде снігу 40 днів.

У котрий день (понеділок, вівторок і т.д.) впаде перший сніг восени, то в цей день треба весною садити картоплю - і тоді буде гарний урожай.

Якщо молодик з'являється у дощовий день жовтня, то дощовим буде наступний місяць.

Якщо кроти роблять входи до нори з півночі - до теплої зими, з півдня - холодної, зі сходу - сухої, а із західної - мокрої.

Зайці рано нагуляли жиру - на холодну й сніжну зиму.

Коли подушки гнізд у рудих лісових мурах товсті й міцно складені - зима буде морозною, а пухкі - сирітською.

Якщо польові мурашки витягали високі купини, то осінь і весна будуть дощовими, з буйним водопіллям.

Якщо молодик припаде на дощовий день, то весь наступний місяць буде дощовим.

Грім у жовтні - на малосніжну, м'яку й коротку зиму.

Запаслися білки на перезимку великим припасом горіхів - на холодну зиму.

Білка мостить гніздо високо - на теплу зиму, низько - на люту.

Спориш довго не змінює восени свого кольору - на щедрий врожай зернових наступного року.

Чорна бузина і калина достигли не по порі - чекай холодної і лютої зими.

Вовча ягода перед дощем особливо пахне. Якщо високими поросли бур'яни, то зима буде сніжною, з частими завірюхами.

Пізноцвіт осінній на Закарпатті з'явиться у жовтні - на ранню зиму, у листопаді - на пізну.

Червоний місяць - на вітер, блідий - на дощ.

Якщо вранці туман піднімається, утворюючи хмари, - перед дощем, а як припадає до землі - на сонячний день.

Якщо восени сирінький ранок, то жди ясного дня.

Лушпиння на цибулі тонке - зима буде теплою; а грубе та з багатьма «застьожками» - холодною.

Голуб, відпочиваючи, ховає одну ніжку в пір'я - чекай різкого похолодання.

Рано летять голуби - на ранні приморозки й холодну зиму.

Ворони вместилися на нижніх гілках дерев - бути негоді й вітрові.

Дикі гуси на відльоті - кінець бабиному літу.

Грак відлетів - чекай снігу.
Сова кричить - до холоду.

Перед сильним вітром горобці метушаться, перелітаючи зграйками з місця на місце.

Скільки не впало б снігу, але якщо на вишнях залишилися листя, то неодмінна відлига.

Якщо вдень випав перший сніг - він швидко розтане, а вночі - лежатиме довше.

Листя кладеться на землю «долілиць» - на врожай.

Якщо листя з дуба і берез опаде чисто - легкий рік, нечисто - на сувору зиму.

Якщо до середини жовтня не осипалося з беріз листя - сніг ляже пізно.

Пізній гриб - пізній сніг.

Якщо жовтень студений, то і зима не тепла.

В жовтні вітер зі сходу - холодна зима.

Якщо польові миші в копицях живуть униз, то осінь буде сухою.

Синиці, сороки, сойки влітку рано вмоштують на ночівлю - чекай холодної осені.

Восени довго не зникають мухи, то осінь буде довгою, сніг ляже пізно.

Довго шпаки не відлітають - осінь буде сухою.

Якщо журавлі відлітають у вирій високо, повільно, стіха курличучи, немов перемовляючись, осінь буде довга й пожога.

Якщо сороки рано замовкають - чекай холодної осені.

Якщо миші влаштовують гнізда на копицях, то осінь буде мокра й тривала. Якщо ж вони роблять гнізда у копицях знизу або на смугах у землі - жди сухої погоди.

Польові миші переселяються до людських жител восени - на сувору зиму, а весною - на мокре літо; якщо болотяні миші влаштовують поверх купин гнізда - на мокру весну й часті повені.

Доки листя з вишень не опало, скільки б снігу не випало, відлига його згонить.

Коли стиглий овес вдруге зазеленіє - осінь буде непожога.

Калина вже достигла, а листя на ній ще зелене - на теплу осінь.

Пізно зацвіла горобина - осінь буде тривалою.

Багато павутиння на бабині літо - на ясну осінь і холодну зиму.

Якщо влітку в лісі на горобині багато плодів - осінь буде дощова, мало плодів - передбачається суха осінь.

● *Постаті діаспори***Президент Світового конгресу українців розповів, чого досягли наші земляки, які живуть за кордоном**

Євген Чолій — приклад того, чого може досягти емігрант, який живе у сприятливих для розвитку умовах. Він належить до другого покоління емігрантів, його батько виїхав з України, коли йому було 14 років.

Закінчив Монреальський університет, де здобув фах юриста.

У Канаді він відомий ще й як висококласний юрист, член Палати адвокатів та старший партнер однієї з найбільших адвокатських фірм Квебека. Торік Євген Чолій включили до списку правників Канади "Best Lawyers in Canada 2013" як одного з провідних спеціалістів у галузі корпоративного та комерційного права, справах банкрутства та фінансового оздоровлення.

Пан Чолій нагороджений Золотою медаллю королеви Єлизавети II, ордену України "За заслуги" III ступеня. З 2008 року його обрали головою Світового конгресу українців. До складу конгресу входять понад 150 організацій з майже 50 країн світу. Євген Чолій, мабуть, саме з тих людей, хто найкраще обізнаний із проблемами мільйонів українців, котрі живуть за кордоном.

— Які українські діаспори є найбільш впливовими у світі?

— Звісно, діаспори Сполучених Штатів Америки та Канади, де вже виросли п'яте та шосте покоління українців. У США, наприклад, проживає понад 2 мільйони українців, майже половина з яких у штаті Пенсільванія. Близько 20 відсотків наших земляків живуть у штатах Нью-Джерсі, Нью-Йорк, Мічиган, Огайо та Коннектикут. Власне ці люди особливо ретельно дбають про збереження національної ідентичності. На другому місці — Канада, де живе понад мільйон українців. Вони зосереджені переважно у провінціях Манітоба, Саскачеван, Альберта, Онтаріо. Там діють потужні національні громадські організації, школи, філії університетів тощо. Доволі численні діаспори в Аргентині та Бразилії. У кожній із цих країн проживає до півмільйона українців. Загалом, наші земляки розкидані по всьому світу. Навіть у маленькому Люксембурзі тамтешня українська громада нараховує близько тисячі осіб. Якщо ж говорити про східну діаспору, то найбільшою вона є у Росії — близько 5 мільйонів. Майже мільйон наших земляків живе у Казахстані, понад півмільйона — у Молдові, двісті тисяч — у Білорусі. Але, попри таку численність, їхній вплив на світову політику є обмеженим зі зрозумілих причин.

— Кого ви могли б назвати серед відомих західних політиків чи службовців, які з походження є українцями?

— О, таких насправді дуже багато. Якщо говорити про США, то це генерал Департаменту оборони Ніколас Кравців, високопосадовці Департаменту комерції Крістіян Луцик та Андрій Бігун. Це і суддя Федерального суду США, доктор права,

член Американської колегії адвокатів Богдан Футей, і член Палати представників Конгресу США Барт Ступак, і відомий економіст, автор світових бестселерів із питань стратегічного управління Андріян Сливоцький. Якщо говорити про старше покоління, то вам, напевне, було б цікаво дізнатися, що батьки американського політика Еда Коча, котрого тричі обирали на посаду мера Нью-Йорка, також були українцями. Працюють наші люди на досить високих посадах навіть у ЦРУ та ФБР.

У Канаді ж усі добре знають Богдана Гаврилишина, відомого економіста, члена Римського клубу та Міжнародної академії менеджменту. Не менш відомо там є і Рейнелл Андрійчук — депутат парламенту, Високий комісар та постійний представник в ООН. У Верховному суді Канади є суддя українського походження. Маємо також чимало українців-парламентарів різних рівнів — від федерального до центрального. Нагадаю, що свого часу генерал-губернатором Канади був також українець — Рамон Гнатишин. Цей перелік насправді дуже довгий, я згадав лише тих, чий прізвища мені першими спали на гадку.

— У бізнесі українці також успішні?

— І в цій сфері за наших земляків не соромно. На початку 2000-х років проводили дослідження, згідно з якими з'ясувалося: майже 90 відсотків українців Америки живуть у великих містах. Причому показник доходів української родини на одну тисячу доларів перевищував відповідний показник для всього білого населення США! Хіба це не свідчить про успішність самореалізації українців у Америці? Серед них багато домовласників — майже у півтора раза більше, ніж у середньому по країні. Головна маса — юристи, вчителі, лікарі, управлінці, службовці та кваліфіковані робітники.

— Кого ви могли б назвати серед відомих українських бізнесменів?

— Це канадієць Петро Яцик, який створив потужний будівельний бізнес і вже пожертвував на українську справу кілька десятків мільйонів доларів. Ще один успішний підприємець із Канади — Костянтин Темертей, котрий заробив чималі статки, працюючи у сфері програмного комп'ютерного забезпечення. Варто згадати і канадійця Ераста Гуцляка, який заснував надзвичайно успішний аптечний бізнес і також став відомим українським меценатом. До речі, це його особистим коштом придбали дорогий будинок для посольства України в цій державі. А загалом у зоні степової Канади (завширшки 1200 миль прерії) наші працюючі земляки-фермери створили "хлібний кошик світу", який годіє багато країн. Дуже потужними інституціями з багатомільйонними оборотами в Канаді є й українські кредитові спілки, які також активно допомагають українському рухові фінансово.

Цікаво, що українці причетні й до становлення великих світових корпорацій. Мало хто знає, що автором логотипа німецької авіакомпанії "Люфганза" є власне український художник Роберт Лісовський, а американська співачка українського походження, володарка "Оскара" Квітка Цісик до самої смерті була єдиним офіційним голосом компанії "Форд".

— А в науковій та гуманітарній сферах?

— Українці талановиті у всьому. Американський гідробіолог українського походження Джейн Любченко отримала престижну стипендію Мак-Артура та стала першою жінкою на посаді голови Національного управління з проблем океану й атмосфери США. А Михайло Яримович є одним із керівників Національного космічного агентства США та президентом Міжнародної академії астронавтики, брав участь у конструюванні американських космічних кораблів. Американський астрофізик, українець з походження Джордж Гамов — автор революційних ідей, продовжувачі яких здобули Нобелівські премії. Він, зокрема, першим відкрив так зване реліктове випромінювання. Президент американської Корпорації супутників зв'язку — також українець Йосип Чарик.

Не пасемо задніх і в культурі. Серед українців чимало зірок спорту, всесвітньо відомих оперних співаків та акторів. І особливо приємно те, що більшість із них гордяться своїм українським корінням. Показовим у цьому контексті є вчинок голлівудської зірки Дженни Пеленса, справжнє ім'я якого Володимир Палагнюк. Коли в Лос-Анджелесі, на кінофестивалі "Російські вечори", росіяни намагалися надати йому звання народного артиста Росії, Пеленс публічно відмовився від нагороди і сказав щось на кшталт: "Я — українець, а не росіянин, і мені тут нічого робити. Тому дуже перепрошую, але я просто помилково зайшов у неправильну кімнату".

— Чи існує поняття "українська сила" у світовому контексті? Який вплив має нині українська діаспора на події у світі?

— Вплив "української сили" у світі досить суттєвий. Українська діаспора, яка нараховує понад 20 мільйонів чоловік (а, за деяким неофіційними підрахунками, навіть сягає 30 мільйонів), є дуже потужною силою у світовій спільноті. Якщо ми

мобілізуємо наші організаційні ресурси для вирішення тих чи інших питань, то, як правило, маємо серйозний вплив на політику в багатьох країнах світу.

— У чому він проявляється?

— Наприклад, Європейський парламент вирішує якісь питання щодо українства. Якщо з цього приводу наш конгрес має свою позицію і робить відповідні заяви, то ще не було жодного випадку, аби їх не врахували європарламентарі. Адже у нас добре організовані осередки у 33 країнах світу! Так, свого часу ми успішно долучились до залагодження складних територіальних та етнічних проблем у Польщі, Угорщині, Румунії тощо.

— Як це працює і чому до вас дослуховуються лідери світових структур?

— Конгрес ухвалює заяву або звернення та спрямовує до високопосадовців Євросоюзу. Копію надсилають нашим складовим організаціям, кожна з яких приймає свою резолюцію і також

надсилає у ЄС. Притім ці звернення спрямовують керівникам тих держав, де розміщений осередок. Це простий механізм, але він надає нашій позиції широкій публічності та масштабності. А дослухаються передусім тому, що нас у світі багато, ми добре організовані. Я напівжартома і напівсерйозно сказав би, що через уміння швидко мобілізуватися слушної миті нас у Європарламенті навіть трохи побоюються.

— Як на ваші заклики реагує українська влада?

— Тут є проблеми. По-перше, вони пов'язані з переходом України від авторитарного до демократичного способу управління. По-друге, українці в Україні наразі не достатньо згуртовані навколо основних державних цінностей та пріоритетів і не можуть ефективно «підперти» нашу позицію. Але я впевнений, що міне трохи часу, і семидесятимільйонна українська нація обов'язково посяде гідне місце

це у світі. Зрештою, великою мірою вона це вже зробила, позаяк багато наших земляків нині є дуже успішними у країнах західної демократії.

— Що б ви побажали українцям в Україні?

— Наполегливості. Приклад значних досягнень земляків у діаспорі свідчить про те, що талановитий і працьовитий український народ у цивілізованих умовах є не тільки конкурентоздатним, а й здобуває собі достойне місце у світовій спільноті. За кордоном українці геніальні, а вдома чомусь ледачі. Але якщо Україна стане справді демократичною європейською державою, то українці ще не раз заявлять про себе світові. Такий у нас генетичний код. Недарма найвищим жителем США є українець з походження Ігор Вовковинський, чий зріст 2 метри 35 сантиметрів. Як на мене, то в цьому також є певна символіка.

Джерело: volfoto.inf.ua

Неповторне шоу спорту та грації

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбувся святковий захід, присвячений 95-річчю університету, – «Mega Dance Show «Нам – 95!»».

Зібравшись на стадіоні спортивного комплексу ДНУ, велика університетська родина радо вітала довгоочікуване спортивне свято. Організаторами цього заходу – кафедра фізичного виховання та спорту, студентська рада та профспілковий комітет ДНУ. На свято були запрошені почесні гості – представники Головного управління освіти у Дніпропетровській області, ректорату, студентської ради університету та провідні фітнес-тренери танцювальної студії «Art People».

«Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара завжди був не тільки центром освіти і науки, але й регіональним центром розвитку фізичної культури та здорового способу життя», – відзначив у вітальному слові завідувач кафедри фізичного виховання та спорту ДНУ Володимир Іванович Саричев. – Так, серед наших студентів і викладачів є майстри спорту міжнародного класу, учасники та призери Олімпійських та Параолімпійських ігор, чемпіони і призери світових та європейських змагань. А захід, який ми сьогодні проводимо, покликаний популяризувати фізичну культуру серед молоді, адже масовий спорт – це завжди те, що приносить нам задоволення і допомагає залишатися стрункими та здоровими. Тож я вітаю всіх учасників і бажаю вам міцного здоров'я, гарного настрою та яскравих перемог!»

Відкрили спортивне свято показовий виступ-привітання спортсменок збірної ДНУ з черлідінгу «Крихітки Cheers» та вражаючий флешмоб за участю 150 студентів.

Основна програма «Dance Show» складалася з конкурсних виступів найрізноманітніших стилів – хіп-хопу, джазу, бурлеску, спортивної аеробіки та багатьох інших. У ній змагалися 12 команд з різних факультетів ДНУ: «Stars» (факультет систем і засобів масової комунікації), «J-Stam» (психологічний факультет), «Feel Good» (факультету української та іноземної філології та мистецтвознавства), збірні команди факультетів міжнародної економіки, прикладної математики, біології, екології та медицини; факультету суспільних наук і між-

народних відносин; фізики, електроніки та комп'ютерних систем, історичного, хімічного, фізико-технічного факультетів.

Усі колективи продемонстрували чудові танцювальні здібності, неабияку творчу фантазію та нестримний молодіжний дух. Вони, здається, виводили нові формули танцю – дивували гімнастичними трюками, вправністю із допоміжним знаряддям та вдалим художнім оформленням номеру. Енергійна музика, запальна харизма та шалений драйв молодих танцівників не залишили байдужим нікого з глядачів – вони щосили вболівали за своїх улюбленців. І недаремно, адже учасники зробили все можливе, аби шоу було незабутнім!

Як зазначила головний постановник шоу Олена Іванівна Тарасенко, юнаки та дівчата, дійсно, дуже добре попрацювали. «У нас було не так багато часу на підготовку, але студенти виявилися дуже здібними і добре постаралися, за що я їм дуже вдячна. Я вважаю, що масова робота над флешмобом неабияк зблизила наших студентів. Їм було цікаво – і це головне!»

За хореографічною майстерністю конкурсанти уважно спостерігала судівська колегія у складі: завідувача кафедри фізичного виховання та спорту ДНУ В. Саричев, голови профкому ДНУ О. Тулиці, лауреата національних і міжнародних фестивалів та конкурсів, хореографа-постановника танцювальної студії «Art-People» Д. Ключка, ветеранів спорту кафедри фізичного виховання та спорту ДНУ В. Дмитрієва та Р. Гріга, декана факультету міжнародної економіки В. Сливенка та голови студентської ради ДНУ А. Прометової. Оцінюючи виступи, судді, насамперед, враховували відповідність композиції музичному супроводу, синхронність та артистизм виконання.

Отже, кращими, на думку журі, стали: у номінації «Фітнес-аеробіка» – команда факультету міжнародних відносин; «Спортивна аеробіка» – команда факультету суспільних наук і міжнародних відносин; «Джаз» – факультет фізики, електроніки та комп'ютерних систем; «Локінг» – історичний факультет; «Бродвей» – команда фізико-технічного факультету; «Хіп-хоп» – факультет психології.

Призові місця в загальнокомандному заліку розподілилися наступним чином: I місце – команда факультету психології, II місце розділили команди фізтеху та факультету української і іноземної філології та мистецтвознавства, III місце – за факультетом фізики, електроніки та комп'ютерних систем. А от приз глядацьких симпатій цілком заслужено дістався філологам з команди «Feel Good».

«До уваги глядачів ми представили «Танець дикунів». Це був стиль хіп-хоп з елементами шоу, – розповідає переможниця змагань Катерина Зазуліна. – Ми готували танець всі разом. У нашій команді – вісім осіб, і кожен з нас пропонував щось своє. Хтось був відповідальний за костюми, хтось за музику, а я, наприклад, використала свої хореографічні знання, бо раніше займалася танцями. Та я вважаю, що ми одержали перемогу, тому що у нашій команді опинилися дуже чуйні та артистичні студенти».

Усі учасники танцювальних змагань були нагороджені почесними дипломами і медалями, а переможцям додатково презентували знижки на подарок Україною та подарункові карти відомих розважальних закладів міста.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ імені О. Гончара.

Польський професор Стефан Форліч став почесним доктором наук НГУ

НГУ та Вища банківська школа (ВБШ) м. Вроцлава співпрацюють вже більше десяти років. ВБШ - найбільша приватна школа бізнесу у Нижній Сілезії. Упродовж років вона посідає перші місця у рейтингах вищих навчальних закладів Польщі. Так, за рейтингом польського тижневика «Wprost» 2010 року навчальному закладу належить перше місце серед приватних шкіл за профілем управління та бізнесу.

У 2012 році ВБШ об'єдналась із Вищою школою менеджменту і фінансів у Вроцлаві, завдяки чому вуз зміцнив свої позиції лідера серед приватних шкіл і розширив освітню про-

позицію. ВБШ пропонує своїм студентам різноманітні освітні напрями, програму навчання, яка опирається на практичних знаннях і досвіді, сталу оплату за навчання, широкі можливості проходження практик і платних стажувань. Завдяки системі електронного деканату, наявності Інтернету на всій території навчального закладу ВБШ доступна для своїх студентів 24 години на добу.

Як зазначає ректор НГУ, академік Геннадій Півняк «представники Вищої банківської школи створюють справжнє європейське середовище в НГУ». Проілюструвати цю тезу можна частими візитами канцлера ВБШ Марєка Наталі і віце-канцлера ВБШ Барбари Щепаник до НГУ. Приміром, у липні цього року вони завітали з метою участі у проведенні захисту дипломних робіт студентів спільної магістерської програми, участі в семінарах, розробці навчально-методичних матеріалів, організації заходів щодо підвищення кваліфікації викладачів економічних напрямів.

Нещодавно у залі Вченої ради НГУ відбулось урочисте вручення дипломів одинадцятьом випускникам спільної магістерської програми НГУ і ВБШ за спеціальностями «Управління фінансами» та «Управління проектами». Студенти-економісти НГУ здобували знання як у ВБШ, так і в стінах НГУ, де для них викладали польські й українські викладачі.

Першим випускником програми провідних ВНЗ України і Польщі дипломи вручив ректор ВБШ Стефан Форліч, який приїхав до Національного гірничого університету зі своїми колегами Марєком Наталі і Барбарою Щепаник. Стефан Форліч щиро вітає молодь з отриманням міжнародного документу, який свідчить про проходження навчання у ВБШ і відкриває широкі можливості для тих, хто має його.

З огляду на заслуги ректора ВБШ професора Стефана Форліча перед НГУ Вчена рада постановила присвоїти йому звання почесного доктора наук НГУ.

На урочистому засіданні Вченої ради, присвяченому врученню польському вченому диплома почесного доктора наук НГУ, були присутні численні гості, у тому числі його дружина Кристина Форліч і дочка Марія Форліч. Пана Форліча привітали ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк, перший проректор професор Петро Пілов, проректор з міжнародних зв'язків НГУ професор Олександр Шашенко, директор Інституту економіки НГУ професор Олександр Шаров, професор ІЕ Василь Швець і Марія Форліч. «Винуватця» вітали також квартет струнних інструментів Дніпропетровської обласної філармонії і народний пісенний ансамбль НГУ «Обертон».

Ігор ЛЯХЕВИЧ, спеціально для ІАЦ НГУ.

● Поетичним рядком

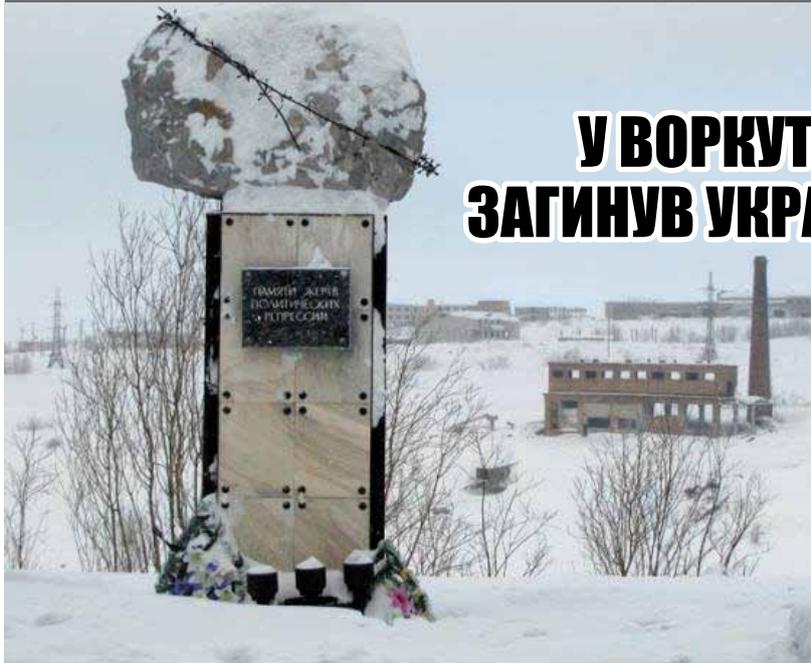
Володимир СОСЮРА

Осінь

Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні в синій тишині.
По садах пустинних їде гордовито
осінь жовтокоса на баскім коні.
В далечинь холодну без жалю за літом
синьоока осінь їде навмання.
В'яне все навколо, де пройдуть копита,
золоті копита чорного коня.
Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні й розкида кругом.
Скрізь якась покора в тишині розлита,
і берізка гола мерзне за вікном.

З інших видань

74 РОКИ ТОМУ У ВОРКУТИНСЬКОМУ ТАБОРІ ЗАГИНУВ УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК ВІКТОР ЮРКЕВИЧ

Віктор Дмитрович Юркевич (26 грудня 1898, Олександрополь, нині Кумайрі, Вірменія — 12 вересня 1939, село Адак, Республіка Комі) — український історик. Співробітник ВУАН. Учень і співробітник Михайла Грушевського. Батько українського краєзнавця та громадської діячки Інни Федущак.

Походить із старовинного роду української козацької шляхти. Батько Дмитро Олександрович Юркевич був військовим лікарем, доктором медицини. Мати Марія Володимирівна Нейманд закінчила консерваторію та учительські курси.

Віктор Юркевич народився у Закавказзі, за місцем служби батька. Там же у 1903 р. народилися його брати-близнюки Микола і Володимир, а в 1906 р. там же народилася і його майбутня дружина Лариса Афендик — також донька військового лікаря. Маючи російськомовну вищу освіту і службу, обидві родини зберігали українську культуру, мову, звичаї, передаючи українські національні традиції своїм дітям, разом з поняттями честі, добра, справедливості. Матері навчали своїх дітей музики та мов.

Родина Юркевичів постійно переїжджала за місцем служби батька - у Чугуїв на Харківщині, Тулу, Воронеж, Ромни, Кременчук. Вступивши у Петербурзі до гімназії, Віктор з братами змушений був часто міняти місце навчання, та це не завадило йому засвоїти кілька мов, оволодіти грою на скрипці, гарно малювати, бути широко обізнаним у музичному та образотворчому мистецтві. Ваканції родина незмінно проводила на родинному хуторі, де батько збудував після одруження дерев'яний будинок, заклад сад і парк. Тут Юркевичі ходили в українському вбранні, розмовляли і співали рідною мовою, організували із селянами вистави, хори, вертепи.

Перша світова війна застала родину в Кременчуці. Батько був мобілізований до польового шпиталю. Віктор, старший у родині, опікувався матір'ю та молодшими братами. Під

час весняної повені брав участь у рятувальних роботах, за що Кременчуцька влада нагородила його медаллю «За рятування потопляючих». Ще в Кременчуці Віктор захопився бібліографією, працював над каталогізацією і впорядкуванням шкільної бібліотеки, заробляючи кошти для підтримки родини.

У 1917 році Віктор закінчив Кременчуцьку реальну школу і вступив на фізико-математичний факультет Московського Університету, де студіював механіку і хімію. Не полишаючи мрії про вивчення української історії, якій вирішив присвятити життя, вже в 1918 році він повернувся в Україну, до Києва, де вступив на історико-філологічний факультет Університету Святого Володимира. У 1919 році вся родина Юркевичів оселилася в Києві. Батько Дмитро Юркевич працював лікарем. У своєму маєтку на хуторі Юркевичі він заснував лікарню, у якій деякий час працював головним лікарем, згодом повернувся до Києва. Для отримання встановленого більшовиками права вищого навчання доводилося заробляти робочий стаж, тож у 1919-1920 роках брати Юркевичі підробляли санітарами, лаборантами в установах Червоного Хреста, вчителями на курсах ліквідації неписьменності та інших роботах. У 1923 р. Віктор Юркевич закінчив Університет, перейменованій більшовиками у ВІНО, по відділу історії України. У час навчання він написав кілька значних історичних досліджень, а в час канікул у рідних Юркевичах досліджував та впорядковував архівні документи місцевої церкви, проводив археологічні розкопки.

У 1921 році була відроджена Історична секція Всеукраїнської Академії

Наук, що діяла при НТШ з 1907 року. З поверненням до Києва Михайла Грушевського, який очолив секцію, її робота значно поживилася. Академік Грушевський разом з відомими українськими істориками залучив до роботи в Академії велику групу молодих істориків, серед них і Віктора Юркевича. У 1924 р. вони були затверджені аспірантами. Незабаром В. Юркевич став одним із найближчих учнів і помічників М. Грушевського. Вирізняючись організаційними здібностями, обов'язковістю, вмінням раціонально планувати й використовувати час та можливості, він виконував на кафедрі багато господарсько-побутових та організаційних доручень, у тому числі й особистих - від родини Грушевських, стосунки з якою далеко виходили за межі службових. Повертаючись періодично до Києва, публікував наукові дослідження, займався видавничою діяльністю кафедрі, здійснював контакти та обмін літературою з науковими установами і вченими різних регіонів СРСР та країн Європи, у тому числі з галичанами Кирилом Студинським, Іваном Крип'якевичем, Мироном Кордубою, Філаретом Колесою. Напевно, саме ці контакти були використані енкаведистами після арешту Юркевича для «обґрунтування», серед інших, звинувачення в іноземному шпіонажі. У лютому 1927 року Юркевича затверджують дійсним членом Історичної секції ВУАН. Він виконує обов'язки секретаря різних історичних установ. Головна тема його наукових досліджень — історія козащини, він очолює відповідну комісію на кафедрі історії України. У 1929 р. В. Юркевич захистив кандидатську дисертацію та одружився із знайомою з дитинства Ларисою Афендик.

У цей час почалося відкрите руйнування створеної М. Грушевським школи української історії та відповідних установ ВУАН. Стриманого, дисциплінованого і поміркованого Юркевича завантажують безглуздою роботою по реорганізації та переорієнтації діяльності, змушують до участі в мітингах, вартування при екскурсіях, виступів на виробничстві та виїздів на «уборочну кампанію». Що найганебніше - від кожного вимагали самокритичних доповідей, з дискусіями по кожній особі. До всього, погіршився стан здоров'я, пов'язаний із невдалою операцією. Щоб не втратити роботу, яка була змістом його життя, Юркевич намагався виконувати нові вимоги, але принциповими питаннями та поглядами він не поступався. Затягнаний контрреволюціонером, фашистом, буржуазним націоналістом, разом з однодумцями - «грушев'янцями», Юркевич був практично позбавлений можливості займатися наукою. Його праці не публікувалися.

У 1934 році В. Юркевича викликали до ОГПУ і тримали там кілька тижнів. Від нього вимагали осквернення особистості і діяльності М. Грушевського. У відповідь він заявив, що розбіжності у трактуванні окремих історичних подій не можуть бути приводом, щоб ганьбити свого вчителя, поважну, стару і хвору людину. Нічого не писав і не підписував. Така позиція не минула безкарно. Більшовицькі методи «переконань» були настільки дійовими, що його ще біля місяця тримали у в'язничній лікарні. Повернувшись з «лікування», Юркевич довідався, що його, «як невідповідаючого вимогам інституту та його роботи», звільнено з новоствореного на базі історичних установ ВУАН Інституту історії. Розправа над історичною школою Грушевського тривала, в тому числі і фізична. Почалися повальні арешти. У цей період колишні колеги й друзі остерігалися спілкування з «класово-ворожими» вигнанцями. Юркевич залишився без роботи. Дружина працювала канцелярським службовцем.

12.09.1937 р., через місяць після народження єдиної доньки, Віктор Юркевич був арештований вдруге – тепер уже назавжди. У ніч арешту дружина й донька отримали захворювання, які призвели до інвалідності на все життя. Лише влітку 1939 року з Воркути прийшла до дружини поштівка. У ній В. Юркевич писав, чи жива донечка. Просив вислати посылку з цибулею, часником, цукром, крупами, олівцем, папером, онучами та мішком для речей. А ще – тютюн і папір, очевидно, для друзів, бо сам не палив. Коли дружина вклала пакунок, дворічна доня поклатала для тата й свою маленьку іграшку. Не по-

сміла її виїняти. Та посылка вже не застала адресата. Через 20 років родина довідалася про вирок і смерть Віктора Юркевича, а докладно про його долю – ще через 30 років. Він був засуджений «триюкою» 1.12.1937 р. на 10 років концтаборів. Як свідчить архівна довідка, у липні 1938 р. прибув у Воркутлаг, працював на шахті №1 у Воркуті, а з осені – на станції Усть-Уса, на перевантаженні вугілля із залізниці на баржі. Маючи слабе здоров'я, витримав лише одну зиму каторжної праці, і разом з іншими безнадійними інвалідами 5.07.1939 р. був сплавлений вниз по ріці Усі до «Санкомандировки Адак». 12.09.1939 р., рівно через 2 роки по арешті, його не стало.

Усе свідоме життя донька Юркевича Інна Федущак шукала відомості про життя, діяльність і невідому долю батька. У 1956 р. вона ознайомилася з деякими матеріалами київських архівів, продовжувала дослідження у роки «перебудови». У 1989 р. на її прохання члени «Меморіалу» Воркути відшукали і сфотографували територію «Санкомандировки Адак». У 1996 р. І. Федущак з обома своїми дітьми – Ольгою і Віктором та іншими членами експедиції «Пощуку» відвідали місце колишнього табору смерті. На початку зруйнованого часом кладовища «Горка» встановили й освятили хрест з написом «Вічна пам'ять політв'язням, полеглим у Санкомандировці Адак - Віктору Юркевичу і тисячам невідомим». Жменю землі з Адаку родина привезла на могилу дружини В. Юркевича, похованої у Львові в 1963 р. І. Федущак, учитель-краєзнавець, інвалід І групи, живе з родиною сина Віктора у Львові, її донька Ольга Дзюман – у Києві.

Батьки Віктора Юркевича загинули в час німецької окупації у нацистській неволі. Молодші брати-близнюки Юркевичі - Микола (1903-1935) і Володимир (1903-1990) жили в Києві. Серед живих залишилася одна з двох доньок Володимира – одинока Наталія Юркевич, 1949 року народження. Славний рід Юркевичів не залишив по собі прямих нащадків.

Інститут археографії Національної Академії Наук України до 100-річчя з дня народження українського історика прийняв рішення про випуск збірника неопублікованих праць В. Юркевича, біографічних матеріалів та листування. Книга підготована до друку, але досі не надрукована. Лише у науковій та масовій періодиці різних областей України за останні роки опублікований ряд матеріалів про науковий доробок і трагічно короткий життєвий шлях Віктора Юркевича. Матеріали про нього є в експозиції музею історії Києва.

<http://www.poshuk-lviv.org.ua/zertvy/yurkevych.htm>

● Календар українця

ЖОВТЕНЬ

- 1.10.1187 Помер галицький князь Ярослав Осмомисл, що поширив кордони Галицької держави аж до гирла Дунаю.
- 1.10.1727 Данила Апостола обрано гетьманом України.
- 2.10.1709 Помер гетьман Іван Мазепа на еміграції у Варниці біля Бендер.
- 3.10.1930 Померла письменниця Олена Пчілка.
- 3.10.1953 Помер Юліан Вассиян - український філософ-націоналіст.
- 4.10.1891 Народився поет Юрій Клен (Бургард).
- 4.10.1930 Померла видатна артистка Марія Заньковецька.
- 5.10.1795 Помер Василь Григорович Рубан - український письменник та історик, видавець «Короткого літопису Малої Росії».
- 5.10.1941 Утворено в Києві Українську Національну Раду.
- 6.10.1596 Берестейський унійний Собор. Проголошення унії.
- 6.10.1876 Народився Сергій Єфремов - видатний український вчений, літературознавець, академік, публіцист, громадський і державний діяч.
- 7.10.1253 Коронація короля Данила Галицького в Дорогичині.
- 7.10.1672 Бучачька умова гетьмана Петра Дорошенка з Польщею.
- 7.10.1926 Помер видатний український етнограф, Володимир Гнатюк.
- 8.10.1938 В Ужгороді постав перший автономний уряд Закарпаття.
- 8.10.1942 В Почаївській Лаврі підписано акт поєднання УАПЦеркви з Автономною Церквою.
- 9.10.1655 Перемога гетьмана Б. Хмельницького над поляками під Городком коло Львова.
- 10.10.1825 Помер композитор Дмитро Бортнянський.
- 10.10.1893 Помер Леонід Глібов - український письменник, байкар, автор пісні «Стоїть гора високая».
- 11.10.1665 Обрано гетьманом Правобережної України Петра Дорошенка.
- 11.10.1835 Загинув на Поділлі легендарний Устим Кармалюк.
- 12.10.1624 Напад запорожців на Царгород.
- 12.10.1656 Козацький сейм у Чигирині.
- 13.10.1865 Помер український письменник Петро Гулак-Артемовський.
- 14.10.1942 Утворення Української Повстанської Армії (УПА).
- 15.10.1959 Трагічно згинув у Мюнхені з рук більшовицького агента Б. Сташинського Провідник ОУН Степан Бандера.
- 16.10.1918 Універсал гетьмана Павла Скоропадського про відродження українського козацтва.
- 16.10.1936 Помер письменник о. Тимофій Бордуляк.
- 18.10.1596 Помер гетьман Криштоф Косинський.
- 18.10.1918 Проголошення ЗУНР і створення Української Національної Ради у Львові.
- 18.10.1945 Заснування Ужгородського університету.
- 19.10.1649 Облога Львова козацькими військами.
- 19.10.1848 Відбувся з'їзд «руських учених» у Львові.
- 20.10.1814 Народився український вчений Яків Голлавацький.
- 21.10.1921 Висвята митрополита Василя Липківського.
- 22.10.1662 Чуднівська угода.
- 22.10.1898 Народився поет Дмитро Фальківський.
- 22.10.1953 Помер митрополит УАПЦ Полікарп Сікорський.
- 23.10.1890 Народився видатний український вчений - географ Володимир Кубійович.
- 23.10.1921 Всеукраїнський Церковний Собор - відродження Української Автокефальної Православної Церкви.
- 24.10.1885 У Львові утворено Народну Раду, керівний орган товариства народолюбців на чолі з Юліаном Романчуком.
- 25.10.1657 Обрано гетьманом України Івана Виговського.
- 26.10.1612 Запорожці з поляками здобули Москву.
- 27.10.1745 Народився Максим Березовський, видатний український композитор і музиколог.
- 28.10.1894 Помер автор «Історії української літератури» Омелян Огоновський.
- 28.10.1989 Верховна Рада УРСР ухвалила Закон про державний статус української мови.
- 29.10.1794 Помер український філософ Григорій Сковорода.
- 29.10.1914 Перемога УСС на горі Ключ.
- 30.10.1947 Помер поет і літературознавець Юрій Клен.

*Петро Дмитрик плавати не вмів... заліз до кулемета...
І сам утримав плацдарм до вечора.*
С. Зінчук, Екран пам'яті, Київ, 2004, с. 82

Петра Дмитрика призвали в Червону Армію. Призов до армії - «радісна» мить. Нам гукнула партія, відізначались ти і я. Відізначались, так воно зветься. А коли не відізначешся, чекає тебе немилосердна кара. Попробував би ти не відізначитись, ошельмують «зімненніком» і квит. Пошлють на лоно Авраама і на тобі ростимуть квіти. А в армії може якось пережитись. Адже буває, повертаються з війни...

- Ви чорти з пекла родом, дибати на людське життя, нести смерть? Ще лише вас тут не вистачало, лише вас нам тут ще треба до щастя. Мало нас Сталін голодом морив, ще й ви сюди повзете, нечиста сила! Боже, поможи проти цієї чортовні.

І як тільки появився на виду шолом, Петро брав приціл під шолом і пускав смерть.

ГЕРОЙ

Новела

Дурний німець захотів війни... Ну, що воно за люди такі, щоб пертися з Німеччини аж сюди з війною? Йому хочеться панувати над Європою... Бути паном, сидіти собі в садочку і пикати люлечку, а на нього щоб народи робили. Гарно він собі видумав, той німець, собача його голова!

А «наш» Сталін теж пикає собі люльку і сидить у Кремлі, і мало того, що на нього нарід робе, він ще й морить його голодом. Забрав людські господарства в колгоспи, з колгоспів вивіз хліб, а ти, народе, здихай голодною смертю. Ото бузувірська голова! Стільки народу виморити голодом! Тож треба не мати серця ані совісті... Треба мати замість серця засушений капшук, а замість совісті - скуйовджену ненависть... і чортову голову.

А тепер мушу воювати за «батька» Сталіна, колька йому під ребро.

Із своїм диявольським планом та маньякальною стратегією не міг Гітлер перемогти. Отож червоноармійці наступали на нього. Зробили десант за велику ріку, лодки відіпхнули від берега, щоб не було відступу. Червона Армія не відступає, а лише наступає. Але не змогли утримати десантного плацдарму, бо це була і для абвери стратегічна точка. Німці скаженно заатакували десант. Червоноармійці кинулися в ріку, відступали вплав. А тут німак пре, якби його червінка гнала... А Петро не вмів плавати, був сином степу.

- Ах ви, гади сорокати, пруться на чужу землю... Не досить, що з нас Сталін шкуру здер і вже нема що з нас дерти, то ще і цей шкуродер гатить, хоче життя відібрати, сукін син.

Безвихіддя: полон - смерть, тікати - смерть. Петро вхопив кулемет, закинув стрічки набоїв через плече і зсунувся в засув. Звідси брав наприціл і промовляв, проклинав, сповідався:

Не натискав сильно собачки, ошаджував набоїв, бо ж треба стріляти до стемку. Змінив позицію, бо припускав, що воно може зауважити його. І саме тоді гахнуло на його ще тепле місце.

- Гадина, кидає яйцями... смородить... Навіть вмів стріляти, мало не гепнуло в мене... Гітлер його там добре витресував, мов робота... раба... Всі пруться в Україну, так її, сердешну, люблять... їм все належить... А нашому народові нічого не належить? Наволоч.

І пускав черги під шолом.

- Між чортами треба бути чортом, між собаками собакою, - і натискав легенько на курок... Обіцяв, зараза, колгоспи знести, несусвітня тварюка... Знає, що народові муляє, а не дбає, його серце не болить за народ... Мало сказати: не болить, він замірив знищити голодом народ... Коли б у нас була народна армія, ми б вас всіх, нелюдів, вистріляли...

Що ви робили у вісімнадцятому? Не будували армії, яка захистила б нас від голодомору. Чому запропастили?... О, іще повзе шолом. Петро прижмурихав око, натиснув спуск.

- Гадина одна за другою повзе на нашій душі, повзе знищити нас, - пустив серію куль під шолом і втихло... - Чому морив народ?... Чому хотів знищити наш народ?... А тепер мушу його захищати... Пропалла сила... наш народ... Сталін-Каганович-Постишев... Що воно за люди?... Несусвітній бузувір, єврей, москаль... нищили нас... Хотіли Новомосковію у нас возгніздити?... Тавриду?... Хозарію возградити?... На нашій землі?...

Темрява огорнула землю.

Що ж тепер?... Куди податися?...

І увяв собі ще якимось чудом серед командування залишилась порядна людина, яка зауважила геройський спротив Дмитрика, який стримав гітлерівську атаку на десант

до вечора, поспішив із своїм відділом йому на допомогу та зложив рапорт до вищого командування про геройське вистояння проти агресорів. Дмитрика Петра нагородили медаллю героя Союзу.

Герой! Розуміється, героїчне вистояння у боротьбі зі смертю. Наш народ - герой! Героїчно вистояв сталінську і гітлерівську окупацію, гітлерівське і сталінське нищення, то і заслужено героїчний народ.

Епілог.

Петру Дмитрику приснилося, що повставали мертві жертви і дорікали йому:

- Нас Сталін голодом усмертив, невинних, а ти його, злочинця, захищав.

- Та ні, - заперечував Петро, - я його не захищав, я себе захищав перед Гітлером.

- Треба було відступити на нейтральне поле.

- Не було нейтрального поля, зрозумійте, безвихіддя було, я не вмів плавати. Оце лише моя єдина провина... Нещасний я, нещасні ми люди, нещасний наш народ.

Дуже змучив його цей сон.

Ми не вміємо плавати, не знаємо плавання, політичного, щойно вчимося і гудзи б'ємо. Оце наша єдина провина... А треба вміти, інакше тебе будуть голомшити чужі люди... зайди... прибуду, чи як їх там... Не вміємо плавати, не вміємо діяти. Мусимо твердо стояти на рідній землі проти всяких нівеляторів, глушителей, агресорів.

Петро чіпляв медаль героя, коли був змушений іти на параді. Як тільки сховався зі сцени, ховав її в кишеню, щоб розстріляні, заголомоморені душі не дорікали йому, що він злочинця Сталіна захищав.

Гнат БЕРДО (Канада),
липень 2011.

● 3 майбутньої книги «Діаспора пам'ятає»

Михайло КОРГУН (США)

МОЇ СПОГАДИ

Почну з часу розкуркулення. Це було десь у 1930 році, коли дядя ка Івана вивозили до Архангельська. Мої тато з матою поїхали до Приходьок (село, в якому народилася моя мати) і взяли мене з собою. Кажали: «Ідемо попрощатися з дядьком Іваном і тіткою Галиною, а ти, Мишко, - з маленькою Оленкою». Дядька вивезли, як куркуля, а він просто роботяща людина: нікого не експлуатував, нікому нічого злого не робив, провина його тільки в тому, що був добрим господарем. Пам'ятаю тужіння і плакання. Люди були насторожені, казали, що кінець світу наближається, коли злодії, п'яниці, ледацюги починають рядити світом, а доброго господаря з хати вигонять. Як порозганяли куркулів, узялися за сільську церкву. Церкву закрили, священника вивезли.

Восени 1931 року, як діти пішли до школи, почали обдирати святиню, виносили ікони і прикраси на церковне подвір'я. Все це скидали на купу, вивели всіх школярів на двір, поставили нас кругом цих дорогоцінностей. Казали, що Бога немає, що це все тільки забобони, щоб попи мали з чого жити. Тоді запалили ці дорогоцінності. Ще й досі переді мною ця подія, як нині бачу — яке то все було гарне, блищало, а його люди палили. Мені було тоді тільки сім років, але я добре це все пам'ятаю. Діти дивилися на той вогонь і плакали, а учитель кричав і забороняв плакати, запевняючи, що без Бога буде краще жити.

Розпочалася колективізація, стали зганяти до колгоспу. Мого батька і братів не було вдома. Щоб не віддати коней і вози до колгоспу, вони поїхали до Запоріжжя. Там будували греблю, і вони влаштувалися грабярями. Ми з матою залишилися дома.

«Так-сяк зліпили колгосп», - казав мій дядько Тиміш. Майже ніхто не хотів до нього йти. Деякі пішли до колгоспу, а багато лю дей не хотіло, але вони не мали іншого виходу, під тиском мусили йти. Колгоспи організували, але ніхто не знав, до чого вони дове дуть. Колективні господарства допомогли Сталіну зламати українських господарів - легше було забрати збіжжя і вивезти, а село лишити на поталу.

Влітку 1932 року агітували все зерно здати державі. Хто не здасть, то він є куркуль — ворог народу. З міста приїхали партійні, а до них приєдналися хлопці з найбіднішої верстви і почали ходити по хатах, шукаючи зерно. Вони мали дротяні ковчівки-патики, шугали ними у клунях, стодалах, хатах, на подвір'ях, чи хто не закопав десь зерно. Якщо находили у якогось дядька зерно, то все забирали, а господаря «клали на лаву і били шомполлом (дріт, яким чистили рушницю). Розповідали, що дядько дістав 25 ударів, бо не хотів давати державі своє зерно.

Пізно восени мій батько і брат Микола повернулися із Запоріжжя. Мати була незадоволена і примусила Миколу виїхати на Кавказ. «Тікай звідси, бо здохнеш!» Для матері і дитини (цебто мене), то, може, й вистачило б харчів на зиму. Ну як вернувся батько, то вже було три роти. Ще листя на дереві не пожовкло, як у селі почали люди вимирати з голоду. Підрядники ДПУ все шукали по селу ще не опухлих. Пішла народна поезія:

*Іде Сталін на собаці,
а собака без ушей,
Заглядає по дворах,
контрактуйте хоч мишей.*

*Батько в созі, мати в созі,
Діти лаять по дорозі.
Як побачать ГПУ,
Ховаються в кропиву.*

Ударили перші морози. Люди вже й картоплиння поїли. Я і батько опухли. Мати ще ні, але була така суха, що шкіра звисала з кісток. Якось вона пішла до Пирятини (районне місто). Говорили, що у торгівні можна на золото крупі обміняти. Мати мала золотий хрестик, перстень, серги і панцюжок - все те обміняла на вісім кілограмів гречаної крупі. Її ненадовго вистачило.

Батько зліг. Крім голоду, його ще катар шлунка допікав. Я ходив до лісу шукати липину, дер кору з неї, мати сушила її в печі, потім товкла у ступі і з того борошна пекла плячки. Вони мені в той час були смачними. Коли сніг розтав, мати побачила, що люди ідуть у поле і шукають замерзлу картоплю, яка лишилася від осені. Пішов і я з матою. Тяжко було йти, не мали сили, багато разів відпочивали. Прийшли у поле. Люди одні ходили, шукали, другі лежали, а багато було таких, що не рухалися. Я і мама гребли руками землю, шукали картоплю і дещо знаходили. Такі утішені були, що прийдемо додому і батькові покажемо. Прийшли до хати, а батько лежить тихо на полу і не рухається. Ми до нього, а він уже холодний.

Я почав плакати, а мати сіла на край полу і дивилася у вікно, і так сиділа, аж поки сонце зайшло. І я сидів коло неї. Як сонце зайшло, вона пішла до дядька Тимоша, батькового брата. Покликали тітку Палажку, обмили батька, убрали і поклали на стіл. Мама бідувалася, що немає свічки, щоб засвітити: свічки і віск ми поїли давно. Мати засвітила каганець. Пам'ятаю, як вона журилася, що немає труни. Ми бачили, як шодня люди ховали без домовини.

Обізвалася до мого найстаршого брата Івана: «Як можна людину ховати без труни?». Розпорядилася, щоб Іван розібрав засіки в коморі і зробив коробку. Так ми поховали батька майже людськи.

Надворі теплішало, почала кропива зеленіти, ми рвали її, лободу і варили суп. Зима пройшла, і хто пережив, то уже мав якусь надію на існування. До того ж зеленіти липи почали, і люди дерли листя, сушили і пекли «котлети». Хто ще міг так-сяк рухатися, то шов до роботи в колгосп. Там варили суп один раз на день, і ті, хто приходили, могли трохи підкріпитися тою юшкою. Мати моя також ходила. З колгоспу вона мені приносила жменю пшениці або ячменю, і я трохи відживав.

З моїх ровесників на нашому кутку села майже нікого не лишилося. Перемерли всі. Сусідський хлопець Василько, з яким я ще восени ходив дерти липу і збирати кукурудзиння, теж пішов на той світ зі своїми батьками, братами і сестрами. Собак і котів навесні 1933 року я ніде не бачив. Їх усіх люди за зиму поїли. Та не тільки собак, а й дітей своїх їли або викопували мертвих і теж їли.

На початку літа 1933 року ми отримали квитки на потяг до Запоріжжя, які нам прислав мій брат Сергій. Він робив на греблі від 1929 року. Через кілька днів прийшла посылка — велика паляниця. Це був мій найрадісніший день — я бачив хліб, якого майже рік не бачив. З'їв би ту

паляницю, але мати дала тільки по малому шматочку. Казала, що на голодний шлунок не можна багато їсти, бо помреш.

У нас на господарстві нічого не лишилося. Тільки хата, у хаті — хіба що стіл, порожня скриня і рогаці. Все, що можна було продати, то давно пішло, міняли на крупу, на картоплю, а згодом — за полове віддавали.

Мати хату здала, збрала решту шмаття у мішок, і ми пішли пішки до Пирятини на потяг. Восени 1933 приїхали до брата Сергія, який жив у Запоріжжі, «на посьолку». Він мешкав у барачному | гуртожитку з 20 хлопцями. В кутку барака і нам знайшлося місце, яке ми завісили мішками. Так виглядало наше перше помешкання. У ньому прожили цілий рік, поки брат добився однієї кімнати, яку нам дали на четвертому висілку. У бараці, де було 13 кімнат, жило 13 родин. Найменша родина мала дві особи, а найбільша — 9. Це був Яшка Фейман зі своєю дружиною і семеро їхніх вічно голодних дітей. Коли прийшли німці, то вони зробилися великими панями.

Ми з матою були задоволені своїм помешканням, бо багато людей не могли найти ніякого і мусили жити у землянках. У таких самих землянках, як люди жили за неоліту. Отож «Совітський Союз мав великі досягнення, і людям жилося весело». «Страна процвітала», а в магазинах нічого не було, голі полиці. Часом люди стояли під крамницями цілодобово, по 3—4 дні, чекаючи привозу, і так ні з чим розходилися. У продуктових магазинах харчів майже не було. Як щось привозили, то тут же люди розхажували. А горілки і «Совітського шампанського» вдосталь. Достатньо було й шоколадних цукерок, недоступних для простого народу. Добру одягу та взуття купували на базарі у п'ять разів дорожче.

Я ходив до школи. Багатьох книжок не мав, а деякі давали на двох учнів, один зошит для всіх предметів. Від 1934 до 1939 р. ми мусили майже щомісяця видирати листки з книжок. Приходило до школи. Учителі каже: «Відкрийте хрестоматію на такій-то сторінці і вивіть два листки, де є знімок Постишева і де за нього написано». Учителі сповіщає, що це «ворог народу», і ми знищуємо. І так все частіше появлялися ці «вороги народу», і ми мусили дерти один за другим листки з книжок. Так додержався, що до кінця навчання нічого з книжки не лишилося. Почали зникати й учителі. Першим — учитель музики, він просто пропав. Навіть школа не знала, що з ним сталося. Тижнем пізніше повідомили, що він — «ворог народу». Пізніше таким шляхом пішли учителі історії, математики. Учителі дуже часто мінялися, крім тих, які викладали російську мову. Пам'ятаю, що після них прийшли вчителі математики і української мови — євреї. Вчительку української мови ми любили, вона була гарний педагог.

У школі моїм обов'язком було щомісяця малювати головну сторінку нашої шкільної газети. Так як і класи, газети теж мали між собою «соцсоревнованія». Хто краще намалює і напише.

Розпочалася фінська війна. Найбільше мобілізували молодих людей в Україні. Нам казали за «доблесні» перемоги над ворогом. Хлопці, що пішли на фронт, майже всі загинули. А ті, що повернулися, більшість були каліками — повідоморозували собі руки і ноги. Я бачив нещасних: одні тулуби, не було рук, ніг, без вух і носів.

Тимур ЛИТОВЧЕНКО: «Істина посередині: авторитетів треба поважати – але водночас то- рувати свій шлях, розвивати власний напрямок у мистецтві»

Нещодавно дипломант, лауреат, володар спеціальних відзнак численних всеукраїнських та міжнародних конкурсів, у тому числі – Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» Тимур Литовченко з'явився у соціальних мережах (звичайно віртуально, у вигляді світлини) в надзвичайно романтичному образі – загримованим під великого французького романіста Оноре де Бальзака. Чому письменник обрав саме цей образ?

До того ж, Тимур, як і його «двійник», – романіст. Тож дізнаємося про міркування письменника щодо розвитку сучасної фантастичної прози.

– Тимуре, вітаю! Фото розкішне, а Ви на ньому – справжній Оноре. У Фейсбуці прочитала, що «Коронація слова» організувала для переможців минулих років ретро-фотосесію «Сучасні автори в образі майстрів слова минулого». Можете розповісти про це більш детально? Бо, на жаль, інформація про цей проект більше ніде не поширювалася.

– Та будь ласка! Виглядало все доволі прозаїчно: я ледь-ледь видряпався з одного лікарняного та готувався до ушпиталення, бо роки беруть своє, й мушу періодично «ремонтуватися» у стаціонарі. Як раптом зателефонувала одна з менеджерок «Коронації слова» і приголомшила мене пропозицією взяти участь у цьому проекті! Одразу оцінив його виняткову ексклюзивність. Спитав, чи часом не Тетяна Логуш висунула цю ідею? Виявляється, таки вона! Більш того, пані Тетяна порекомендувала відповідальній за проект менеджерці спитати згоду на участь насамперед у мене.

Ясна річ, після цього питання участі для мене було вирішено в принципі, й ніяке перебування у стаціонарі не могло того зупинити! Єдине, про що просив – провести фотосесію у вечірній час. І ще попрахав про один привілей: як найпершому, дозволити мені особисто обрати фотообраз. Також уточнив, про яких письменників минулого йдеться: лише про українських чи також і про закордонних? Отримавши дозвіл та відповідь, що можна спробувати і закордонних, зосередився десь на півгодини, подумки перебрав портрети відомих літераторів... Як раптом осяяло: Бальзак!

Пробну фотосесію, після якої дизайнер мав розробити мені грим, призначили на 22 березня. Отже, відлежавшись після потрібного штрикання у вену, дочекався настання темряви, потихеньку перевдягнувся і дременув додому до фотографа Центру креативної фотографії (ЦКФ). Снігу вже намело по литки, автомобілі буксували на дорогах... Добре, що їхати довелося лише на метро! Хоча з моїм артрозом ніг випробування було ще те. А коли повертався, снігу було вже по коліно. Добре, що вклався у пару годин, бо не знаю, як би діставався

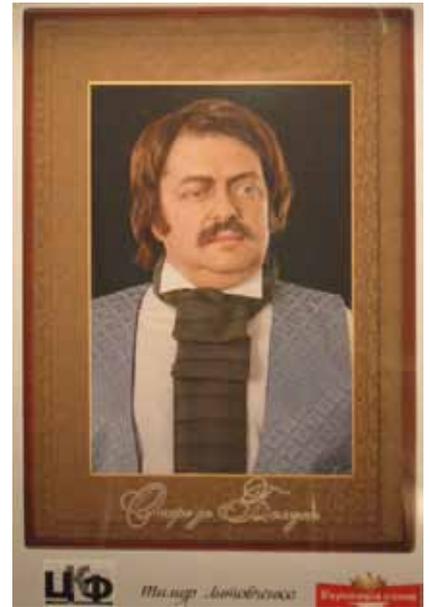
Тимур ЛИТОВЧЕНКО – член НСПУ і НСЖУ. Автор (співавтор) 20 книг, авторських і колективних збірок прози, надрукованих в Україні та Росії.

«Я б не давав іншим викладачу вище рекомендацію «вчитися ставити собі високі 'планки' і стрибати вище голови», якби сам не був самокритичним і не ставив би собі високі «планки».

додому хоч трохи пізніше: адже вночі небувалий снігопад паралізував Київ.

Основну ж фотосесію провели вже у квітні, після моєї виписки зі стаціонару. Тепер окрім фотографа, мене зустріли і гримерка, і костюмер, і директорка ЦКФ Яна Стасіневич. Насамперед, я наслухався компліментів, наскільки точно «влучив» з вибором фотообразу, бо гримувати мене особливо й не потрібно і таке інше. Далі мені приклеїли вуса, бакенбарди, вдягнули перуку, причепурили, дещо підмалювали. Вдягнули сорочку. З брюками була проблема: костюмер привіз замалі... Тож знімкувати вирішили до поясу. Також ледь стягнув обручку, що майже вросла в безіменний палець: Бальзак носив перстень на мизинці. Зате, коли гримерка привела мене в кімнату-студію, всі тільки ахнули. Щоб краще увійти в образ, намагався принагідно повернути французькі слова і фрази, які тільки знаю: «Но, месье! Уї, мадам! Же ву зем! Пуркуа?.. Шарман!»

Далі було найскладніше – безпосередня зйомка. Довелося стояти саме на хворій – правій нозі. Щоб витримати, ковтнув пригорщу таблеток

знеболювального. Але що поробиш: мистецтво вимагає жертв! Втім, судячи за Вашими словами, «шкурка» Оноре де Бальзака вартувала вичинки. Сподіваюсь також, що під керівництвом фахівців ЦКФ мені вдалося задати цьому проекту добрий основоположний тон. А сама робота в якості фотомоделі – абсолютно новий, унікальний для мене досвід.

– Прочитала Ваш роман «Приречений жити» з почуттям приємного здивування, адже це не просто пригрозницька фантастика. Текст настільки психологічний, філософський... Ви підняли настільки важливу морально-етичну проблему. Бальзак теж заглиблювався у вирішення подібних питань, як от у «Шагренєвій шкірі». Наскільки близька Вам творчість французького романіста?

– Саме «Шагренєва шкіра» є моїм найулюбленішим твором з усього доробку Бальзака! І нехай хтось жбурне у мене каменюкою, та я вважаю цей роман блискучим зразком соціальної фантастики з містичним ухилом. Чесно кажучи, «Євгенія Гранде» і «Отець Горіо» справили на мене все ж таки менше враження, й до їхнього повторного прочитання я не повертався... Із «Шагренєвою шкірою» все навпаки!

Що ж до «Приреченого жити»... Незвичайність цього мого роману таки відчув, оскільки рецензенти, здається, так і не змогли співвіднести його з якимись іншими творами. І ще мені здалося, що частина читачів чи то приголомшена, чи навіть трохи налякана тим, наскільки гостро й відверто я обіграв питання релігії та віри в Бога.

Але що поробиш – інакше не вмію! До того ж, не пройшовши крізь пекло таких романів, як «Приречений жити», «До комунізму залишались роки п'ятнадцять-двадцять»,

«Повість про чотири квітки» або «Помститися імператору», я навряд чи мав би моральне право бодай виступити у фотообразі письменника, який замахнувся на створення всеосяжного циклу «Людська комедія». Не кажу, що зрівнявся з Бальзаком – боронь Боже від такої самовпевненої гордині! Але навіть примірятися до його фотообразу – це вже взяти на себе певні моральні зобов'язання...

– З обраним образом Ви дійсно влучили «в яблучко»? Тож, як романіст-практик пояснить, з чим пов'язано, що не тільки пересічні громадяни, але й літературознавці, й критики іменують романом збірку новел або оповідань, у яких є наскрізний герой. Як людина, котра понад чверть століття живе літературою, і є одним із корифеїв сучасної української літератури, чим можете пояснити цю ситуацію?

– За «корифея» дякую... Що ж до самої проблеми, то розмивання стандартів, зниження «планки» вимог – це загальна тенденція. І не тільки в Україні, але й в усьому світі відбувається щось подібне. Такою є плата за стрімке цивілізування нашого життя. Виробництво матеріальних благ вже не просто механізується й автоматизується – людина з нього загалом виключається! Тому у постіндустріальну епоху шаленими темпами розростається сфера послуг. Перехід же до інформаційного суспільства, як квінтесенції постіндустріального, вимагає не тільки віртуалізації послуг, але й небаченого досі темпу їх нарощування. Розмивання стандартів при цьому не уникає...

От тому й маємо штампування під виглядом «романів» збірок простеньких новелок, поєднаних наскрізним героєм. Бо зниження стандартів написання літературних творів обертається шаленим нарощуванням кількості «романістів», кожен з яких вмикає свій власний «конвеєр» на повну потужність. І будь-ласка – до послуг отакого «романіста» новітні видавничі комплекси, де твою книгу надрукують у кількості хоч з десяток примірників, які можна роздати усім знайомим і родичам, щоб вони пишалися непересічним талантом «письмака»! Тоді навіть самовдосконалюватися?! Кожен «письмак» вже досконалий і геніальний! Отак людей привчають дешево й сердито задовольняти власне его.

– Якось читала інтерв'ю Едуарда Лімонова, в якому він заявив, що роман – це вимерла категорія, яка втратила свій сенс, як живопис епохи Відродження. Ви з ним згодні? Чому саме?

– Не згоден категорично. Хоча б тому, що згаданий Едичко Лімоновим живопис епохи Відродження сенсу не втратив. Інакше люди не їздили б масово до Лувру, щоб відстоявши довжелезну чергу, подивитися

на портрет Мони Лізи роботи Леонардо да Вінчі. Те саме і зі справжнім романом, як літературним жанром...

Бо діє й інша тенденція, цілком протилежна описаній вище. Людина завжди, в усі часи прагне найкращого. Згадайте булгаківську Маргариту: «У неє была страсть ко всем людям, которые делают что-либо первоклассно!» Адже неперевершений Майстер є лідером своєї справи. Саме в лідерів закохуються найкращі жінки, саме вони «знімають вершки» у будь-якому виді діяльності. А сучасний стиль життя не тільки штовхає людей до повсюдного зниження стандартів, але і спричиняє гостре побоювання загубитися, розчинитися в масі розрізнених аутсайдерів. Це змушує ставити собі високі індивідуальні «планки» тих, хто має хист і бажання вдосконалюватися, хто хоче пити шампанське разом з найкращими жінками.

Тож будьте певні, роман як різновид літератури не зникне ніколи! Бо завжди була, є і буде когорта прозаїків, які прагнуть писати якнайкраще. Отже, нехай усі штамкують під виглядом «романів» збірки новел з наскрізним героєм, але завжди серед маси отаких «штампувальників» знайдеться бодай одна-єдина творча одиниця, яку подібна перспектива не задовольнить. Той і напише черговий справжній роман... Завжди!

– Гете відмовлявся вірити навіть собі і вважав, що сліпа віра в авторитети – одна з головних небезпек, яка підкараулює людину. Кого Ви вважаєте для себе авторитетом, наприклад, у літературі?

– А чому тільки Гете?! Почитайте уважно Новий Заповіт, зокрема Нагірну проповідь: навіть Ісус Христос закликав не вірити Йому чи іншим вчителям сліпо, а завжди звірятися з Писаннями та Пророками. Себто, із Старим Заповітом. І не дивно: адже сліпа віра – це фанатизм. Класичний юдаїзм заперечує фанатизм, християнство вийшло з лона юдаїзму, на християнстві побудована вся західна культура... Отже, великий Гете всього лише висловився в душі Ісуса Христа.

Що ж до авторитетів у літературі... В принципі, будь-який письменник, твори якого прожили років із 50-100, є для мене авторитетом. Бо його творчість пройшла випробування часом – а це найжорсткіший у світі іспит! Інша річ – як ставитися до авторитетів: особисто я можу намагатися як наслідувати, так і сперечатися з ними, й заперечувати їх. Маю право!

Тут спрацьовує формула, яку я підгледів у творчості Леона Фейхтвангера. Зокрема, в романі «Гойя, або Тяжкий шлях пізнання» головний герой каже: «Господи, дякую Тобі, що на світі жив такий живописець, як Веласкес – але водночас дякую Тобі, що я не Веласкес». Митець не може озброїтися лише першою частиною формули, бо старі майстри

задушать його авторитетом. Якщо озброїтися лише другою частиною, вийде самовпевнений анархічний халтурник, для якого не існує жодних авторитетів, а отже і стандартів. Як завжди, істина посередині: авторитетів треба поважати – але водночас торувати свій шлях, розвивати власний напрям у мистецтві.

– У березні 2013 року почав роботу літературний мережевий ресурс фантастики «Лавка Чудес», де Ви є куратором української фантастичної прози. За яким принципом обираєте роботу?

– «Лавку Чудес» започаткувала компанія киян-виходців з Клубу любителів фантастики «Star Trek», решта приєдналася до нашого кістяка. Вимога одна-єдина: це має бути справжня література, а не підробка під літературу! Отак і намагаюся обирати роботи для публікації. А колеги читають відібране мною і контролюють, чи не схибив я часом, відібравши щось менш вартісне, ніж заслуговують шановні читачі. Ну, і зі мною за потреби радяться...

В принципі, нічого аж такого незвичайного. Бо коли я працював першим головним редактором «Українського Фантастичного Оглядача (УФО)», то виходив з тих самих міркувань. Звісно, були люди, які звинувачували мене у тенденційності відбору текстів – але ж я живий, діючий письменник, у мене є свої літературні смаки! До того ж, кожне число паперового видання має обмежену кількість шпальт, і увіпхнути в один номер усі вартісні речі неможливо з міркувань як обмеженості друкованих площ, так і гармонійної збалансованості, внутрішньої логіки кожного конкретного номеру. Бо оповідання чи стаття можуть бути чудовими, але якщо вони не резонують з іншими матеріалами, доводиться відсувати їх на потім.

У тому й полягає перевага мережевого ресурсу, що обсяги матеріалів там в принципі не лімітовані. Тож у порівнянні з «УФО» наша «Лавка Чудес» швидше нагадує більш-менш регулярно оновлювану бібліотеку...

– Якими засобами письменник-початківець зможе підвищити свій професійний рівень?

– Всі люди різні, тож порекомендувати якісь універсальні рецепти важко... Втім, спробую.

Читати, читати, читати.
Писати, писати, писати.
Знов читати, читати, читати.
Знов писати, писати, писати.
Всебічно аналізувати прочитане й написане.

Редагувати написане, доки не відчує внутрішнього задоволення: у моєму доробку є одне оповідання раннього періоду, яке я написав російською, потім переписав п'ять разів, потім переклав українською, а насамкінець ще раз кардинально переписав українських варіант. У процесі роботи я зненавидів власне

дітище... та все ж фінальним варіантом лишився задоволений.

Бути готовим вперто писати, писати, писати, якщо навіть весь світ постане проти тебе, включаючи твою музу чи твого муза.

Треба вчитися ставити собі високі «планки» і стрибати вище голови. Розвивати фантазію – особливо письменникам-фантастам.

Не боятися збожеволіти, всіляко оберігати, плекати стан власного божевілля та обстоювати своє священне право бути божевільним.

Знайти собі музу, яка б стимулювала до писання... або... кгм-м-м... муза, якій би стимулював письменницю...

Бажано знайти супутню нелітературну роботу, пов'язану з тривалим написанням чи/та вичитуванням великої кількості текстів – наприклад, влаштуватися на посаду журналіста, редактора, копірайтера, піарника.

Бути відкритим для всього світу всім своїм єством, усією душею.

Бути готовим більш ніж до стриптизу, бо перед читацькою аудиторією оголюється більш ніж тіло – сама душа...

І ще потрібно дозволяти в цю душу плювати всім, кому не ліньки.

З'ясувати бажано у кожного читача, що йому НЕ сподобалося у прочитаному – доки кількість зауважень не впаде до асимптотичного мінімуму.

Морально готуватися до того, що тебе в будь-який момент повозюкають мармизою по столу, на якому наклеєна груба наждачка.

Вчитися не довіряти тим, хто крикує – особливо огульно.

Вчитися ще більше не довіряти похвалам – особливо надмірним...

Засобів багато. Обирайте, що кому подобається.

– Майже 4 місяці Ви працювали у складі журі Всеукраїнської премії ім. О.Кравченка (Девіль). Які Ваші враження від роботи?

– Вимотаний гранично! На першому етапі довелося читати й оцінювати свій блок з 9 повістей і фрагментів романів. Думав, що на тому все окошиться, що мене запитали до журі якогось одного етапу... Ба ні, виявилось, що суддівська бригада у повному складі має судити два етапи плюс фінал. Отже, замість 9 творів довелося читати 27! І ще оскільки один фрагмент виявився для мене спірним, прочитав «по діагоналі» роман повністю... і враження від нього справді було кращим, ніж від фрагменту!

Але після такої роботи не гріх вимагати від організаторів Всеукраїнської премії ім. О. Кравченка (Девіль) безкоштовної видачі мені для відновлення нервової системи 3 літрів молока – бодай по 1 літру за кожен етап...

– Думаю не варто вимагати саме молоко. Зараз у нас в Дніпропетровську така спека, що цей продукт може стати небез-

печним для здоров'я. Краще зробіть оцінювання рівня робіт нашої молоді.

– Нормальний рівень! Якщо на першому етапі настільки прискіпливий суддя, як Ваш покірний слуга, лише половину творів оцінив як умовну «полову» – тоді пишуть нормально. Причому по мірі просування до фінішу кількість оцінених мною подібним чином творів зменшувалась: у фіналі з 12 творів я впевнено низькі оцінки лише двом. Отже, від етапу до етапу слабші твори справді відсіювалися.

– Дізналася по відгукам, що для себе Ви розробили жорсткі критерії, за якими оцінювали роботи конкурсантів. Як давно їх використовуєте?

– Я б не давав іншим викладену вище рекомендацію «вчитися ставити собі високі 'планки' і стрибати вище голови», якби сам не був самокритичним і не ставив би собі високих «планок». До речі, це декого з моїх знайомих лякало: вони відверто казали, що так робити не варто – бо з часом я, мовляв, не зможу перевершити себе самого... Та поступово таких побоювань чув дедалі менше. А потім пішли визнання, що я таки знов і знов стрибнув вище голови!

Що ж до цієї системи, то почала вона складатися ще у бутність мою в КЛФ «Star Trek» – це 1989-1994 роки. Наш тодішній лідер і головний батько-засновник клубу Борис Сидюк принципово поділяв усю «писучу» братію на «філософів», «емоціоналістів» і «сюжетників». Що до філософії, то це окрема й не зовсім літературна проблема. Оскільки, за градацією Бориса, я належав до категорії «емоціоналістів» – себто, вже добре вмів передавати через текст емоції, – то мені належало всіляко вдосконалювати навички побудови сюжету.

Близько 1994 року я співставив трикутник «філософія – емоції – сюжет» з біблійним визначенням людини: «дух – душа – тіло». Але оскільки письменник, що не володіє досконало мовою, не може писати вартісні речі, довелося вводити у цю систему четверту категорію: «мову». Отак близько 1997 року і склалася система «квадратури твору», про яку Ви запитали.

Надалі «квадратура твору» лише уточнювалася: зокрема, разом із вмінням побудувати сюжет я оцінив як окреме вміння закрутити карколомну інтригу і підтримувати її протягом усього сюжету. Також разом з мовою почав приділяти велику увагу ритмомелодії тексту, яка обов'язково змінюється по ходу твору. Той, хто опанував ці два мистецтва – інтриги та ритмомелодики, – може собі багато чого дозволити. Бо такий письменник може буквально причарувати читача!

Систему «квадратури твору» використовую не лише для оцінювання конкурсних творів, але і для са-

мооцінки, і для оцінювання загалом усього, що прочитав раніше і ще прочитаю надалі. То є мій власний універсальний стандарт оцінювання, так би мовити.

– Особисто Вам пам'яталася якась конкурсна робота? Чим саме?

– Не можу сказати більшого, ніж вже написав у відгуках.

Дуже сподобалися прочитані на першому етапі «Звон листвы – шелест листвы» і «Мій Бог – маленький хлопчик», що згодом вийшли до фіналу.

Також «Посланниця небес», якою я відверто зачитався, але яка до фіналу не вийшла.

І нарешті прочитані мною вже у фіналі «Оголошення» та «Вакації у Тангермюнде».

Кожен із цих творів оригінальний сам по собі, у кожному потужно й досконало поєднуються усі чотири елементи «квадратури твору» – філософська ідея, емоційний план, сюжет та мова, простежується своя ритміка. Звісно, з моєї особистої точки зору...

– А яку зі своїх книг Ви вважаєте найбільш привабливою для молоді?

– Спитайте щось легше! Для письменника всі книги – це його діти, тільки паперові. За кожну книгу письменник вболіває, радіє її визнанню або сумує над читацьким невизнанням.

І чому саме для молоді?.. Знаєте, коли пробивав видання майбутніх книг «Останній із струльдбругів» та «Апокаліпсис по-київськи», то довго ходив за директоркою видавництва «Кий» Зінаїдою Каменецькою – роки два щонайменше. І коли вже втратив надію, що вона візьметься надрукувати ці книжки, Зінаїда Петрівна раптом сказала: «Знаєте, Тимуре Івановичу, це якесь диво... Я давала почитати Ваші рукописи п'яти поколінням, від старших приятельок своєї матері, яким вже під вісімдесят, до власних онуків. І всім сподобалося! Тому беруся видати це». Отак було.

– Які Ваші творчі плани?..

– Найближчі – у співтворстві з дружиною дописати п'ятий роман вже не мого, а нашого «козацького» циклу, дочекатися його видання у «Фоліо» у серії «Історія України в романах».

Середньострокові – дочекатися екранізації та інсценізації моїх і наших з дружиною спільних творів.

А найвіддаленіші – отримати Нобелівську премію з літератури, дожити до 120 років і померти пліч-о-пліч з дружиною, від якої я старший, а отже досвідченіший на чотири місяці, сидючи за комп'ютерами й дописавши останнє речення нашого майбутнього найдосконалішого роману.

Розмовляла
Еліна ЗАРЖИЦЬКА.

«...Наш корінь у земну вростає вісь...»

Пам'ять-історія: в мові, в легендах, міфах, піснях; в звичаях, традиціях, обрядах; в духовній культурі; в генах нащадків. Пам'ять про народне коріння потрібна, щоб розвиватись. Це — основа життя народу.

Ця земля в усі часи вражала іноземців. Заглянемо в історичні свідчення.

Україна і українці в XVI-XIX (шістнадцятому-дев'ятнадцятому) століттях очима іноземних послів, мандрівників, вчених в залишених ними письмових враженнях.

1596 рік. Еріх Лясота, посол імператора Рудольфа II до Запорозької Січі:

«Запорозькі старшини — люди високоосвічені, поводяться як добре виховані європейські аристократи, знають усі тонкощі європейської дипломатичної етики, взагалі є дуже культурними європейськими лицарями.»

«...Селяни, працюючи на полі, мають рушницю чи шаблю при собі, щоб кожної хвилини бути готовими відбити несподіваний напад татар.»

1650 рік. А. Віміна, посол Республіки Венеція до гетьмана В. Хмельницького:

«У своїх Радах козаки обмірковують справи, завжди мають на увазі загальне добро. Свої погляди висловлюють вільно, але коли бачать, що погляд опонента краший, то без впертості відмовляються від свого. Тому я сказав би, що ця Республіка могла б рівнятися Спартанській, якби козаки шанували тверезість, як спартанці.»

1650 рік. Боплан, французький інженер, картограф, прожив в Україні 17 років.

«...Українці розумні, ширі, шедрі і понад усе цінять свою свободу. Вони вважають смерть кращою за рабство і тому завзято борються з поляками за свою незалежність.»

Будовою тіла міцні, стрункі, гарні, а на війні зухвало хоробрі і витривалі».

«...Серед козаків взагалі трапляються знавці усіх ремесел, необхідних людині: теслі для будівництва жител і човнів, стельмахи, ковалі, зброярі, кожум'яки, римарі, шевці, бондарі, кравці та інші.»

«...Їхні жінки прядуть льон і вовну, роблять з них полотно і тканину для щоденного вжитку.»

Всі вони добре вміють обробляти землю, сіяти, жати, випікати хліб, готувати всілякі м'ясні страви, варити пиво, хмільний мед, брагу...»

«Із родючих земель вони збирають стільки зерна, що часто не знають, що з ним робити...»

1654 рік. Павло Алепський, секретар Антиохійського патріарха Макарія III («Денник подорожі» - через Україну!:

«По всій Козацькій землі ми помітили прегарну властивість: у цій країні всі люди, навіть жінки, вміють читати, знають молитви і службу Божу напам'ять. Їхні священники збирають сирот і вчать їх, не дозволяючи їм тинятися по вулицях. У Козацькій країні в кожному місті і в кожній селі є сиротинці та притулки для старих і бідних; кожний, хто знайде до них, дістане допомогу.»

Скрізь є гарні будинки, лазні (купелі), годинники на дзвіницях та вежах, а на площах - водограї. Київські жінки гарно

одягнені і ніхто не кидає на них нахабний погляд. У Києві при кожному найменшому домі ростуть фруктові дерева і велика кількість найрізноманітніших квітів, наче при високопанській палаті. ...Гарні, з мистецьким смаком церкви побудовані всюди, навіть у малих селах.

Який же то благословенний народ! І яка ж благословенна земля ця козака! Яка ж там глибока релігійність - це ознака шляхетної душі і чистого серця! ...Ці люди насправді щирі християни, захоплюються наукою, читанням і церковним співом. Великий християнський народ!»

1672 рік. Ю. Вердум, подорожувач по Україні:

«В Україні матері купують немовлят щоденно двічі аж до року, вважаючи, що це сприяє ростові дітей.»

1711 рік. Ю.Юст, посол Данії:

«Українці живуть у добробуті і багато співають, ...відомі поза межами України своєю ввічливістю і надзвичайною чистотою. Вони гарно одягнені і свої хати тримають скрупульозно чисто.»

Перед службою Божою дзвони дзвонять на три тони, як у нашій Данії, а під час служби Божої дзвонять потишу і в довгих інтервалах.

«...Не лише Генеральний суддя, Митрополит та інші вельможі мають надзвичайно високу освіту та європейську культурну поведінку, але і звичайні монахи Печерської Лаври розмовляли з нами латинською мовою досить вільно. Ми були здивовані, коли побачили в багатьох селах звичайних селян, що йшли до церкви з молитовниками в руках, отже, навіть селяни були грамотні...»

1760 рік. Граф П. Рум'янцеv в листі до Катерини II:

«Малоросіяни думають, що у всьому світі немає кращих, сильніших, розумніших за них, малоросіян. Вони переконані, що нема ніде чогось доброго чи корисного для них, що ніде не буде більше свободи, як у них. Вони свято переконані, що все, що їхнє, є найкраще в світі.»

1778 рік. Француз Ж. Бенуа Шерер:

«...Зусилля цього народу зберегли свої вольності, устрій, звичаї - все, що є дороге вільній людині... Цей народ воліє боротьбу, війну, аніж спокійне життя рабів. З їхньої історії довідуємося, що їхні батьки передавали синам горде почуття незалежності як найдорожчу спадщину, і клич «Смерть або Воля» був їхнім заповітом, який передавався від батька до сина разом з прадідівською зброєю.»

1807 рік. Ч. Малтебрун, данський географ:

«Українці - нащадки Київської Русі. Селянські хати добре збудовані, гарні і надзвичайно чисті. Українські селяни дуже інтелігентні і вільний дух їх - в щоденній поведінці.»

1841 рік. Й. Коль, засновник антропогеографії:

«Українці живуть в гарних хатах, що аж посміхаються до вас. Вони не задовольняються миттям своїх хат, як у Голандії, але ще й білять їх вапном що два тижні. Тому їхні хати виглядають - як свіжовипране льняне полотно. В неділю дівчата рвуть квіти в своїх садках, роблять вінки, заплітають їх на своїй голові і виглядають, як принцеси. Ці стрункі українські дівчата так дуже люблять квіти,

що прикрашають ними свої коси навіть у будні дні... А як вони люблять співати, можна бачити в їх селах. І чого не побачите ніде: завітані жінки співають, як солов'ї, під час праці в полі... Українці взагалі одягаються дуже пристойно, дбають дуже про чистоту і здоров'я свого тіла... Нація зі своєю багатою, мелодійною мовою, зі своєю власною, дуже старою християнською культурою і з славними героїчними традиціями...»

1844 рік. Й. Блазіус, професор:

«...Горда постава українця, інтелігентні риси обличчя... Українські села дуже великі і розлогі. Кожне господарство огорожене тином, а біля кожної хати є овочевий садок з квітами...»

В Україні кожної неділі та вільних від праці годинах з кожної хати чути пісню чи музику. Ніяке свято не буває без смичкового чи дутового інструмента... Українець має безмірно велике, різнобарвне і тонке почуття краси, поезії, музики.»

1845 рік. Ф. Боденштедт, німецький посол:

«...Мало є народів з таким привабливим і поетичним минулим, як у народу українського.»

Лицарський Орден запорожців, піввіськове життя козаків, їхні вожді від Дашкевича до Б. Хмельницького, І. Виговський, П. Орлик, П. Дорошенко, слашний на весь світ І. Мазепа, вченість київського духовенства, що просвітила дикі Московщину, лицарськість та висока європейська культура української аристократії, неймовірно глибоке і велике духовне багатство українського селянства... В жодній країні дерево народної поезії не видало таких великих і красивих плодів, як в Україні. Такі пісні мистецтва створили лише дуже культурний народ...»

Через ці рядочки світиться Велика Українська Душа. За останні півтора століття: «нашого цвіту та й по всьому світу». Великі вчені, талановиті майстровиті руки, актори і музиканти несуть у світ наукові відкриття, духовну культуру, українську пісню, століттями пронесене розуміння буття...

Нам є чим пишатися. В сьогоднішні нелегкі для народу часи Україна - з Надією, з Вірою, в перемогу Добра...

Лариса ОХОТНИК.

Дарина СУХОНИС-БУТКО, Фідель СУХОНИС

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГЛЯД на острів Афродіти

Частина четверта «Танцюючі папужки,
авокадо та прощання»
(Закінчення. Початок в попередньому номері)

Заключний період нашого перебування на сонячному Кіпрі виявився насиченим. Так завжди буває, коли в останні дні хочеться оглянути якомога більше всього цікавого. Я, як головна поціновувачка усіх тварин, особливо м'яких і пухнастих, давно вже хотіла відвідати відомий зоопарк Пафосу.

В день, коли ми виріши туди поїхати, весна остаточно зустрілась з літом - на острові було неймовірно спекотно. На вході нас зустрів полохливий павич, який перелітав з паркану на паркан з голосним «няууууу».

Вхід до зоопарку коштує близько 50 гривень, що дуже символічно, враховуючи його різноманіття та розміри.

Нас зустріли папужки та пташки всіх форм, кольорів та розмірів, безліч рога-тої худоби, характерної для Кіпру, леви, тигри та мавпочки. Великий і трохи моторошний тут серпентаріум - надто вже багато там специфічних мешканців. Декілька разів на день у зоопарку проходить шоу папужок та сов, яке вже входить до вартості квитка.

Ми встигли на одне з них - у літньому амфітеатрі папуги дивували своїми акробатичними здібностями, катались на велосицидах та грали в футбол. Сами також навдивовижу веселі артисти - і демонстрували розмах крил, літаючи за-

лою, і робили піруети і просто проникливо дивились в очі. Чудовий зоопарк ще тим, що він органічно вписаний у ландшафт, ти гуляєш серед дерев та кактусів.

В останні дні ми відвідали унікальні «висячі» ресторани - далеко в горах знаходиться такий собі стилізований сільський ресторанчик. Але за маскою простоти, каміння та дерева схована сучасна інфраструктура. Тут подають смачнючу картоплю, салати та м'ясо - все це дихає натуральністю. Красвид також карколомний - видно море, гори та безліч фермерських полів.

Ще одне місце, яке може стати гарним прощанням з Кіпром - скелі недалеко від району Корал бей. Місцеві жителі тут фотографують під час весілля. Скелі нависають над морем, деякі відчайдухи навіть стрибають з них у море. А от коли починає сідати сонце - ось тут

вже справжня магія. Жовтогаряче коло поволі спускається до моря і ніби топиться там, даруючи наостанок фіолетово-багряне проміння.

Особливо важким для мене було прощання з моїм другом-котиком. Справа в тому, що пухнастий приятель познайомився з нами і вже більше не полишав нашу віллу. Він спав біля басейну, їв те, що йому пропонували і не цурався обіймів, навіть якщо я була у мокрому купальнику. Цей унікальний приятель поєднував у собі якості розумного песика і лагідного котика. В останній вечір він точно відчував, що це прощання - ми довго обіймалися і розмовляли, хоча може він і не всі слова зрозумів? Зрештою, він же грек-кіпріот.

Ранкова дорога до аеропорту завжди гірко-солодка - і якби не хотілось додому, важко полишати щось нове і незвідане до кінця. У аеропорту ми відвідали дьюті-фрі, запакували важелісні сумки з сувенірами, погуляли поверхами та попрощались з цим привітним островом. І попри те, що наш рейс дуже затримали, нам це зовсім не зіпсувало кінцівку цієї сонячної подорожі з присмаком авокадо....

Я дуже дякую всім, хто зробив цю поїздку можливою, а також всім тим цікавим людям, які зустрілись на нашому шляху...

Дарина СУХОНИС-БУТКО.

«Подорожі розвивають розум, якщо сказав британський письменник Гілберт Честертон. Ця сентенція не раз спадає на думку, коли ми вже напівсвідомо починаємо готуватися до відльоту з Кіпру. Зрозуміло, що віримо - зустріч з новою країною таки дещо змогла нам посприяти у зміцненні особистого IQ. А втім річ звичайно не в тому.

Кожен, хто хоч раз мандрував за кордон, пригадає те м'яке і тужливе відчуття, коли повертаєшся назад. Наци й радість від повернення додому і в той же час відчуття, що втрачаєш щось дуже цінне. Тут варто згадати ідіому, що життя - не відрізок прожитого часу, а кількість пережитих емоцій.

Так от саме за цими емоціями та насиченими днями ми переважно і сумуємо. Адже кілька днів після повернення додому видаються місяцями - мозок аналізує кількість емоцій та споглади і у цей спосіб викривлюється відчуття часу - час наче розтягується.

Однак, тут варто зауважити, що відпочинок буває двох типів: Перший - це «відпочинок» на кшталт «лежбища тюленів» - два тижні пролежати на одному пляжі, щоб офіціанти усе приносили, а п'яних клієнтів заносили назад у номер. Чесно кажучи, не розумію навіть в такому випадку взагалі кудись їхати - адже пляж біля готелю однаковий всюди й весь час.

І другий тип - це самостійні мандрі. Мова не про те, щоб не відпочивати, мова про те, щоб не засиджуватись. І переконаний, що більшість туристів саме так і бажають подорожувати, але потрапляють в пастку споживацтва.

У самостійних мандрах люди досить часто роблять те речі, котрі не робили раніше, отримують новий «екзотичний» досвід, пізнають нову культуру, звичаї, людей. І все це відбувається дуже шаленим темпом, як я жартую, у ритмі «скаженої кобили». Відбувається постійний рух вперед - активна обробка інформації та назбирування емпіричного досвіду. Проблеми, що трапляються на шляху, не чекають в довгій скрині, а потребують негайного вирішення. Попри те, мізки все рівно перемкнулись з буденних проблем і відпочивають, але в той же час і працюють. Це те саме, що зробити руханку після тривалого напруженого сидіння за компом. Очевидно, що наша подорож на Кіпр в повній мірі не відповідала другому типу подорожі, себто, абсолютно самостійному і незалежному перебуванню в країні. Але й на одному місті ми старались не засиджуватися, і свої маршрути обирали не заздалегідь затвердженою у подорожній компанії програмою. Ми прагнули відчути присмак тутешнього життя на власний дотик, нехай і у якості туристів. Відома річ, що це навряд чи нам вдалося у повній мірі. Однак, будь-яка спроба наближає до перемоги....

Весна - не самий гарний час для прощань. Тим більш, коли прощаєшся з такою казковою країною, як Кіпр. Прощання природне, коли кажеш «до побачення» якимсь непотрібним речам, які загромождають простір навколо. Прощання не таке сумне з непотрібними людьми. І, як мені здається, восени розставатися завжди простіше. А тут яскраве сонце, соковита зелень, безкрає море, усміхнені і привітні люди....

Однак, ми залишаємо Кіпр, очевидно, з почуттям великої вдячності. І мої особисті емоції не обмежуються суто часом перебування на цій гостинній та привітній південній землі. Для мене кожна подорож починається з сугестій власне її очікування. Це не залежить від того, чи потрібно перелетіти океан, чи поїхати у сусіднє містечко. Мені здається, що людина кожного разу, коли подорожує, намагається вийти з себе самої, переступити звичну межу. Головне - зібрати себе і вирушити в дорогу, тоді зникає і певна тривога. Для мене подорож - це як книжка чи нова людина. Люди, книжки, мандрівки - три речі, які, як на мене, є викликом, але їх слід полюбити, бо вони дають нам можливість змінюватися. І хочеться вірити у кращий бік....

Бо не даремно ж майстер «чорного» гумору американський письменник Вільям Барроуз якось висловив таку сентенцію: «Жити не обов'язково. Подорожувати - необхідно».

Фідель СУХОНИС.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Прийнято вважати, що прозаїки не пишуть віршів. Навіть, коли це такі маститі майстри пера, як Олег Черногуз. На загал такий стан речей не такий вже неприродний. Зрештою, повинна ж бути якась справедливість стосовно того, скільки Господь відпускає таланту на одиницю творчої особистості. Ну, знову ж таки, наприклад, Олег Черногуз він і сатирик, і публіцист, і романіст. То може й справді доволі жанрів для його мистецької реалізації. Та ні, щось, мабуть, там наплутали у Божій канцелярії. Бо в редакційний портфель журналу «Бористен» нещодавно потрапив вірш того ж таки маестро Черногуза. Поезії ці, як то мовиться, з приводу. Вішовані рядки прозаїка присвячені давній приятельці нашого журналу мисткині з США пані Раїсі Хейлик. Почитайте ці нижче подані поезії й коли хтось наважиться заперечити, що це гарні вірші, нехай ніколи не візьме до рук «Бористена». Нам лише залишається приєднатися до славних віншувачів прозаїка – поета О. Черногуза та побажати українці з берегів Гудзона усіляких гараздів. Многіє літа!

СЛАВНІЙ РАЇСІ ХЕЙЛИК У ДЕНЬ ЇЇ НАРОДЖЕННЯ

Раїса мила, я Вас знаю
По ваших сонячних рядках,
В цей день урочий Вам бажаю
Того ж, що знак Ваш – зодіак:

І світлих днів, і радість рідних,
На серці квітів і весни,
І гаманців побільш соплідних,
І насолодження від них!

І щоб з прийдешніми роками
Був поруч рідний Ваш, рідня!
І щоб онуки були з Вами
Їх сміх веселий, метушня!

І ще бажаю в мить святковою,
Яку приносить календар?
Щасливі будьте і здорові
Життя ж бо це - найкращий дар!

Хай радість кожний день приносить,
Роки не мчать так швидко вдаль.
Хай буде літо, а не осінь
Хай буде свято - не печаль!

Щоб ви біди і зла не знали,
Не падав смуток на чоло,
Щоб ви щоденно відчували
Любов і щирість, і тепло!

Сердечно й щиро Вас вітаю,
Ваш вік – це сонячний зеніт
І я, як Хейлик, Вам бажаю
Живіть і з ним більш сотні літ!

**Сердечно
і з любов'ю,
Олег ЧОРНОГУЗ,
(м. Київ)**

Президент схвалив космічну програму України

30 вересня 2013 року Президент України Віктор Янукович підписав закон «Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013-2017 рр.».

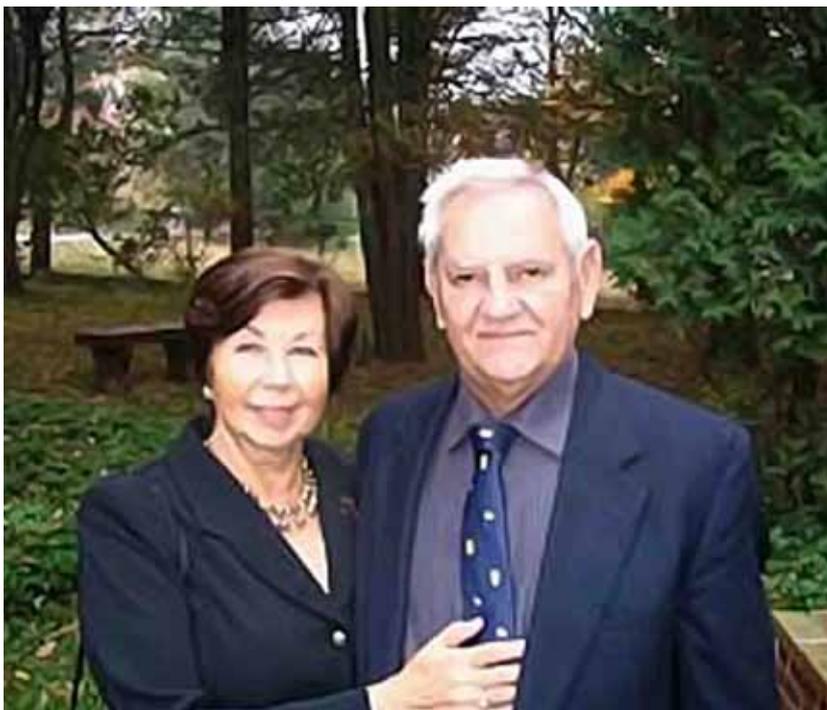
Основні заходи національної космічної програми на 2013-2017 рр. включають, зокрема:

- створення системи геоінформаційного забезпечення та проведення моніторингу надзвичайних ситуацій з використанням космічної інформації;
- запуск трьох космічних апаратів (дистанційного зондування Землі «Січ-2-1», науково-технологічного «Мікросат» та університетського «УМС-1»);
- створення космічного ракетного комплексу «Циклон-4» на пусковому центрі Алкántара (Бразилія); сприяння створенню національної супутникової системи зв'язку «Либідь»;
- створення новітньої ракетно-космічної техніки та технологій її виготовлення;
- сприяння комерційній експлуатації ракет-носіїв «Циклон-4», «Зеніт-2SLБ», «Зеніт-3SLБ» («Наземний старт»), «Зеніт-3SL» («Морський старт»), «Дніпро» і Національної супутникової системи зв'язку «Либідь»;
- розвиток міжнародного співробітництва з РФ, країнами ЄС, Бразилією, Канадою, Білоруссю, США, Казахстаном; розширення співпраці з Європейським космічним агентством (ЄКА).

Орієнтовно фінансування програми складе 2,58 млрд грн, зокрема з держбюджету - 1,12 млрд грн.

Загальнодержавна цільова науково-технічна космічна програма на 2013-2017рр. є першим етапом реалізації значущих для подальшого розвитку галузі урядових документів: концепції реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року і плану заходів з її виконання.

**Посольство України
у Федеративній Республіці
Бразилія.**

На світлині Раїса та Іларіон Хейлик побіля своєї хати у американському штаті Нью-Джерсі.

ЗА ПІДТРИМКИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛАСТНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ

ВИКОНАВЧОГО
КОМПІТЕТУ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ

ЄВРАЗІЙСЬКОЇ
АКАДЕМІЇ
ТЕЛЕБАЧЕННЯ
ТА РАДІО

НАЦІОНАЛЬНОЇ
СПІЛКИ
КІНЕМАТОГРАФІСТІВ
УКРАЇНИ

Дніпропетровський
Міжнародний
Телекінофестиваль
ЗЛАГОДА-ФОРУМ

26-29 травня 2014
www.zlagodaforum.com

З ПИТАНЬ УЧАСТІ ЗВЕРТАЙТЕСЬ:
Тел. +38 0562 27 08 59
e-mail: forum@zlagoda.dp.ua

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОВОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231

у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ-10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: fidelisukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Читайте нас на **facebook** за адресою: <https://www.facebook.com/borysteninfo>

Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 30.09.2013. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79

Зам. №1334. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО, ти моя молитва...

Василь Симоненко

Леся УКРАЇНКА

Красо України, Подолля!

Красо України, Подолля!

Розкинулось мило, недбало!

Здається, що зроду недоля,

Що горе тебе не знавало!

Онде балочка весела,

В ній хороші, красні села,

Там хати садками вкриті,

Срібним маревом повиті,

Коло сел стоять тополі,

Розмовляють з вітром в полі.

Хвилюють лани золотії,

Здається, без краю, - аж знову

Бори величезні, густії

Провадять таємну розмову.

Он ярочки зелененькі,

Стежечки по них маленькі,

Перевиті, мов стрічечки,

Збігаються до річечки,

Річка плине, берег рвучи,

Далі, далі попід кручі...

Красо України, Подолля!

Розкинулось мило, недбало!

Здається, що зроду недоля,

Що горе тебе не знавало!..

З
Б
І
Р
Н
И
К

КРАЦІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Густий суп з мясом

Нам необхідно: 7-8 літрів води, 150 грамів копченого сала або бекону, 2 кг м'яса свинини, яловичини, телятини, 700 грамів телячої голяшки, 1 кг картоплі, 3 цибулини, 3 морквини, 2 болгарських перця, 3 помідора без шкірки, 1 чайна ложка меленого кмину, 3 столові ложки червоної солодкої паприки, 2-3 зубчики часнику, 150 мл червоного сухого вина, 2 яйця, 300 грамів борошна, сіль, перець, зелень петрушки.

Готуємо разом з нами: М'ясо поріжте великими кубиками зі стороною 4-5 см, рульку порубайте, цибулю поріжте дрібними кубиками, картоплю - кубиками зі стороною 1-1,5 см, перець - соломкою, моркву - кружальцями, помідори - шматочками. Бекон або сало поріжте на дрібні кубики і обсмажте у казані, шкварки вийміть, а в розігрітий жир додайте кубики цибулі. Обсмажте цибулю до золотистого кольору, всипте у не надто гарячий жир паприку, швидко перемішайте і додайте м'ясо і рульку. Трохи обсмажте м'ясо разом із цибулею, влийте невелику кількість води і тушуйте м'ясо, періодично підливаючи воду і помішуючи (вода повинна лише покривати м'ясо). Тушуйте м'ясо близько 2-2,5 годин, допоки м'ясо не почне відділятися від кісток рульки. Готові шматки рульки вийміть, м'ясо відділіть і поверніть у казан, а кістки викиньте. Після цього долийте решту води, посоліть, доведіть до кипіння і у киплячий суп додайте моркву, кмин, подрібнений часник і готуйте близько 20 хвилин. Наприкінці у суп додайте картоплю, болгарський перець і помідори і проваріть ще 30 хвилин. Тим часом приготуйте «чипетке» - щипане тісто: з борошна, яєць і солі замісіть еластичне тісто, відщипніть невеликі шматочки і підсушіть на сонці близько 20 хвилин. Додайте «чипетке» у суп і варіть 7-10 хвилин. Всипте у суп січену зелень, поперчіть, влийте вино і одразу зніміть з вогню.

Курячі ніжки з медом і яблуками

Нам необхідно: 4 курячі стегна, 6 великих невеликих яблука, 4 зубчики часнику, 8 невеликих цибулин, 3 чайні ложки меду, 3 чайні ложки гірчиці, 3 чайні ложки кетчупу, 3 столові ложки соєвого соусу, 1 столова ложка лимонного соку, 2 столові ложки олії, сіль, перець, сушений майоран.

Готуємо разом: Приготуйте маринад: змішайте мед, кетчуп, соєвий соус, лимонний сік і олію. Курячі стегна посоліть, поперчіть, полийте маринадом (2 столові ложки маринаду залишіть) і залиште маринуватися на годину. Цибулинки почистіть від шкірки і розріжте на 4 частини кожну, яблука почистіть від насіння і розріжте на частки, часник розріжте навпіл. У форму для випікання викладіть стегна, яблука, цибулю і часник і запікайте при 200 градусах протягом 45 хвилин. Змастіть стегна 2 столовими ложками маринаду, які залишилися і запікайте все разом ще 15-20 хвилин.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginedstudio.com